

พฤติกรรมการณ์เลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

ELECTION BEHAVIOR OF VOTORS IN NAKHONSAWAN
MUNICIPALITY, NAKHONSAWAN PROVINCE

NUTPAPRADA TANAVARODHOM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Public Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E.2014

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเรื่อง
“พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

.....
(พระสุธีธรรมมานูวัตร, ผศ.ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการ
(พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร.)
กรรมการ
(รศ.ดร.สมาน นามสนิท)
กรรมการ
(ผศ.ดร.สุรพล สุขะพรหม)
กรรมการ
(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)
กรรมการ
(พระโสภณวรารักษ์, ดร.)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.ประธานกรรมการ
พระโสภณวรารักษ์, ดร. กรรมการ

ผู้วิจัย
(นางนุชปภาดา ธนวิโรตม)

พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์

จังหวัดนครสวรรค์

ELECTION BEHAVIOR OF VOTORS IN NAKHONSAWAN
MUNICIPALITY, NAKHONSAWAN PROVINCE

นางนุชปภาดา ธนวิโรตม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

ชื่อวิทยานิพนธ์ : พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัย : นางนุชปภาดา ธนวิโรดม

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร. พธ.บ.(เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) ศศ.ม., รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

: พระโสภณวราภรณ์, ดร.พ.ม., พธ.บ, กศ.ม., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์

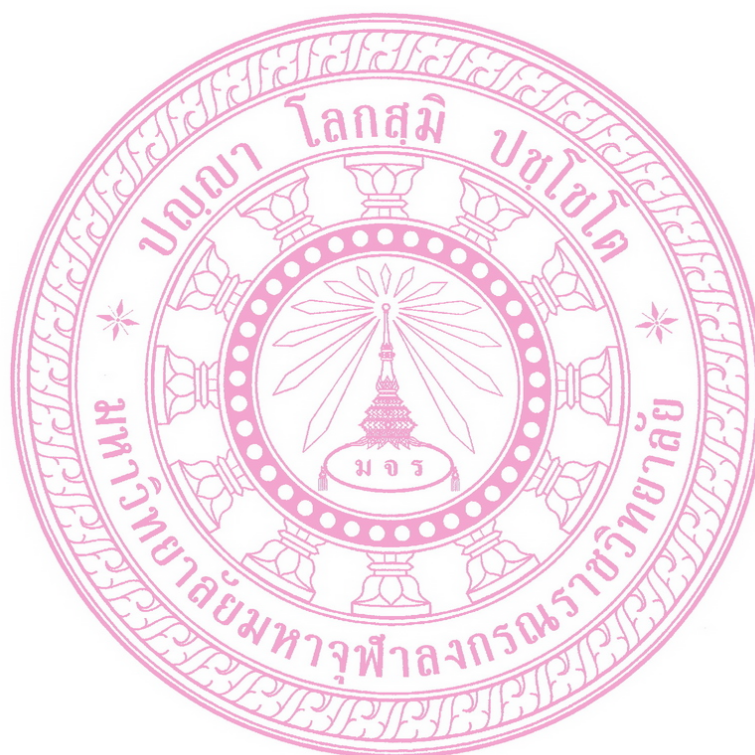
การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จำนวน ๓๙๘ คน จากประชาชนจำนวน ๖๔,๕๒๖ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยการใ้สุ่มของ Taro Yamana เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percenty) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๘ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้ ๑) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๗ ๒) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๙ และ ๓) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๖

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพศและรายได้ ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอายุ สถานภาพ การศึกษา และอาชีพ พบความแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล ควรทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล ควรทำการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในลักษณะเดียวกันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และควรทำการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล

Dissertation Title : ELECTIVE BEHAVIORS OF VOTORS IN NAKHONSAWAN MUNICIPALITY, NAKHONSAWAN PROVINCE

Researcher : Miss Nutpaprada Tanavarodhom

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Dissertation Supervisory Committee

: Phrakhrusangharak Kiattisak Kittipanna

B.A.(1st class), M.A., D. P. A. (Pub. Admin.)

: Phrasophonwarapon, Dr.

B.A., M.Ed., Ph.D. (Pol.Sc.)

Date of Graduation :

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the state and the problem in the elective behaviors of the electors in Nakhonsawan Municipality, 2) to compare the opinion of the people toward the elective behaviors of the electors in Nakhonsawan Municipality by classifying on the personal factors, and 3) to study ways for the promotion of the elective behaviors of the electors in Nakhonsawan Municipality, Nakhonsawan Province.

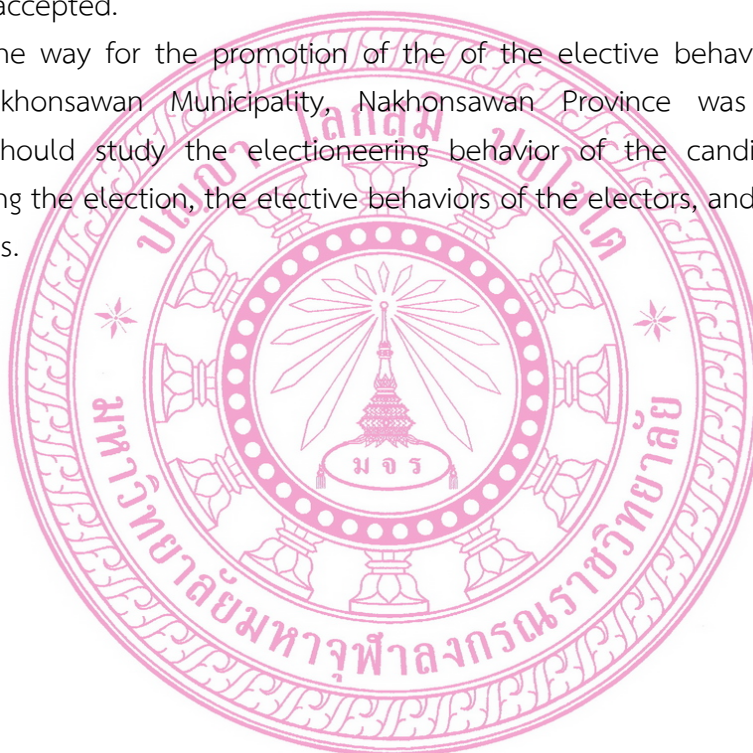
This research applied the Mixed Research consisting of the qualitative and quantitative research. The sample was 398 people from 64,526 people. The tools of the research were questionnaire and in -Depth interview. The analysis of data used Statistical Package for Social Science. The statistics for analysis data used Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test, and F-test with One Way ANOVA.

Findings

1. Overall, the people's opinion toward the elective behaviors of the electors in Nakhonsawan Municipality, Nakhonsawan Province was at the high level ($\bar{X} = 3.78$). When considering each aspect, it was found that the people's opinion toward the elective behaviors of the electors in the suffrage and the vote were at high level ($\bar{X} = 3.77, 4.09$). However, the people's opinion toward the elective behaviors of the electors in the duration of elective decision was at the middle level ($\bar{X} = 3.46$).

2. The people' s opinion toward the elective behaviors of the electors in Nakhonsawan Municipality by classifying on the personal factors was found that the people' s opinion toward the elective behaviors of the electors in Nakhonsawan Municipality in the sex and the income had no the difference. Therefore, the hypothesis was denied. However, the people' s opinion toward the elective behaviors of the electors in Nakhonsawan Municipality in the age, the status, the educational degree, and the occupation had the difference. Therefore, the hypothesis was accepted.

3. The way for the promotion of the of the elective behaviors of the electors in Nakhonsawan Municipality, Nakhonsawan Province was that the administrators should study the electioneering behavior of the candidates, the factors influencing the election, the elective behaviors of the electors, and the policy of the candidates.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ก็เพราะได้รับความเมตตากรุณาของ บุคคลหลายท่านด้วยกัน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร. ประธานคณะกรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ , รศ.ดร.สมาน งามสนิท , ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม กรรมการตรวจสอบ วิทยานิพนธ์ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร. ประธานการควบคุมวิทยานิพนธ์ พระ โสภณวรารณณ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา นายละม่อม ชัยโย ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครสวรรค์ น.ส.ศศิธร จุฬพันธ์ทอง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไปเทศบาลนครนครสวรรค์ นางบุษรา อีระชีพ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและ สวัสดิการสังคมเทศบาลนครนครสวรรค์ อาจารย์อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์ อาจารย์ประจำสาขา รัฐประศาสนศาสตร์ ได้กรุณาตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งให้คำแนะนำในด้านต่างๆ ที่เป็น ประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงผู้บริหาร, คณาจารย์, และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำ และช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณ คุณแม่และคุณพ่อและครอบครัวที่ได้เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเป็น อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพระอาจารย์ คณาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสิทธิ์ประสาทวิชา วิทยาการและประสบการณ์ รวมถึงให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือและใดๆ อันพึงมีจาก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นกตเวทิตาคุณแต่บิดามารดาที่เป็นกำลังใจสนับสนุนในทุกๆ เรื่อง รวมทั้งบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยชิ้นนี้ให้แก่ผู้วิจัยจน ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

นางนุชปภาดา ธนวิโรตม

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย
 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
 กิตติกรรมประกาศ
 สารบัญ
 สารบัญตาราง
 สารบัญแผนภาพ

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย	๒
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๒
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๒
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๕
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม	๑๔
๒.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	๒๖
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ	๓๑
๒.๕ ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ	๓๗
๒.๖ หลักธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมลงคะแนนเลือกตั้ง	๔๓
๒.๗ บริบทของเทศบาลนครนครสวรรค์	๕๔
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๖
๒.๙ กรอบแนวคิดการวิจัย	๖๑

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๓
๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๖๔
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๗
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๑
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	
๔.๑ ข้อมูลสถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๓
๔.๒ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์	๗๖
๔.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์	๘๐
๔.๔ ข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	๑๐๓
๔.๕ สรุปผลสัมฤทธิ์เชิงลึกเกี่ยวกับการพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์	๑๐๖
๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๑๐
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๑
๕.๒ อภิปรายผลการศึกษาวิจัย	๑๑๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๑
บรรณานุกรม	๑๒๓
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๒๗
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อการวิจัย	๑๓๔
ภาคผนวก ค ตารางสรุปค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม	๑๓๗
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๔๑
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ต่างๆ	๑๔๗
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	๖๕
๔.๑	จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๓
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม	๗๖
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	๗๗
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	๗๘
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	๗๙
๔.๖	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ	๘๐
๔.๗	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอายุ	๘๑
๔.๘	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ	๘๒
๔.๙	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามอายุ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	๘๓
๔.๑๐	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามอายุ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	๘๔
๔.๑๑	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามอายุด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	๘๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๑๒ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพสมรส	๘๖
๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามสถานภาพสมรส	๘๗
๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพสมรส ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	๘๘
๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพสมรส ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	๘๙
๔.๑๖ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามระดับการศึกษา	๙๐
๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามการศึกษา	๙๑
๔.๑๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามการศึกษา ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	๙๒
๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามการศึกษา ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	๙๓
๔.๒๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามการศึกษา ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	๙๔
๔.๒๑ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอาชีพ	๙๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

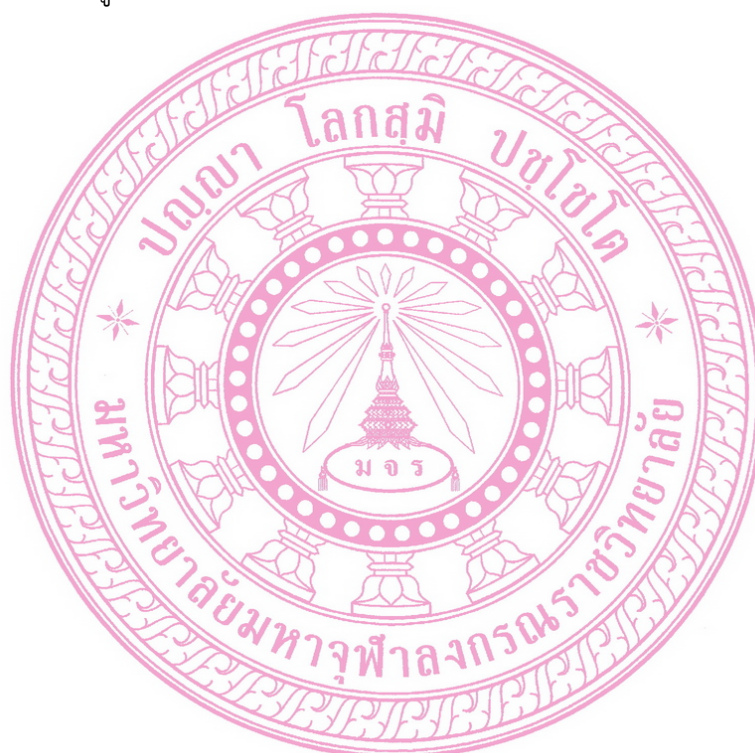
ตารางที่	หน้า
๔.๒๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ	๙๖
๔.๒๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอาชีพ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	๙๗
๔.๒๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอาชีพ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	๙๘
๔.๒๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอาชีพ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	๙๙
๔.๒๖ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้ง ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามรายได้	๑๐๐
๔.๒๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามรายได้ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจ เลือกตั้ง	๑๐๑
๔.๒๘ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรม กาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัด นครสวรรค์ โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ตามสมมติฐานที่ ๑-๖	๑๐๒
๔.๒๙ แสดงจำนวนร้อยละของแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิ เลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑๐๔
๔.๓๐ แสดงจำนวนร้อยละของแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิ เลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	๑๐๕
๔.๓๑ แสดงจำนวนร้อยละของแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิ เลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	๑๐๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

๒.๑	แสดงลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีของอับราฮัม เอช.มาสโลว์ (Abraham H. Maslow)	๓๘
๒.๒	กรอบแนวคิดการวิจัย	๖๒
๔.๑	สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๑๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ถือเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยกับประชาชน โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภารกิจของท้องถิ่นและเกิดความสำนึกในสิทธิหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชุมชน หน้าที่พลเมือง อันจะนำไปสู่การปกครองตนเองในที่สุด จึงกล่าวได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดโดยมีตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในองค์กร ที่เรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะทำภารกิจเพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงตามเป้าหมาย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากที่สุด^๑

การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากการแสดงออกทางด้านสิทธิเสรีภาพทางความคิดของประชาชนที่ต้องการตัวแทนของตนเองให้มโนนโยบายในการบริหารในรูปแบบใดต้องให้มีการพัฒนาไปในทิศทางใดและต้องการผู้แทนของตนเองที่มีลักษณะเช่นใด การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง ให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรมเพื่อลดภาวะความตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง หรือการสืบทอดอำนาจ และเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีก ดังนั้นการเลือกตั้งจึงมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองโดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนเลือกรัฐบาล^๒

การเลือกตั้งมีความสำคัญมากในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อให้การเลือกตั้งบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของระบอบการปกครอง จึงต้องมีการปฏิรูประบบการเลือกตั้งให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในปัจจุบัน การซื้อเสียงยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญและเป็นไปไม่ได้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดการกับปัญหาการซื้อเสียงเพียงลำพัง เนื่องจากปัญหาการซื้อเสียงเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมากทั้งนักการเมืองและผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง^๓

^๑ โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง, มิติใหม่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๗), หน้า ๓๔.

^๒ บวรศักดิ์ อวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๔), หน้า ๑๘.

^๓ อาริยา ศรีคำภา, “อุปสรรคในการแก้ปัญหาการซื้อเสียงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๘).

เทศบาลนครนครสวรรค์ เป็นสังคมเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จากข้อมูลจำนวนประชากร ปี พ.ศ.๒๕๕๕ มีประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ๖๔,๕๒๖ คน จากสถิติข้อมูลผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครสวรรค์และสมาชิกสภาเทศบาลนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ มีผู้มาใช้สิทธิ ๓๕,๔๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๐ โดยทั่วไปแล้วการเลือกตั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ ๖๐ ในการเลือกตั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง และแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพและปัญหาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์แตกต่างกันหรือไม่

๑.๓.๓ แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์จากแนวคิดของธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ เกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง^๔

^๔ ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๗ - ๙.

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดของธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ เกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง^๕

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ซึ่งมีจำนวน ๖๔,๕๒๖ คน^๖

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้แก่ กลุ่มผู้บริหารเทศบาลนครนครสวรรค์ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มตัวแทนประชาชน กลุ่มละ ๓ ท่าน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๖ ถึงเดือน ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

^๕ ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, หน้า ๗-๙.

^๖ งานทะเบียนราษฎร์, เทศบาลนครนครสวรรค์ หนังสือการเลือกตั้ง, หน้า ๗-๙, ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕.

๑.๕.๖ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ พฤติกรรมการเลือกตั้ง หมายถึง กิริยา อากาาร ความคิดเห็นที่บุคคลแสดงออกทาง การเมือง ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

๑.๖.๒ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีชื่ออยู่ในบัญชี รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครนครสวรรค์และสมาชิกสภาเทศบาลนคร นครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๖.๓ การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการในการคัดเลือกบุคคลให้เข้าไปทำหน้าที่แทน ประชาชน โดยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครนครสวรรค์และสมาชิก สภาเทศบาลนครนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ของเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัด นครสวรรค์

๑.๖.๔ เทศบาลนครนครสวรรค์ หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ได้มี พระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นจากเทศบาลเมืองนครสวรรค์ เป็นเทศบาลนครนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๘

๑.๗. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบสภาพและปัญหาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล นครนครสวรรค์

๑.๗.๒ ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิ เลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์

๑.๗.๓ ทำให้ทราบแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาล นครนครสวรรค์

๑.๗.๔ ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับพัฒนาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ และจังหวัดอื่นๆ ต่อไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้า เอกสาร ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๒.๑.๔ แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

๒.๑.๕ ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

๒.๑.๖ หลักธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

๒.๑.๗ บริบทของเทศบาลนครนครสวรรค์

๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ ซึ่งพอจะประมวลกล่าวในที่นี้ ได้ดังนี้

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่าการเลือกตั้ง คือ การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ประชาชน

แสวงหาทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในการเมืองหรือการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยประชาชนทั่วไป เลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายไปเป็นแนวนโยบายในการบริหารประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองการปกครองของประชาชนนั่นเอง^๑

เชาวณะ ไตรมาส กล่าวว่าการเลือกตั้ง คือ การแข่งขันทางอำนาจเพื่อเข้าไปสู่อำนาจและการใช้อำนาจทางการเมือง โดยอาศัยกลไกกระบวนการของการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการใช้หลักประกันเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นการแข่งขันเข้าสู่อำนาจอย่างสุจริตเที่ยงธรรม โดยคาดหวังหรือ

^๑ ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๗.

ผลลัพธ์จากการเลือกตั้งที่สามารถสะท้อนถึงเจตนารมณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด^๒

อัษฎางค์ ปาณิกบุตร กล่าวว่า การเลือกตั้ง คือ จุดเริ่มต้นของกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร การออกกฎหมาย โดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ฯลฯ การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็นการมอบอำนาจอธิปไตยของราษฎร แต่ละคนให้ให้ผู้แทนของตนนำไปใช้ในการปกครองประเทศ เนื่องจากเราไม่สามารถให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จึงคิดค้นวิธีการขึ้นมาเรียกว่า การเลือกตั้ง^๓

วัชรวิทย์ ไชยสาร กล่าวว่า การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในการเมือง หรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชน นั่นเอง^๔

กระมล ทองธรรมชาติและคนอื่นๆ กล่าวว่า การเลือกตั้ง คือ การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลายๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลายๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันใดอันหนึ่งแทนตน^๕

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมทางการเมืองที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศโดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง

^๒ ชาวนณะ ไตรมาส, การเลือกตั้งแบบใหม่: ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สุขุมและบุตร, ๒๕๕๕), หน้า ๗.

^๓ อัษฎางค์ ปาณิกบุตร, แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๕๔), หน้า ๓๑.

^๔ วัชรวิทย์ ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). (กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, ๒๕๕๔), หน้า ๘ - ๙.

^๕ กระมล ทองธรรมชาติ และคนอื่นๆ, การก่อตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง: การศึกษาเปรียบเทียบกรณีอินเดียและฟิลิปปินส์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๑), หน้า ๔.

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ดังนี้

ธโรธร ตู๋ทองคำ กล่าวว่า ความสำคัญของการเลือกตั้งมี ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎี

ในทางทฤษฎีกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งอำนาจอริปไตยออกเป็นสามส่วน คือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาการเลือกตั้ง กล่าวคือ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกผู้ใช้อำนาจอริปไตยในประเทศประชาธิปไตย ในความหมายนี้การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับในอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอริปไตยซึ่งได้มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติการแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ การเลือกตั้งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นผู้ใช้อำนาจอริปไตยด้วยการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติและมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางฝ่ายบริหารความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎีที่เป็นไปตามนัยแห่งทฤษฎีประชาธิปไตยแบบคลาสสิก (Classic Democratic Theory) นี้บ่งชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาลที่จะเข้ามาปกครองประเทศ

๒. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ

ในทางปฏิบัติกล่าวได้ว่า การเลือกตั้งในทางปฏิบัติที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติเชิงบังคับข้อ ๒๑ (๑) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจการปกครองของรัฐบาลเจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำการลับด้วยวิธีการอื่นใดที่รับประกันได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นไปโดยเสรี ในแง่นี้การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางปฏิบัติหรือขั้นตอนที่สำคัญของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democracy) และในทางปฏิบัตินี้อาจจัดแบ่งความสำคัญของการเลือกตั้ง ออกได้เป็น ๖ ประการ ประกอบด้วย

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงหรือความต้องการของประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง

ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีผลต่อการจัดตั้งรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยสันติวิธีก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจ ป้องกันการผูกขาดอำนาจและการฉ้อราษฎร์บังหลวง ในแง่นี้การเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงหรือประชาชนในรัฐในอันที่จะกำหนดรัฐบาลนั่นเอง

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองกับประชาชนหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างส่วนบน (Super

Structure) อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาลกับโครงสร้างส่วนล่าง (Infra Structure) ซึ่งก็คือประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความคิด ความเชื่อ และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลและเป็นพันธะสัญญาที่รัฐบาล จำต้องปฏิบัติตามนโยบายที่ให้ไว้ นโยบายของรัฐนั้นนับเป็นสัญญาประชาคม (Social Contract) ที่เป็นผลมาจากการเลือกตั้งทั่วไปอันเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สี่ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการกลไกและขั้นตอนที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย หรือเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรงทางการเมือง การปฏิวัติ รัฐประหาร เมื่อการเมืองเกิดวิกฤตการณ์การเลือกตั้งในแง่หนึ่งจึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะใช้ลดความขัดแย้งลงได้

ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการทางสังคม (Societal Integration) และความรู้สึกร่วมกันทางปฏิบัติที่ต่างต้องมีส่วนร่วมหรือหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญทั้งในทางการเมืองและสังคมในการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการเป็นเจ้าของประเทศของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือเป็นกิจของพลเมือง (Civic Duty) ที่พลเมืองในประชาคมการเมืองจะต้องปฏิบัติ

ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดการกลมกลืนทางการเมือง (Political Socialization) ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทางการเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งโดยเฉพาะการรณรงค์หาเสียง (Vote - gaining Campaign) ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้เกิดการสื่อสารถ่ายทอดความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ร่วมกันในที่สุด^๖

เชาวณะ ไตรมาส กล่าวว่า ความสำคัญของการเลือกตั้งมีดังนี้

๑. การเลือกตั้งช่วยแก้ไขความขัดแย้งและผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองในภาวะการเมืองมีความตึงเครียดอันเนื่องมาจากความขัดแย้งที่รุนแรง ไม่ว่าจะระหว่างฝ่ายรัฐบาลฝ่ายค้าน ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร หรือระหว่างฝ่ายผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง

๒. การเลือกตั้งช่วยสร้างความชอบธรรมทางการเมืองในการหาทางออกให้กับการตัดสินใจในทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับชะตากรรมของประเทศและประชาชน ในกรณีที่รัฐบาลเกิดความผิดพลาดในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของประเทศหรือการดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศ หรือกรณีมีเรื่องสำคัญที่ชะตากรรมของประเทศชาติและประชาชนตกอยู่ในห้วงอันตรายไม่สามารถสร้างฉันทามติในการกำหนดทางเลือกได้โดยรัฐบาลเพียงลำพัง จำเป็นต้องอาศัยอาณัติอ้างอิงทางการเมืองของประชาชนเป็นเครื่องตัดสินใจแทนรัฐบาล และรัฐบาลขาดความเชื่อมั่นในความชอบธรรมทางอำนาจ การเลือกตั้งจึงเป็นการถ่ายโอนภาระความรับผิดชอบและอำนาจการตัดสินใจไปให้กับประชาชนเป็นผู้ใช้โดยตรง

^๖ อโศกร ตู๋ทองคำ, “กระบวนการการเลือกตั้ง” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๕), หน้า ๕๓๘ - ๕๓๙.

๓. การเลือกตั้งช่วยนำร่องทิศทางการเมืองและช่วยสร้างความสอดคล้องในการสนองตอบความต้องการตามเจตนารมณ์ร่วมของประชาชนการเลือกตั้งเป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่วิวัฒนาการทางการเมืองการปกครอง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เชื่อมโยงการฝึกปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างกันระหว่างประชาชนกับผู้ปกครองโดยที่ประชาชนเป็นฝ่ายได้รับโอกาสในการแสดงออกถึงความต้องการใหม่ๆ ขณะที่ฝ่ายผู้ปกครองก็ได้รับโอกาสในการริเริ่มสร้างสรรค์และนำเสนอแนวทางใหม่ๆ ทางการเมืองที่ผ่านการคัดสรรจากกระบวนการแข่งขันที่ทำให้เกิดการผลัดซ้ำซึ่งผลผลิตใหม่ๆ ทางการเมืองที่แตกต่างไปจากเดิมโดยเฉพาะการก่อตัวขององค์กรอำนาจใหม่ทางการเมือง

๔. การเลือกตั้งช่วยสร้างอิทธิพลและความสำคัญทางการเมืองของประชาชนการเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจทางการเมืองโดยตรงของประชาชน ซึ่งจะส่งอิทธิพลต่อการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง การเลือกตั้งโดยทั่วไปจึงเป็นการใช้อิทธิพลทางการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ไปจำกัด ควบคุม และสลายการครอบงำอิทธิพลสูงสุดทางการเมืองขององค์กร อำนาจและกลุ่มผูกขาดเฉพาะกลุ่มเพื่อให้กระบวนการแข่งขันเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

๕. การเลือกตั้งช่วยสร้างสันติภาพในการต่อสู้แข่งขันทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกช่วยจัดระเบียบการต่อสู้ทางการเมืองให้อยู่ในกรอบของกฎเกณฑ์ กติกาแทนการใช้กำลังรุนแรง กำกับการแข่งขันอำนาจให้อยู่ในครรลองของสันติวิธีที่กลุ่มอำนาจฝ่ายต่าง ๆ ให้การยอมรับร่วมกันได้ ทั้งในการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจ และการพ้นจากอำนาจ

๖. การเลือกตั้งช่วยให้ประชาชนได้คัดสรรกำนันกรองผู้แทน และผู้ปกครองที่ต้องการการเลือกตั้งเปิดโอกาสทางการเมืองให้แก่ประชาชนในการพิจารณาตัดสินใจเปลี่ยนแปลงและคัดสรรผู้แทนหรือผู้ปกครองใหม่ให้สนองตอบความต้องการที่เปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ได้รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของการแข่งขันทางอำนาจในระหว่างกลุ่มอำนาจและผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเลือกผู้ปกครองและผู้ปกครองเองก็จะแข่งขันกันสนองตอบความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น^๗

จากความสำคัญของการเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การเลือกตั้งมีความสำคัญทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ซึ่งความสำคัญทางทฤษฎีนั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติการแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ส่วนความสำคัญในทางปฏิบัตินั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

ในระบอบการปกครองระบบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบ ดังนั้นเพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพ เป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้ คนไทยทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์ เสริมสร้าง และปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะสอดคล้องรองรับและ

^๗ เชาวณะ ไตรมาส, การเลือกตั้งแบบใหม่: ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง, หน้า ๑๕ - ๑๗.

สนับสนุนต่อระบอบขบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การเสริมสร้างให้การเมืองไทยมีการปกครองระบบประชาธิปไตย จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมีการปกครองระบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ในที่สุดระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพก็จะสัมฤทธิ์ผล การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยให้สอดคล้องกับระบบประชาธิปไตยจึงเป็นเครื่องชี้วัด ของความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทย การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพทางการเมืองกับประชาชน กล่าวคือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง

กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง

จิตติ คุ่มครอง กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง สามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

๑. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ ๑ เป็นขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ขั้นตอนของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งซึ่งเริ่มจากการได้รับข่าวสารว่าจะต้องมีการเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารของการสมัครรับเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายต่างๆ ของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และนโยบายต่างๆ ของพรรคการเมือง ประชาชนในชนบทได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยผ่านสื่อ หรือช่องทางใดบ้าง และข่าวสารต่างๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชน เลือกรับข่าวสารในลักษณะใดจนกระทั่งนำข่าวสารนั้นไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงให้จากสื่อหรือช่องทางหลายๆ ทางนั้น ประชาชนเลือกที่จะเชื่อข่าวสารจากแหล่งใดมากที่สุด และลักษณะของข่าวสารที่ผ่านไปสู่ผู้ลงคะแนนเสียงนั้นก็จะเป็นลักษณะข่าวสารที่หลากหลาย หลายแง่หลายมุมเพื่อที่จะจูงใจให้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ประชาชนเลือกที่จะรับข่าวสารลักษณะใดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อที่จะลงคะแนนเสียงให้

๒. การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ ๒ เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าต้องการตัดสินใจและได้รับข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่หรือผู้ลงคะแนนเสียงที่ผูกพันกับพรรคการเมือง หรือผูกพันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองถูกใจมากที่สุดให้เหลือจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้หรือเท่าที่ตนเองต้องการจะลงคะแนนเสียงให้ หรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล ในขั้นตอนนี้จะเริ่มมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อให้ผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบกับตัวผู้สมัคร ข่าวสารต่างๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือนโยบายของพรรคการเมืองก็จะเริ่มเข้าสู่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงก็จะเริ่มจะประเมินข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับมานั้นสอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมาย

ของผู้ลงคะแนนเสียงหรือไม่ผู้ลงคะแนนบางคนอาจจะให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมือง บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้รับเลือกตั้ง

๓. การประเมินและการจัดลำดับผู้รับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ ๓ เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงแล้วตามผู้ลงคะแนนเสียงใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัคร จากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่ากับผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนควรจะได้รับ การประเมินเท่าไรตามการประเมินของผู้ลงคะแนนเสียงของแต่ละคน

๔. การตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

ขั้นตอนที่ ๔ ในขั้นตอนนี้ตามปกติแล้วผู้ลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุดแต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาสอดแทรกคือ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของสิ่งของเงินทองที่ได้รับจากหัวหน้าผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเงินและสิ่งของนี้อาจจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งด้วย กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะมีขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งมาโดยตลอด จนกระทั่งได้ตัวผู้สมัครได้รับการประเมินสูงสุดแต่เมื่อรับเงินหรือสิ่งของไปแล้ว อาจจะทำให้การเปลี่ยนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนรับสิ่งของ หรือเงินทองมาก็ได้

สรุปได้ว่า ในระบบการปกครองระบบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบ ดังนั้นเพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพ เป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้คนไทยทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์เสริมสร้างและปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะสอดคล้องรองรับและสนับสนุนต่อระบอบขบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยการเสริมสร้างให้การเมืองไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมีการปกครองระบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ในที่สุดระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพก็จะสัมฤทธิ์ผลการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยให้สอดคล้องกับระบบประชาธิปไตยจึงเป็นเครื่องชี้วัด (Indicators) ของความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทย การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพทางการเมืองกับประชาชน กล่าวคือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง

^๒ จิตติล คุ่มครอง, “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในกรอบรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ๒ จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๐), หน้า ๑๓ - ๑๕.

หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง

ได้มีผู้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การเลือกตั้ง ซึ่งพอจะประมวลกล่าวในที่นี้ ได้ดังนี้

เอกชาติ แจ่มอัน กล่าวว่า หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งว่ามีคุณค่าสมควรแก่การยกย่องว่าได้ดำเนินการตามครรลองของระบบประชาธิปไตยและถือว่าเป็นฐานที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาลและผู้ปกครองจะต้องดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับเป็นสากล ดังนี้

๑. หลักความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายความว่า การเลือกตั้งต้องกระทำโดยเสรี ไม่มีการบังคับกดขี่จ้างวานหรือใช้อิทธิพลใด ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะคอยเฝ้าดูแลดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยเสรีปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ด้วยประการใดๆไม่ว่าการใช้อำมีสินจ้าง หรือใช้อิทธิพลบีบบังคับรัฐเองก็ต้องไม่กดขี่จ้างวานหรือใช้อิทธิพลบังคับให้ราษฎรไปเลือกตั้ง การเลือกตั้งที่ปราศจากอิสระ ผู้ปกครองจะอ้างว่าตนมีอำนาจโดยชอบธรรมไม่ได้

๒. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา หมายความว่า เมื่อเลือกตั้งไปแล้วก็ต้องเลือกใหม่ อีก โดยกำหนดระยะเวลาแน่นอน เช่น ๓ ปี หรือ ๕ ปี เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎรว่าปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลงตัวผู้แทนราษฎรคนเดิมหรือเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใหม่และเพื่อให้ประชาชนสามารถควบคุมผู้แทนของตนได้

๓. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง หมายความว่า การเลือกตั้ง ที่บริสุทธิ์เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย ปราศจากการครอบงำและเล่ห์กลทางการเมือง ปราศจากการใช้อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม วิธีที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งอย่างแท้จริง คือ

๓.๑ จัดให้ราษฎรจัดการเลือกตั้งของตนเองให้มากที่สุด โดยการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง เช่น เป็นกรรมตรวจนับคะแนน เป็นต้น

๓.๒ จัดให้มีการคัดค้านการเลือกตั้ง

๔. หลักการออกเสียงทั่วไป หมายความว่า การให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษเนื่องจากเพศ ผิวดำ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม トラบใดที่ประชาชนผู้นั้นไม่ขาดคุณสมบัติการมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มักจะคำนึงถึงคุณสมบัติที่สำคัญ ๗ ประการ คือ

๔.๑ อายุประเทศต่าง ๆ มักจะกำหนดอายุขั้นต่ำของการมีสิทธิเลือกตั้งไว้ ๑๘ ปีหรือ ๒๐ ปี เป็นต้น

๔.๒ ความเป็นพลเมือง หมายถึง การเป็นสมาชิกรัฐหนึ่งๆ และการเป็นสมาชิกนั้นนำมาซึ่งสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง

๔.๓ การมีถิ่นที่อยู่หมายถึง การกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำในการมีถิ่นที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้ง

๔.๔ การรู้หนังสือ เงื่อนไขนี้ไม่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

๔.๕ คุณสมบัติเกี่ยวกับความประพฤติหมายถึง การจำกัดสิทธิบุคคลบางประเภทที่มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงจนถูกศาลตัดสินลงโทษ หรือตัดสิทธิในการเลือกตั้ง

๔.๖ คุณสมบัติเกี่ยวกับสภาพความสมบูรณ์ของจิตใจ ประเทศต่าง ๆ มักจะไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่บุคคลที่มีความเจ็บป่วยทางด้านจิตใจ เช่น คนวิกลจริตไม่สมประกอบ เป็นต้น

๔.๗ คุณสมบัติเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมบางประการ เช่น นักพรต นักบวช ซึ่งสังคมถือว่าไม่ควรมีส่วนร่วมทางการเมือง

๕. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค หมายความว่า การมีสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชน มีความสำคัญและได้รับการยอมรับโดยเท่าเทียมกันไม่ว่าผู้เลือกตั้งจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร หลักการที่ใช้เป็นมาตรการในการให้ความเสมอภาค คือ การให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคนหนึ่งๆ มีคะแนนเสียงเพียงหนึ่งคะแนน (One Man One Vote) และคะแนนเสียงทุกคะแนนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

๖. หลักการลงคะแนนเสียงลับ หมายความว่า การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิ์ของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด เอกสิทธิ์นี้จะได้รับการพิทักษ์ปกป้องโดยการออกเสียงลับ โดยผู้ออกเสียงไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าตนเลือกใคร ซึ่งจะกระทำโดยวิธีให้เอาบัตรลงคะแนนผนึกในซองแล้วมอบให้กรรมการตรวจคะแนน หรือใส่หีบับัตรเลือกตั้ง

๗. หลักการวิธีการลงคะแนนเสียงอิสระอย่างอื่น หมายความว่า การที่จะไม่ใช้วิธีการลงคะแนนเสียงโดยลับดังกล่าว แล้วก็ต้องใช้วิธีการลงคะแนนเสียงอย่างอิสระอย่างอื่น ^๙

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า ตามหลักเกณฑ์ ที่ได้รับการยอมรับเป็นสากลมีดังต่อไปนี้

๑. ความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายความว่า การแสดงเจตนารมณ์ในการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปอย่างอิสระปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ด้วยประการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้อำนาจสินจ้าง หรือการใช้อิทธิพลบีบบังคับ

๒. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา หมายความว่า การจัดให้มีการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา ทั้งนี้เพื่อประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปกครองว่าได้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่และเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาความชอบธรรมในการใช้อำนาจของผู้ปกครองและเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสสามารถเปลี่ยนแปลงตัวผู้ปกครองได้โดยสันติวิธีผู้ปกครองที่ใช้อำนาจโดยชอบธรรมในระหว่างที่อยู่ในอำนาจ เมื่อครบวาระแล้วก็มีโอกาสได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและได้รับเลือกเข้ามาใหม่

๓. การเลือกตั้งที่ยุติธรรม หมายความว่า การเลือกตั้งบริสุทธิ์เป็นไปตามตัวบทกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ปราศจากการครอบงำและเล่ห์ทางการเมือง ปราศจากการใช้อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม เช่น นักการเมืองที่อยู่ในตำแหน่งใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนสนับสนุน หรือผู้ที่มีกำลังทางเศรษฐกิจเข้มแข็งกว่าใช้เงินทอง

^๙ เอกชาติ แจ่มอัน, “พฤติกรรมกรไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗), หน้า ๖ - ๘.

ทุ่มเทหาเสียง หรือซื้อคะแนนเสียงเพื่อตนเอง หรือสนับสนุนผู้สมัคร นอกจากนี้การต่อสู้แข่งขันระหว่างผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองจะต้องเป็นไปอย่างอิสระเสรีภายในขอบเขตของกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีพื้นฐานอยู่บนความยุติธรรมและความเสมอภาค

๔. หลักการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการทั่วไป หมายความว่า การให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษเนื่องมาจากเพศ สีดิวสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ เงื่อนไขอื่นที่มีรากฐานมาจากความเชื่อที่ว่าสิทธิในการมีส่วนร่วมใช้อำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคน

๕. หลักความเสมอภาค หมายความว่า การมีสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชนมีความสำคัญและได้รับความยอมรับโดยเท่าเทียมกันไม่ว่าผู้เลือกตั้งนั้นจะมีสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างไร มาตรการในการให้ความเสมอภาค อย่างเช่น การให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคนหนึ่งๆ ลงคะแนนเสียงได้เพียงหนึ่งคะแนน (One man one vote) และคะแนนเสียงทุกๆ คะแนนมีความสำคัญเท่ากัน เป็นต้น

๖. หลักการลงคะแนนลับ หมายความว่า การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด และได้รับการปกป้องพิทักษ์โดยการออกเสียงลับ ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ปราศจากการข่มขู่บีบบังคับจากอิทธิพลใดๆ ที่จะมีผลกระทบต่อเสรีภาพของผู้เลือกตั้ง^{๑๐}

จากหลักเกณฑ์การเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่าเป็นอุดมคติแต่มีความจำเป็นมากในการที่จะประกันความบริสุทธิ์ยุติธรรมของการเลือกตั้ง การเลือกตั้งจึงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้า มีส่วนร่วมในการแสดงบทบาททางการเมือง ช่วยกันรับผิดชอบต่อประเทศชาติ และยังเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนที่รัฐบาลจะต้องตระหนักและยึดถือเป็นเรื่องสำคัญประเทศเสรีประชาธิปไตยทุกประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งมากนอกจากนี้การเลือกตั้งยังเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นว่าการปกครองบริหารประเทศของตนนั้นเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ กล่าวคือการเข้าปฏิบัติหน้าที่ก็เพราะได้รับการถ่วงดุลและยอมรับจากประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงความชอบธรรมในการได้มาซึ่งอำนาจเพื่อให้นานาประเทศยอมรับ

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

ความหมายของพฤติกรรม

เจษฎา บุญมาโฮม กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ที่เข้ามากระทบกับบุคคลโดยสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะสามารถสังเกตได้โดยตรงหรือไม่ก็ได้ การแสดงออกนั้นอาจเกิดขึ้นในช่วงที่เรามีสติรู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัวก็ได้ จัดเป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น^{๑๑}

^{๑๐} อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, **โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง**, อ่างแล้ว, หน้า ๑๐ - ๑๒.

^{๑๑} เจษฎา บุญมาโฮม, **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน**, กลุ่มวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์, (นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๖), หน้า ๑.

ประสิทธิ์ ทองอุ่น กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ การแสดงอาการหรือ อากัปกริยาของอินทรีย์ (Organism) ทั้งในส่วนที่เจ้าของพฤติกรรมเอง เท่านั้นที่รู้ได้ และในส่วนที่ บุคคลอื่นอยู่ในวิสัยที่จะรู้ได้^{๑๒}

เมธาวิ อุดมธรรมมานุภาพ กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมของบุคคลที่เป็น รูปธรรม เช่นการกระทำ การตอบโต้กับสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมภายในจิตใจที่เป็นนามธรรม เช่น ความคิด ความรู้สึก^{๑๓}

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ ได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม (behavior) นั้นอาจกล่าวได้ว่า คือการกระทำหรืออาการที่แสดงออกของบุคคล (Action) ทั้งนี้รวมถึงการงดเว้นการกระทำด้วย (Inaction) นอกจากนั้นการตัดสินใจที่รู้สึกได้ของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร หรือการกระทำที่ซ่อนเร้นแต่พร้อมที่จะแสดงออก อาทิ การมีความคิดริเริ่ม ก็นับเป็น การกระทำเช่นกัน ดังนั้น คำว่า “พฤติกรรม” จึงรวมถึงสิ่งที่บุคคล กลุ่มหรือองค์กร ประพฤติปฏิบัติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เปิดเผย (Overt behavior) และยักรวมถึงพฤติกรรมที่ยังไม่แสดงออกหรือ พฤติกรรมซ่อนเร้น (Covert behavior) ทั้งนี้รวมถึงกระบวนการภายในอื่น ๆ ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ทศนคติ เป็นต้น นอกจากนั้น ยังรวมถึงการงดเว้นการกระทำ หรือการไม่แสดงออกทั้งที่ ตั้งใจและไม่ตั้งใจอีกด้วย^{๑๔}

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำเพื่อเป็นการ ตอบสนองต่อสิ่งที่เรารู้สึกได้ แล้วแสดงออกมาในรูปแบบของการกระทำลักษณะต่างๆ ซึ่งใน การวิจัยครั้งนี้หมายถึงพฤติกรรมในการเลือกนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ประเภทของพฤติกรรม

ฟรอยด์ (Sigmund Freud) แบ่ง “Structure” ของจิตใจอันเป็นบ่อเกิดแห่งพฤติกรรม ประเภทต่าง ๆ ๓ ประเภท ดังนี้

๑. Id หมายถึงแรงผลักดันของจิตใจคือ Drive หรือ Instinctual Drive คือ โครงสร้าง ของจิตส่วนดั้งเดิมที่ปราศจากการขัดเกลาใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อมีผล ก็จะแสดงออกอย่างหยาบ ๆ ซึ่ง ประกอบด้วยสัญชาตญาณ หรือแรงขับโดยกำเนิด ในช่วงที่เป็นทารกแรงขับเหล่านี้ยังกระจัดกระจาย และปราศจากจุดหมายปลายทาง บทบาทของโครงสร้างส่วนนี้ต่อบุคลิกภาพในช่วงวัยทารกจึงมีน้อย มาก ต่อเมื่อทารกเติบโตขึ้น พลังที่กระจัดกระจายอยู่ก็เริ่มปรากฏออกมา ซึ่งเป็นการเริ่มตัวของ โครงสร้างของบุคลิกภาพ

^{๑๒} ประสิทธิ์ ทองอุ่นและคณะ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน “โครงการพัฒนาสื่อการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา.”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๔.

^{๑๓} เมธาวิ อุดมธรรมมานุภาพ และคณะ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๙), หน้า ๑.

^{๑๔} สร้อยตระกูล(ติวยานนท์) อรรถมานะ, พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓-๑๔.

๒. Ego หมายถึง ส่วนที่ทำหน้าที่ปรับตัวหรือผสมผสานความต้องการของ Id กับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Environment) เมื่อส่งผลต่อพฤติกรรมก็จะแสดงออกมาในรูปที่เหมาะสมตามสถานการณ์มากขึ้น เพราะโครงสร้างประเภนี้ ได้ถูกกลั่นกรองแล้ว

๓. Superego หมายถึงส่วนที่เป็นศีลธรรม มโนธรรม คำสั่งสอน และกฎเกณฑ์ หรือกฎหมายต่าง ๆ เมื่อส่งผลต่อพฤติกรรมจะแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมของปัญญาชนทั้งหลาย เป็นไปโดยรอบคอบ

ตามความคิดของฟรอยด์ Id หรือ Drive นั้น มีติดตัวเราทุกคนมาตั้งแต่เกิด ส่วน Ego และ Superego มีการพัฒนาและเจริญเติบโตขึ้นมาในภายหลัง Ego เป็นพัฒนาการของ Id ที่เกิดจากการปรับตัวให้สอดคล้องกับความเป็นจริงภายนอก^{๑๕}

ฟรอยด์ให้ความเห็นว่า ในทารกแรกเกิดนั้น ภายในโครงสร้างของจิตเต็มไปด้วย Id ส่วน Ego และ Superego นั้นได้ค่อย ๆ แยกตัวออกมาจาก Id และพัฒนาตัวเองขึ้นมาภายหลังตามวัยยิ่งโตขึ้นเท่าไร พฤติกรรมที่แสดงไปในทางที่มี Ego และ Superego มากขึ้นตามลำดับ ฉะนั้นหน้าที่สำคัญยิ่งของ Ego และ Superego ก็คือ การเรียนรู้และรับรู้ด้วยความคิดและเหตุผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมแรงกระตุ้นของสัญชาตญาณ เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น และช่วยกำหนดว่าแรงขับใดควรได้รับการตอบสนองเพียงใดและด้วยวิธีใดโดยเฉพาะในส่วนของ Ego จึงทำหน้าที่ทำความเข้าใจกับสภาพความจริงแห่งชีวิต เพื่อจะได้ควบคุมการแสดงออกของ Id ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมถูกต้อง นอกจากนี้ Ego ยังมีหน้าที่สะกดกลั่นและยับยั้งการระบายออกของ Id ที่อาจทำอันตรายต่อตนเองด้วยทั้งนี้โดยเปลี่ยนรูปแบบการแสดงของพฤติกรรมให้เป็นไปในลักษณะที่ปลอดภัย ซึ่งเรียกชื่อว่า Defense Mechanism

ตามแนวคิดของฟรอยด์ Ego มีหน้าที่หลักหรือหน้าที่สำคัญคือ ให้บุคคลนั้นปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในผู้ใหญ่ หน้าที่ดังกล่าวนี้ประกอบด้วยปรากฏการณ์และพฤติกรรมหลายอย่างเช่น การตอบสนองต่อความต้องการต่าง ๆ ของร่างกายและจิตใจ ตลอดจนถึงนิสัยใจคอ ระเบียบข้อบังคับของสังคม ความอยากรู้อยากเห็น ความรักสวยรักงาม ความสนใจในศิลปะต่างๆ และอื่นๆ อีกมาก ส่วนในเด็กเล็กๆ นั้น ในตอนแรกเด็กจะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมเลย เด็กจะเรียกร้องเอาแต่สิ่งที่ต้องการเพียงอย่างเดียว

สงวน สุทธิเลิศอรุณ ได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมมนุษย์ได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้ โดยใช้ประสาทสัมผัสหรือใช้เครื่องมือ พฤติกรรมภายนอกยังแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑.๑ พฤติกรรมภายนอก ที่ไม่ต้องอาศัยเครื่องมือในการสังเกตคือ พฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ง่าย เช่น การเคลื่อนไหวของแขน ขา การเต้นของหัวใจ เป็นต้น เรียกว่า พฤติกรรมโมลาร์ (Molar Behavior)

^{๑๕} Sigmund Freud, *The History of the Psychoanalytic*, Authorized English Translation by A.A.Brill. (New York: The Macmillan Company, 1910), pp. 110-112.

๑.๒ พฤติกรรมภายนอก ที่ต้องอาศัยเครื่องมือในการสังเกตคือ พฤติกรรมที่เราไม่สามารถเห็นด้วยตาเปล่า เช่น การทำงานของคลื่นสมองจะต้องใช้เครื่องมือวัด พฤติกรรมประเภทนี้เรียกว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior)

๒. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมที่เจ้าตัวเท่านั้นรับรู้ เช่น การได้ยิน การเข้าใจ การรู้สึกหิว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นพฤติกรรมภายในมี ๔ ลักษณะ คือ

๒.๑ พฤติกรรมที่เป็นความรู้สึกจากการสัมผัส (Sensitive) เช่น การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การรู้รส การสัมผัส และการมีความสุขใจ เป็นต้น

๒.๒ พฤติกรรมที่เป็นการเข้าใจหรือตีความ (Interpreting) เช่น เมื่อเรามองตาเพื่อนก็เข้าใจเพื่อนได้

๒.๓ พฤติกรรมที่เป็นความจำ (Remembering) เช่น เมื่อมีโทรศัพท์เรียกเข้ามา เราอาจจำเสียงของเพื่อนได้

๒.๔ พฤติกรรมที่เป็นความคิด (Thinking) การคิดมีหลายชนิดอาจเป็นการคิดสร้างสรรค์ หรือการคิดหาเหตุผลก็เป็นได้^{๑๖}

ประสิทธิ์ ทองอุ่นและคณะ ได้จำแนกพฤติกรรมออกเป็น ๒ ประเภท โดยใช้เกณฑ์การจำแนกคือ ผู้ที่รู้พฤติกรรม ดังนี้

๑. พฤติกรรมภายใน คือพฤติกรรมที่เจ้าของพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้ได้ บุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าของพฤติกรรมไม่สามารถที่จะรับรู้ได้โดยตรงถ้าไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก บุคคลอื่นจะรู้พฤติกรรมภายในของบุคคลใด บุคคลหนึ่งได้ก็โดยการสันนิษฐานหรือคาดเดาเองเท่านั้น แต่ถ้าหากมีพฤติกรรมภายนอกก็ปรากฏออกมา ก็จะทำให้บุคคลอื่นมี ข้อมูล (Data) ประกอบการสันนิษฐานถึงพฤติกรรมภายในได้ดียิ่งขึ้น พฤติกรรมภายในนั้นเป็นกระบวนการทำงานของสมอง (Mental Process) ซึ่งหมายถึงขั้นตอนการทำงานของสมองในรูปแบบต่างๆ มากมาย เช่น การคิด การตัดสินใจ ค่านิยม และแรงบันดาลใจ เป็นต้น กิลฟอร์ด (Guilford) นักจิตวิทยาซึ่งศึกษาเรื่องสติปัญญาอธิบายว่า สมองมีการทำงานประมาณ ๑๕๐ รูปแบบซึ่งหมายความว่ารูปแบบหนึ่งจะทำงานก็เรื่อง ก็ครั้งก็ได้

๒. พฤติกรรมภายนอก คือพฤติกรรมที่บุคคลอื่นนอกเหนือจากเจ้าของพฤติกรรมสามารถที่จะรู้ได้ และบางพฤติกรรมเจ้าของพฤติกรรมเองยังไม่รู้ด้วยซ้ำไป พฤติกรรมภายนอกนั้นบุคคลอื่นจะรู้ได้ต้องอาศัย การสังเกต (Observation) ไม่ว่าจะใช้ประสาทสัมผัสโดยตรงหรือใช้เครื่องมือ (Instrument) ช่วยในการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูล จึงจำแนกพฤติกรรมภายนอกออกเป็น ๒ ประเภทย่อยๆ คือ

๒.๑ พฤติกรรมโมลาร์ คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นสามารถสังเกตได้ การสังเกตนั้นเรามักจะคิดว่าใช้ตา ในการสังเกตเพียงอย่างเดียว เนื่องจากตารับรู้ (Perceive) และมีความหมายต่อ

^{๑๖} สงวน สุทธิเลิศอรุณ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษราพัฒนา จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๕-๖.

กระบวนการคิดมากกว่าประสาทสัมผัสอื่น แต่ที่จริงแล้วใช้ประสาทสัมผัสได้ถึง ๗ ด้านในการสังเกต คือ ตา (ดู) หู (ฟัง) จมูก (ดม) ลิ้น (ลิ้มรส) ผิวกาย (สัมผัสทางผิวหนัง) อวัยวะในช่องหูประสานกับตา (ทรงตัว) และกล้ามเนื้อ เอ็น เนื้อเยื่อและข้อต่อ (รับความรู้สึกจากภายในร่างกาย) ซึ่งถ้าพิจารณาถึงการใช้ประสาทสัมผัสแต่ละด้านในการสังเกตพฤติกรรมแล้ว จะพบว่าอาจใช้สังเกตพฤติกรรม อาจใช้สังเกตผลของพฤติกรรม (หรืออาจจะเป็นร่องรอยของพฤติกรรม) หรืออาจใช้สังเกตพฤติกรรมของตนเองที่ได้รับผลกระทบจากพฤติกรรมของผู้อื่นก็ได้ ซึ่งก็ล้วนจะนำไปสู่ความรู้และเข้าใจพฤติกรรม โมลาร์ของเจ้าของพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น ตัวอย่างของพฤติกรรมโมลาร์ เช่น สมชายเล่นฟุตบอล คล่องแคล่ว สมหญิงพูดจาไพเราะ มานะไม่อับน้ำมานานจึงมีกลิ่นตัวแรงมาก ธิตาปรุงอาหารรสชาติดี เรณูตัวร้อนมากน่าจะมีไข้ โซเฟียร์รถโดยสารคันนี้ขับเร็วไม่มีมนวลนั่งไม่สบาย นักฟุตบอลคนนี้แข็งแกร่งมากเพราะมีแรงปะทะที่เราต้านไม่อยู่ เป็นต้น

๒.๒ พฤติกรรมโมเลกุล คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นต้องใช้เครื่องมือเพื่อช่วยในการสังเกต อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำ เช่น การเต้นของหัวใจ คลื่นสมอง ความดันของโลหิต กระแสไฟฟ้าใต้ผิวหนัง และคะแนนจากแบบทดสอบ (Test) ก็น่าจะอนุโลมให้อยู่ในประเภทนี้ด้วย แม้ว่าจะมิได้เป็นการวัดทางสรีระก็ตาม บุคคลเหมือนฝันสามารถวัดคลื่นสมองได้ด้วยการวัดด้วยกระแสไฟฟ้า (EEG) หรือสังเกตการณ์เคลื่อนไหวของตาได้หนึ่งตาได้คือจังหวะการเคลื่อนไหวของนัยน์ตา (REM) จะเห็นได้ว่าการใช้ข้อมูลประเภทพฤติกรรมโมเลกุลนี้ ช่วยให้การสันนิษฐานถึงพฤติกรรมภายในได้ดียิ่งขึ้น

อันที่จริงพฤติกรรมภายในและภายนอกก็มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันไม่ยุ่งยากต่อการสังเกตเพราะมักมีความกลมกลืนกัน หาได้แยกเป็นส่วนๆ ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว (การอธิบายแยกเป็นส่วนๆ มุ่งให้เข้าใจรายละเอียด) แม้บุคคลที่แสดงออกตรงข้ามกับที่ตนเองคิด ก็คือว่าเขามีพฤติกรรมภายในและภายนอกสัมพันธ์กัน (ในทางลบ) ซึ่งไม่ซ้ำไม่แน่นอนผู้ที่สังเกตพฤติกรรมก็จะเข้าใจบุคคลประเภทปากออย่างใจอย่างได้คงเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภายในและภายนอกนี้เอง ที่ทำให้ผู้คนจำนวนมากชอบอธิบายว่า พฤติกรรม คือ การแสดงออก ซึ่งถ้าพิจารณาคำว่าแสดงออก จะมีความหมายเพียงแค่ว่า พฤติกรรมภายนอก เท่านั้น ซึ่งไม่ค่อยเหมาะสมนัก

พฤติกรรมภายในแต่เพียงอย่างเดียวผู้อื่นย่อมไม่ทราบได้ แต่พฤติกรรมภายนอกบางอย่าง เจ้าของพฤติกรรมเองกลับไม่ทราบก็มี มิใช่ว่าเจ้าของพฤติกรรมจะทราบไปเสียทั้งหมด ลูฟท์และอิงแฮม (Joseph Luft and Harry Ingham) ได้แบ่งพฤติกรรมไว้ ๔ ประเภท ในเนื้อเรื่องหน้าต่างหัวใจ (Johari Window) ซึ่งเป็นหัวใจหลักของวิชากระบวนการกลุ่ม (Group Process) ดังนี้

๑. เปิดเผย (Open) คือ พฤติกรรมที่ตนเองรู้และผู้อื่นก็รู้
๒. ความลับ (Secret) คือ พฤติกรรมที่ตนเองรู้แต่ผู้อื่นไม่รู้
๓. จุดบอด (Blind) คือ พฤติกรรมที่ตนเองไม่รู้แต่ผู้อื่นรู้
๔. อวิชชา (Unknown) คือ พฤติกรรมที่ตนเองไม่รู้และผู้อื่นก็ไม่รู้

จากพฤติกรรม ๔ ประเภทนี้ จะช่วยให้เราเข้าใจพฤติกรรมภายในและภายนอกในแง่มุมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น^{๑๗}

หลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ได้จำแนกประเภทแห่งพฤติกรรมไว้หลายลักษณะ ตามเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น จำแนกตามคุณภาพหรือตามธรรมที่เป็นมูลเหตุให้เกิดพฤติกรรม จำแนกตามทวารหรือทางแสดงออกของพฤติกรรม หรือจำแนกตามความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกับผลที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรม เนื่องจากคำสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์นี้มีปรากฏมากมายในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ทั้งในส่วนพระไตรปิฎกและอรรถกถาต่าง ๆ จึงขอนำมากล่าวถึงโดยสังเขป ดังนี้

พฤติกรรมของมนุษย์จำแนกตามทวารหรือทางที่แสดงพฤติกรรมออกมาได้เป็น ๓ ประเภท คือ

ก) กายทวาร พฤติกรรมทางกาย คือการกระทำที่แสดงออกทางกาย หรือกระทำด้วยกาย

ข) วจีกรรม พฤติกรรมทางวาจา คือการกระทำที่แสดงออกทางวาจาหรือคำพูด

ค) มโนกรรม พฤติกรรมทางใจ คือการกระทำที่กระทำทางใจหรือความนึกคิด^{๑๘}

พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามทวารหรือทางที่แสดงพฤติกรรมออกมาทั้ง ๓ ประเภทนั้น ไม่ได้ระบุลงไปให้แน่ชัดว่าเป็นการกระทำที่ดีหรือเป็นการกระทำที่ไม่ดี หากมุ่งกล่าวในเชิงวิถีดำเนินชีวิตหรือจริยธรรมที่เป็นรูปธรรมชัดเจนแล้ว พระพุทธศาสนาแบ่งประเภทพฤติกรรมออกเป็น ๒ ประการคือ

๑. กุศลกรรมบถ ๑๐ คือทางแห่งพฤติกรรมที่เป็นความดี อันนำไปสู่ความสุขความเจริญทางกาย วาจาและใจ โดยแบ่งออกเป็น

๑) กายกรรม ๓ ได้แก่พฤติกรรมทางกาย ๓ อย่าง คือ

ก. ปาณาติปาตา เวรมณี เจตนาเครื่องเว้น จากการฆ่าและการเบียดเบียนสัตว์มีชีวิต และมีเมตตากรุณาช่วยเหลือเกื้อกูลบุคคลอื่นหรือสัตว์อื่น

ข. อทินนาทานา เวรมณี เจตนาเครื่องเว้น จากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ โดยเคารพกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของบุคคลอื่น

ค. กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี เจตนาเครื่องเว้น จากการประพฤติดิถินกาม ไม่กล่าวละเมิดประเวณี

๒) วจีกรรม ๔ ได้แก่พฤติกรรมทางวาจา ๔ อย่างคือ

ก. มุสาวาทา เวรมณี เจตนาเครื่องเว้น จากการพูดเท็จเพราะเหตุแห่งตนหรือบุคคลอื่นหรือเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ใด ๆ

ข. ปิสุณาย วาจาเย เวรมณี เจตนาเครื่องเว้น จากการพูดส่อเสียด อันเป็นการกล่าวร้ายให้คนอื่นแตกความสามัคคีกัน

^{๑๗} ประสิทธิ์ ทองอุ่นและคณะ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน “โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา”, หน้า ๔-๖.

^{๑๘} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๕๗/๕๕., อัง.ต.ก. (ไทย) ๒๐/๑๔๗-๑๕๔/๓๙๕-๓๙๙.

ค. ผรุสย วาจา ย เวรมณี เจตนาเครื่องเว้น จากการพูดคำหยาบ พูดแต่ถ้อยคำอ่อนหวานสุภาพ

ง. สัมผัสปลาปา เวรมณี เจตนาเครื่องเว้น จากการพูดเพ้อเจ้อ พูดแต่คำจริงมีประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผล ถูกกาลเทศะ

๓) มโนกรรม ๓ ได้แก่ พฤติกรรมทางใจ ๓ อย่างคือ

ก. อนภิชฌา ความไม่มีจิตคิดโลภอยากได้ของผู้อื่น

ข. อัปยาบาท ความไม่มีจิตคิดปองร้ายหรือคิดเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ค. สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ เช่น เห็นว่าทานมีผล การบูชามีผล ผลวิบากของกรรมดีกรรมชั่วมี เป็นต้น^{๑๙}

๒. อกุศลกรรมบถ ๑๐ คือ ทางแห่งพฤติกรรมที่เป็นความชั่วอันนำไปสู่ความเสื่อมความทุกข์ทาง กาย วาจาและใจ มีนัยแห่งอรรถาธิบายตรงกันข้ามกับ กุศลกรรมบถ ๑๐ อีกอย่างหนึ่งสามารถจำแนกพฤติกรรมของมนุษย์ตามสภาพความสัมพันธ์กับผลที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมนั้นๆ ได้ ๔ อย่างคือ

๑. พฤติกรรมดำ มีผลดำ ได้แก่ กายสังขาร วจีสังขาร และมโนสังขาร ที่แสดงออกในทางเบียดเบียน ตัวอย่างเช่น ปาณาติบาต อทินนาทาน กาเมสุมิฉฉาจาร ฯลฯ

๒. พฤติกรรมขาว มีผลขาว ได้แก่ กายสังขาร วจีสังขาร และมโนสังขาร ที่แสดงออกในทางไม่เบียดเบียน สร้างสรรค์ เช่น การประพฤติตามกุศลกรรมบถ ๑๐

๓. พฤติกรรมทั้งขาวและดำ มีผลทั้งขาวและดำ ได้แก่ กายสังขาร วจีสังขาร และมโนสังขาร ที่มีการแสดงออกในทางที่เบียดเบียนบ้าง ไม่เบียดเบียนบ้าง เช่น พฤติกรรมของมนุษย์ทั่วไป

๔. พฤติกรรมไม่ดำไม่ขาว มีผลไม่ดำไม่ขาว พฤติกรรมเช่นนี้เป็นไปเพื่อความ^{๒๐} สิ้นกรรม ได้แก่ เจตนาเพื่อละกรรมทั้งสามดังกล่าวมา หรือกล่าวโดยองค์ธรรม ได้แก่ โพชฌงค์ ๗ หรือมรรคมรรค ๘

พระราชวรมณี (ประยูรท์ ปยุตโต) ได้จำแนกพฤติกรรมออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ (๑) พฤติกรรมของมนุษย์ในทางดี และ (๒) พฤติกรรมของมนุษย์ในทางไม่ดี ดังนี้

(๑) พฤติกรรมของมนุษย์ในทางดี

พฤติกรรมของมนุษย์ในทางดี คือ ผู้มีความเมตตา หมายถึง ความรัก หรือการแผ่ ความปรารถนาดี หรือการบำเพ็ญคุณประโยชน์ซึ่งตรงกันข้ามกับความพยาบาทหรือปองร้าย พระพุทธเจ้าทรงสอนให้แผ่เมตตาไปยังสรรพชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ หรือสัตว์เดรัจฉานก็ตาม ถ้าปัจเจกบุคคลสามารถปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการแผ่เมตตาได้ ความขัดแย้งทั้งหลาย ก็ไม่ต้องแก้ไขด้วยวิธีเผชิญหน้ากัน แต่สามารถแก้ไขได้ด้วยสันติวิธี เพราะคนที่มีเมตตานั้นจะเอื้ออาทรต่อคนที่ประสบความเดือดร้อน ตัวอย่างเช่น พระพุทธเจ้าทรงทำงานช่วยเหลือเกื้อกูลแก่มวลมนุษยชาติ

^{๑๙} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๖๐/๔๓๑-๔๓๒.

^{๒๐} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๑๒/๒๙๑, ม.ม. (ไทย) ๑๓/๘๑/๗๙-๘๑.

แน่นอนพระพุทธเจ้าไม่ได้ไปแจกสิ่งของให้แก่ใครๆ แต่ทรงสั่งสอนให้คนมีฐานะมั่งคั่งทั้งหลายให้มีจิตใจประกอบไปด้วยเมตตาและช่วยเหลือเกื้อกูลแก่สังคม ทำให้คนเหล่านั้นกลายเป็นคนใจบุญ อนาคตภพ และนางวิสาขา มหาอุบาสิกา เป็นต้น คนเหล่านั้นมีเมตตาต่อสัตว์โลกทั้งมวล เพราะฉะนั้น การกระทำด้วยจิตมีเมตตาจึงช่วยเสริมสร้างความเอื้ออาทรให้แก่คนทั้งหลาย ความสุขก็จะขยายไปสู่คนอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องและยาวนาน ปัญหาต่างๆ ในสังคมก็จะลดน้อยลงได้ เพราะอาศัยเมตตา คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่น สัตว์อื่นๆ มีความสุข ในเมื่อตนได้ความสุขแล้วก็อยากให้ผู้อื่นสัตว์อื่นได้บ้าง เป็นการอนุเคราะห์แก่กันและกัน การอนุเคราะห์แก่กันนี้แหละเป็นการสร้างความสามัคคีไปในตัว

พฤติกรรมของมนุษย์ในทางดีผู้มี “ศีล” หมายถึง ศีลเป็นหลักความประพฤติที่ดั่งงามของมนุษย์ การทำความดีทางร่างกายเรียกว่า กายสุจริต และทางวาจาเรียกว่าวจีสุจริต ศีลยังเป็นข้อประพฤติปฏิบัติขั้นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของตนในสังคมชนบท การดำเนินชีวิตของคนในแต่ละสังคม ย่อมมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มของตนในสังคมนั้นๆ ความประพฤติเป็นเครื่องวัดความเจริญของคนในสังคมนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นศีลในพระพุทธศาสนาจึงเป็นหลักของการประพฤติปฏิบัติเพื่อทำกายและวาจาให้เรียบร้อย ทำให้จิตใจสงบเยือกเย็น เป็นหลักที่อำนวยความสะดวกหน้าที่และการงานทั้งหลาย ศีลจึงเป็นค่านิยมขั้นพื้นฐานทางสังคม อีกทั้งยังเป็นเครื่องป้องกันทุจริตทั้งหลายได้ด้วยข้อกำหนดหรือข้อปฏิบัติเบื้องต้นในการเว้นจากทำชั่ว โดยการรักษากาย และวาจาให้เป็นปกติ เพื่อช่วยให้กิจกรรมของสังคมดำเนินไปได้อย่างปรกติสุข ศีลนั้นถ้าใครรักษาย่อมนำมาความสงบสุขมาให้แก่ผู้นั้นอย่างแน่นอน ผู้ประพฤติธรรมย่อมนำมาความสุขมาให้) ศีลเป็นเครื่องวัดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ทำให้มนุษย์ต่างไปจากสัตว์เดรัจฉานในด้านคุณธรรมทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข^{๒๑}

(๒) พฤติกรรมของมนุษย์ในทางไม่ดี

พฤติกรรมของมนุษย์ในทางไม่ดี คือ การกระทำความชั่วทางกาย ทางวาจา และทางใจ และขาดการรักษาศีล ด้วยเหตุนี้พระพุทธเจ้าจึงตรัสโทษของคนที่ไม่รักษาศีลกับปาฎิอุบาสกว่า

“...ดูก่อนคบหาดีทั้งหลาย คนทุศีล มีศีลวิบัติแล้วในโลกนี้ย่อมเข้าถึงความเสื่อมแห่ง โภคะอย่างใหญ่อันมีความประมาทเป็นเหตุ ศีลวิบัติอันนี้เป็นโทษแห่งศีลวิบัติของคนทุศีล อีกข้อหนึ่ง เกียรติศัพท์อันลือชื่อของคนทุศีลมีศีลวิบัติแล้วย่อมกระฉ่อนไปอันนี้เป็นโทษข้อที่สองแห่งศีลวิบัติของคนทุศีล อีกข้อหนึ่ง คนทุศีล มีศีลวิบัติแล้ว จะเข้าไปสู่บริษัทใด ๆ คือ ชัตติยบริษัท พราหมณ์บริษัท คฤหบดีบริษัท หรือสมณบริษัท ย่อมครั้นคร้ามแก้อะไร อันนี้เป็นโทษข้อที่สามแห่งศีลวิบัติของคนทุศีล อีกข้อหนึ่ง คนทุศีล มีศีลวิบัติแล้ว ย่อมหลงระเหิดกาลละ อันนี้เป็นโทษข้อสี่แห่งศีลวิบัติของคนทุศีล อีกข้อหนึ่ง คนทุศีล มีศีลวิบัติแล้ว เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตกย่อมเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก อันนี้เป็นโทษข้อที่ห้า แห่งศีลวิบัติของคนทุศีล”^{๒๒}

^{๒๑} พระราชวรมณี (ประยูรค์ ปยุตโต), *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๒๓๗.

^{๒๒} ที.ม. (ไทย) ๑๐ / ๗๙ / ๙๑.

คนที่ขาดศีลข้อที่หนึ่ง คือฆ่าและทำร้ายคนอื่นสัตว์อื่น ย่อมเดือดร้อนในปัจจุบันต้องได้รับโทษ เช่นต้องถูกกักขังอยู่ในเรือนจำ และในอนาคตเมื่อตายไปก็เกิดในสถานที่ลำบาก เช่นเกิดในนรกเป็นต้น เมื่อเขากลับมาเกิดในโลกมนุษย์เพราะเศษกรรมที่ยังเหลืออยู่ทำให้เขาเป็นคนอายุสั้น และมักถูกฆ่าตาย

คนที่ขาดศีลข้อที่สอง คือลักทรัพย์ ย่อมเดือดร้อนในปัจจุบัน เช่นการขโมยรถยนต์ เจ้าของรถยนต์ย่อมเกิดความเสียหายและจองเวรหวัชโมย เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจับได้ก็ต้องถูกจองจำอยู่ในเรือนจำ เมื่อตายไปก็ไปเกิดในอบาย มีนรกเป็นต้น เมื่อเขากลับมาเป็นมนุษย์เพราะเศษกรรมที่ยังเหลืออยู่ ทำให้เขาเป็นคนยากจนและถูกโกง ถูกปล้น หรือถูกขโมย

คนที่ขาดศีลข้อที่สาม คือประพฤติดีในกาม ย่อมเดือดร้อนในปัจจุบัน คือทำให้เกิดความแตกแยกในครอบครัว และถูกปองร้ายเป็นต้น เมื่อตายไปก็ไปเกิดในอบาย มีนรกเป็นต้น เมื่อเขากลับมาเกิดเป็นมนุษย์เพราะเศษกรรมที่ยังเหลืออยู่ ทำให้เขาเกิดการแตกแยกร้างวานในครอบครัว

คนที่ขาดศีลข้อที่สี่ คือพูดเท็จหลอกลวงคนอื่น ย่อมเดือดร้อนในปัจจุบัน เช่น การพูดยุยงให้คนแตกความสามัคคี พูดใส่ความคนอื่นโดยไม่มีมูล เมื่อมีคนทราบความเป็นจริงแล้วก็ไม่มีใครอยากเชื่อถือบางคนถึงกับถูกจองจำอยู่ในเรือนจำเมื่อเขาตายไปก็ไปเกิดในสถานที่ลำบากมีนรกเป็นต้น เมื่อเขามาเกิดเป็นมนุษย์ เพราะเศษกรรมที่ยังเหลืออยู่ ทำให้เขาถูกใส่ความ มักได้ฟังแต่เรื่องไม่จริง เพราะกรรมที่ตนทำไว้มานาน

คนที่ขาดศีลข้อที่ห้า คือ ดื่มสุราและเมรัยหรือของเสพติดให้โทษต่างๆ ย่อมเดือดร้อนในปัจจุบัน คือเสื่อมทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ทรัพย์ย่อมฉิบหายไป และก่อให้เกิดความทะเลาะวิวาท ทั้งเป็นเหตุให้ทำผิดศีลข้ออื่นๆ ได้ง่ายขึ้นด้วย เพราะเมื่อเมาก็มักขาดสติ บางคนถูกไล่ออกจากงาน บางคนก็ต้องพิการหรือตายไปบนท้องถนนเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ก็เพราะความประมาท เมื่อตายไปก็ไปเกิดในอบายมีนรกเป็นต้น เมื่อเขากลับมาเกิดเป็นมนุษย์ เพราะเศษของกรรมที่ยังเหลืออยู่ ทำให้เขาเป็นคนบ้าใบ้ สติไม่สมบูรณ์ สมองเสื่อม เพราะกรรมที่ตนทำไว้นั้นให้ผล ฉะนั้นคนที่ขาดศีลย่อมสร้างแต่เวรภัยให้แก่ตนเอง^{๒๓}

ในทวารวิสุทธิสูตรท่านได้แสดงโทษของการละเมิดศีลหรือไม่มีศีลไว้ดังนี้

- (๑) แม้นตนเอง ย่อมติเตียนตนได้
- (๒) ผู้รู้ใคร่ครวญแล้ว ย่อมติเตียน
- (๓) ชื่อเสียงเสื่อมเสีย ย่อมกระฉ่อนไป
- (๔) มักหลงลืมสติก่อนตาย
- (๕) ตายแล้วไปเกิดในอบายภูมิมีนรกเป็นต้น

การขาดศีล ๕ นั้นมีโทษมาก เพราะทำความเดือดร้อนให้ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในปัจจุบันนั้นทั้งตนและสังคมให้เดือดร้อนวุ่นวาย อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเดือดร้อนในชาติหน้าด้วย คือเมื่อตายไปแล้วก็ไปเกิดในที่ลำบากคือตกอบาย มีนรกเป็นต้น อย่างไรก็ตาม

^{๒๓} พระราชวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณโณ), การสั่งสมบุญ ด้วยการรักษาศีล, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามัญ สุทธิสารการพิมพ์, ๒๕๓๖), หน้า ๕๙.

ตามในทางพระพุทธศาสนาได้เปรียบเทียบพฤติกรรมของมนุษย์ในเรื่องของ บุญ คือ พฤติกรรมในทางที่ดี และบาป คือ พฤติกรรมในทางไม่ดี

ที่มาของพฤติกรรม

ในการศึกษาทำความเข้าใจกับพฤติกรรมนี้นักจิตวิทยายังได้ศึกษาถึงสาเหตุที่มาของการแสดงออกของพฤติกรรม โดยสรุปว่า สาเหตุที่มาของพฤติกรรมมี ๓ ลักษณะ คือ

๑. พฤติกรรมในอำนาจจิต พฤติกรรมในอำนาจจิตอยู่ภายใต้การควบคุมของจิตกับสมอง อยู่ในภาวะของการรู้สึกตัวที่สมบูรณ์ ร่างกายและจิตใจมีความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่มากระทบ เช่น สั่งให้นั่ง ควบคุมตัวเองให้มีมารยาท ยิ้มทักทาย สวีستی จัดบันทึก พุดคุยตามที่ใจปรารถนา เป็นภาวะที่รู้สึกตัวดีหรือมีสติ พฤติกรรมในอำนาจจิตนี้ ระบบประสาทการรับรู้รู้สึก-การสั่งการ และสมองมีบทบาทสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการของจิต

๒. พฤติกรรมนอกอำนาจจิต เป็นพฤติกรรมที่จิตสั่งไม่ได้ เป็นพฤติกรรมที่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของระบบประสาทอัตโนมัติ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในโอกาสที่ต้องเผชิญกับภาวะฉุกเฉิน การประเมินสถานการณ์ที่ต้องเอาตัวรอด มีการตื่นตัวทางอารมณ์ เช่น กังวล ตกใจ โกรธ กลัว เครียดหรือเศร้า การแสดงออกหรือผลกระทบจะอยู่ที่อวัยวะภายในของร่างกาย เช่น ต่อมมีท่อ ต่อมน้ำลาย ต่อม น้ำตา ต่อมเหงื่อ ต่อมไทรอยด์ เช่น การผลิตฮอร์โมนของต่อมหมวกไต อัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต การหลั่งกรดในกระเพาะอาหาร การทำงานของลำไส้เล็กและใหญ่ การบีบรัดตัวของกล้ามเนื้อ การเปลี่ยนแปลงภายในอวัยวะต่างๆ ของร่างกายเหล่านี้ อยู่นอกอำนาจบังคับของจิตคือจิตสั่งไม่ได้ และอยู่ภายใต้การควบคุมของระบบประสาทอัตโนมัติ

๓. พฤติกรรมรีเฟล็กซ์ พฤติกรรมรีเฟล็กซ์เกิดจากการทำงานของปฏิกิริยาจากไขสันหลัง มีเป้าหมายเพื่อให้มีการตอบสนองที่รวดเร็วทันการณ์ หลีกหนีออกจากอันตรายหรือการขจัดภาระคายเคืองที่เกิดขึ้นให้หมดไป การส่งกระแสการรู้สึกบางชนิดเพื่อวัตถุประสงค์เหล่านี้ไปสู่สมองอาจต้องใช้เวลานานเกินไป ทำให้เกิดข้อเสียหายต่อการปรับตัวของร่างกาย กลไกการตอบสนองจึงเป็นการทำงานของไขสันหลัง เช่น การจาม การสะอึก การสะดุ้ง การกระพริบตา การหดตัวกลับอย่างรวดเร็วของอวัยวะ เช่น มือและเท้า^{๒๔}

ระดับของพฤติกรรม

เนื่องจากพระพุทธศาสนาถือว่ามนุษย์มีองค์ประกอบ ๒ ประการด้วยกันคือ กายและจิต เหมือนกันทุกชาติ ทุกศาสนา ทั่วสากลโลก แต่สิ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างกันในด้านความประพฤติ นั่นคือจริยธรรมและคุณธรรมกล่าวคือความประพฤติเป็นเครื่องแบ่งระดับบุคคล

พระพุทธศาสนาได้แบ่งพฤติกรรมของบุคคลที่มีผลเชิงคุณค่าทางจริยธรรมได้หลายประเภท ไม่ว่าจะป็นระดับของการให้ผลของพฤติกรรมนั้น ๆ หรือระดับที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปของวิถีชีวิตซึ่งขอนำมากล่าวพอสังเขปดังนี้

^{๒๔} กัลยา กาญจนานาถรณ์, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว), (นครปฐม : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๒) หน้า๑๒-๑๓.

แบ่งตามระดับการให้ผลของพฤติกรรม

๑) ระดับภายในจิตใจ เนื่องด้วยพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมามีผลสืบเนื่องมาจากจิตใจนั่นเอง โดยมีการสั่งสมคุณสมบัติต่างๆ เช่น กุศลธรรม (ดี) อกุศลธรรม (ชั่ว) คุณภาพและสมรรถภาพของจิต จึงมีอิทธิพลต่อการปรุงแต่งความรู้สึกนึกคิด ความโน้มเอียง ความนิยมชมชอบ และความสุกความทุกข์เป็นต้นอย่างไรบ้าง กล่าวคือ เมื่อจิตใจที่สั่งสมความชั่วไว้พฤติกรรมที่แสดงออกมามีผลชั่ว พฤติกรรมที่จิตใจสั่งสมความดีไว้พฤติกรรมที่แสดงออกมามีผลดีเป็นไปในทางที่ดีงาม สร้างสรรค์ เป็นต้น

๒) ระดับบุคลิกภาพ จากการกระทำต่าง ๆ ที่มนุษย์แสดงออกมามีผลต่อการสร้างเสริมนิสัย ปรุงแต่งลักษณะพฤติกรรมทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการแสดงออก ทำที่ การวางตนปรับตัวความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และต่อสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปอย่างไรบ้าง การให้ผลต่อพฤติกรรมระดับนี้ต่อเนื่องมาจากระดับที่หนึ่งนั่นเอง และมีขอบเขตคาบเกี่ยวกัน แต่นำมาแยกพิจารณา เพื่อให้มองเห็นแง่มุมของการให้ผลต่อความเป็นไปของชีวิตชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๓) ระดับวิถีชีวิตของบุคคล เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมอย่างไร ย่อมก่อให้เกิดผลต่อความเป็นไปของชีวิตต่าง ๆ เช่น ความเสื่อม ความเจริญ ความล้มเหลว ความสำเร็จ ลาก ยศ สรรเสริญ และความสูญเสียต่าง ๆ ซึ่งรวมเรียกว่า โลกธรรมทั้งหลาย

๔) ระดับสังคม พฤติกรรมที่บุคคลแสดงมาทั้งหมดย่อมมีผลต่อความเป็นไปของสังคมอย่างลึกซึ้งไม่ได้ เช่น ทำให้เกิดความเสื่อมความเจริญของสังคม ความร่มเย็นเป็นสุขของสังคมความทุกข์ยากเดือดร้อนร่วมกันของมนุษย์ทั้งหลายรวมทั้งผลจากการที่มนุษย์กระทำต่อสภาพแวดล้อมอื่น ๆ แล้วย้อนกลับหาตัวมนุษย์แต่ละคน^{๒๕}

แบ่งตามระดับคุณภาพของพฤติกรรมที่แสดงออก มี ๒ อย่าง ดังนี้

๑) ระดับอกุศลกรรม คือ พฤติกรรมที่ไม่ดีหรือเป็นไปในทางที่ทำลาย เบียดเบียนไม่สร้างสรรค์ หมายถึงพฤติกรรมที่เกิดจากอกุศลมูล คือ โลภะ โทสะ หรือโมหะ

๒) ระดับกุศลกรรม คือ พฤติกรรมที่แสดงออกไปในทางที่ดี เจริญ สร้างสรรค์ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากกุศลมูล คือ อโลภะ อโทสะ หรืออโมหะ^{๒๖}

แบ่งตามระดับของการพัฒนาชีวิต มี ๓ ระดับดังนี้

๑) พฤติกรรมระดับศีล ได้แก่การพัฒนาพฤติกรรมที่แสดงออกมาทางกายวาจาให้ดำเนินไปในทิศทางถูกต้องดีงาม เช่น การปฏิบัติตามศีล ๕ รู้จักเลี้ยงชีพด้วยสัมมาชีพ รวมไปถึงความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพที่สุจริต เป็นพฤติกรรมที่การดำรงอยู่ของตนด้วยการมีส่วนช่วยสร้างสรรค์รักษาให้อื้ออานวยต่อการมีชีวิตอยู่ร่วมกัน เป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการพัฒนาคุณภาพจิตและปัญญาเป็นต้น

^{๒๕} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **เชิงกรรม ฐักกรรม แก้กกรรม**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ส่องศยาม จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๐๗-๑๐๘.

^{๒๖} ที.ปา. (บาลี) ๑๑/๒๒๘/๒๒๗., ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๒๕๙.

๒) พฤติกรรมระดับสมาธิ เมื่อการดำรงตนในระดับศีลอยู่ในขอบเขตที่ตั้งงามแล้ว ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของจิต หรือการปรับปรุงจิตให้มีคุณภาพและสมรรถภาพสูงขึ้นไปตามลำดับ ซึ่งพฤติกรรมระดับนี้ย่อมเอื้อต่อการมีชีวิตที่ดีงามและพร้อมที่จะใช้งานในทางปัญญาอย่างได้ผลดีที่สุด

๓) พฤติกรรมระดับปัญญา พฤติกรรมระดับนี้ ถือว่าเป็นพฤติกรรมระดับสูง กล่าวคือ การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างไม่ประมาท รู้จักมองและเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง หรือรู้เท่าทันธรรมชาติของสังขารธรรมทั้งหลาย ที่ทำให้เป็นอยู่และทำการต่าง ๆ ด้วยปัญญา รู้จักวางใจวางท่าที และปฏิบัติต่อโลกและชีวิต ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในทางที่เป็นไปเพื่อแผ่ขยายประโยชน์สุข มีจิตใจผ่องใส ไร้ทุกข์ เป็นอิสระ และสดชื่นเบิกบาน^{๒๗}

พฤติกรรมระดับนี้จะแสดงตัวออกมาไม่เฉพาะที่การปฏิบัติของบุคคลเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงภารกิจที่มนุษย์จะต้องจัดทำในระดับชุมชนและสังคมด้วย กล่าวคือ การจัดวางระเบียบแบบแผน จัดตั้งสถาบันและกิจการต่าง ๆ จัดแจงกิจกรรมและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สาระของพฤติกรรมระดับนี้เป็นไปในห้วงมนุษย์หรือให้มนุษย์ดำรงอยู่ในสาระของการพัฒนา ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท

วิธีการศึกษาพฤติกรรม

วิธีการศึกษาพฤติกรรม ก็คือวิธีการที่ถูกนำมาใช้เพื่อแสวงหาข้อความรู้ (Knowledge) ต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งวิชาใดๆ ที่มีความเป็นศาสตร์ (Science) นั้น ล้วนแล้วแต่นำมาใช้คือนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) มาใช้ในการแสวงหาข้อความรู้ทั้งสิ้น วิธีการนี้ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน คือ กำหนดปัญหา ตั้งสมมติฐาน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลตามลำดับ ขั้นตอนดังกล่าวนี้เป็นแนวทางสำหรับวิธีการศึกษาพฤติกรรม ทุกๆ วิธีที่จะต้องดำเนินการตาม แม้ว่าแต่ละวิธีจะมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันก็ตาม วิธีการศึกษาพฤติกรรมที่สำคัญกระทำได้ ๔ วิธีตามลักษณะของพฤติกรรมที่ศึกษา ดังนี้

๑. ทดลอง (Experimental Method) เป็นการศึกษาพฤติกรรมในทางจิตวิทยาที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์สูงมาก มุ่งศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างเหตุการณ์ (Event) สองเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่เป็นเหตุเรียกว่าตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ส่วนเหตุการณ์ที่เป็นผล เรียกว่า ตัวแปรตาม (Dependent Variable) การปฏิบัติของผู้ทดลองต่อตัวแปรอิสระ เรียกว่า การจัดการกระทำ (Treatment) การทดลองครั้งหนึ่งๆ จะต้องมีตัวแปรตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป แต่การทดลองก็มีข้อจำกัดอยู่มาก เพราะการควบคุมตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งนั้น อาจจะมีปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามาแทรกแซงจนเกิดความล้มเหลวได้ ในการทดลองส่วนใหญ่จะมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง คือกลุ่มที่ผู้ทดลองจัดการกระทำกับตัวแปรกลุ่มควบคุม คือกลุ่มที่ผู้ทดลองมิได้จัดการกระทำกับตัวแปร

๒. สัมภาษณ์ (Survey Method) เป็นการศึกษาในเชิงวิทยาศาสตร์เช่นกัน แม้ว่าจะไม่เข้มเข้นนักก็ตาม วิธีการนี้ศึกษาตัวแปรเหมือนการทดลอง แต่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจะเป็นเหตุเป็นผลกันไม่ได้ และผู้ศึกษาไม่มีการจัดการกระทำต่อตัวแปร กระทำเพียงแค่ศึกษาตัวแปรอย่างมีระบบในสถานการณ์ที่พบ การสำรวจจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือ (Instrument) ที่มีทั้งความเชื่อถือได้

^{๒๗} อัง.ตึก. (ไทย) ๒๐/๑๙/๓๑๙-๓๒๐.

(Reliability) และความตรง (Validity) รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร (Population)

๓. คลินิก (Clinical Method) เป็นการศึกษาพฤติกรรมแบบลึก (In-depth Study) รายใดรายหนึ่งใช้เครื่องมือหลายๆ อย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลหลายๆ ด้านและใช้ระยะเวลานาน ทำให้ทราบสาเหตุของพฤติกรรมบุคคลนั้นๆ ตลอดจนได้ข้อความรู้ใหม่ๆ ที่จะนำไปใช้กับกรณีอื่นๆ ได้ ทำนองเดียวกับแพทย์รักษาคนไข้รายใดรายหนึ่งนั่นเอง การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี (Case Study) ก็คือวิธีการทางคลินิกวิธีหนึ่ง

๔. สังเกตอย่างมีระบบ (Systematic Observation) พฤติกรรมจำนวนมากจำเป็นต้องศึกษาในสถานการณ์ปกติที่พฤติกรรมเหล่านั้นเกิดขึ้น โดยการเฝ้าสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเรียกว่า การสังเกตอย่างมีระบบ วิธีการนี้ต้องนิยามพฤติกรรมที่จะสังเกตให้ชัดเจนและวัดได้เรียกว่า นิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) รวมทั้งจะต้องทำการสังเกตโดยมิให้กลุ่มตัวอย่างรู้ตัวด้วย^{๒๘}

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

จิตล คัมครอง กล่าวว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มองว่า พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นปรากฏการณ์ของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่มีปัจจัยเกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมากเพราะพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นผลมาจากการตัดสินใจ (Decision Making) ภายใต้สภาวะแวดล้อม บุคลิกภาพและความสนใจของแต่ละคน แนวความคิดกลุ่มนี้เป็นที่สนใจในหมู่นักวิชาการด้านสังคมวิทยา รัฐศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งให้ความสนใจอิทธิพลของสภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคม เพราะเห็นว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน นอกจากนี้ยังให้ความสนใจต่อกิจกรรมของพรรคการเมือง เพราะเป็นตัวกระตุ้นสำคัญที่ส่งผลต่อการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แนวความคิดของทฤษฎีกลุ่มนี้ได้แก่

๑. ทฤษฎีปัจจัยกำหนด (Deterministic Theories) มีแนวความคิดพื้นฐานที่ว่าปัจจัยทางสังคมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้ปัจจัยทางสังคมที่เป็นภูมิหลังของบุคคลมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่าทฤษฎีปัจจัยกำหนด เน้นว่าพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งของแต่ละบุคคลเกิดจากปัจจัยด้านภูมิหลัง ซึ่งเป็นปัจจัยภายในของบุคคลมากกว่าปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น อิทธิพลการพึ่งพาทางด้านเศรษฐกิจหรือสังคม ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าประชาชนหรือคนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครจากเหตุผลของแต่ละบุคคลมากกว่าเกิดจากการโน้มน้าวหรือชักจูงจากคนอื่น ซึ่งความสำนึกเชิงเหตุผลนี้จะมีลักษณะของเหตุผลที่เกิดจากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องต้องกัน

^{๒๘} ประสิทธิ์ ทองอุ่นและคณะ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน “โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา”, หน้า ๗-๘.

ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับกลุ่มของประชาชนที่ใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ การเป็นคนในพื้นที่เดียวกัน เช่น จังหวัดเดียวกัน ภาคเดียวกัน เป็นชาวนาหรือกรรมกรเหมือนกัน เป็นต้น ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ทฤษฎีปัจจัยกำหนดมีความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ อาชีพ ที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะของความเป็นเมืองหรือชนบท ศาสนา อุปนิสัยการลงคะแนนในอดีตหรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ปัจจัยด้านภูมิหลัง เป็นตัวกำหนด พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน

๒. ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theories) ทฤษฎีนี้มี แนวความคิดที่เน้นปฏิกริยาของการสำนึกตรึกตรองของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีต่อนโยบาย ของพรรคการเมือง สภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งและค่าบริหารเลือกตั้ง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็น เหมือนกรอบความคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) ของผู้ไปลงเลือกตั้งในลักษณะเดียวกัน ลักษณะการตัดสินใจของผู้บริโภคทางด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมองว่าประชาชนจะตัดสินใจเลือกตั้งโดย อาศัยหลักเหตุผลของตนกับกิจกรรมการดำเนินนโยบายของพรรคการเมือง กล่าวคือพฤติกรรม การลงคะแนนเสียงของประชาชนจะได้รับอิทธิพลจากนโยบายของพรรค การจัดกิจกรรมของพรรค ซึ่ง ประชาชนจะถูกจูงใจให้เกิดความนิยมศรัทธาจึงให้การสนับสนุนทฤษฎีนี้จะมองกิจกรรมของ พรรค การเมืองเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่มีการแข่งขันสูง โดยจะกระตุ้นให้ผู้ไปใช้สิทธิมีความกระตือรือร้นมากขึ้น กล่าวคือ ประชาชนจะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อสนับสนุนที่ตนสังกัดหรือศรัทธา ลักษณะดังกล่าวนี้เคยเกิดขึ้นค่อนข้างชัดเจนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของกรุงเทพมหานครระหว่างประชาชนที่สนับสนุนพรรคพลังธรรมกับพรรค ประชากรไทยโดยพรรคประชากรไทยซึ่งแต่เดิมเป็นเจ้าของฐานะคะแนนเสียงส่วนใหญ่กลับพ่ายแพ้ ต่อพรรคพลังธรรมภายใต้การนำของ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ที่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความ ศรัทธาในแนวทางนโยบายพรรคที่เน้นความซื่อสัตย์สุจริต จนเกิดภาวะที่เรียกว่า “จำลองฟีเวอร์” ขึ้น อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้มีความเชื่อถือว่าความสำนึกเชิงเหตุผลที่เกิดขึ้นจากปัจจัยที่มีระยะสั้นช่วง สมัย (Short – term Force) เท่านั้น

๓. ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) แนวความคิดของทฤษฎีระบบเชื่อว่าความสมดุล (Homeostatic) ของระบบจะมีเสถียรภาพของความมั่นคงในระดับต่างๆ กัน การขึ้นลงของอัตราการ ลงคะแนนเสียงและการเลือกตั้งพรรคใดพรรคหนึ่งจะขึ้นอยู่กับส่วนผสมของพลังที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วง สมัยบวกกับปัจจัยพื้นฐานของประชาชนในขณะนั้น เช่น ความสนใจตัวผู้สมัครความเห็นต่อนโยบาย และปัญหาทางการเมือง ภาพพจน์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของพรรค ฯลฯ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าทฤษฎี ระบบมีความสัมพันธ์กับสองทฤษฎีข้างต้นมากพอสมควรโดยเฉพาะทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล เพราะความสำนึกเชิงเหตุผลจะทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมเลือกตั้งแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ทางการเมือง^{๒๙}

^{๒๙} จิตติล คุ่มครอง, “พฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนในกรอบรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ๒ จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๐), หน้า ๓๐ – ๓๒.

สรุปได้ว่า เป็นการมองว่าพฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นปรากฏการณ์ของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่งที่มีปัจจัยเกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมากซึ่งเป็นผลมาจากการตัดสินใจภายใต้สภาวะแวดล้อม บุคลิกภาพและความสนใจของแต่ละคน ได้แก่ ทฤษฎีปัจจัยกำหนด ที่มองว่าปัจจัยทางสังคมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเป็นทฤษฎีที่เน้นปฏิกิริยาของการสำนึกตรรกะตรองของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีต่อนโยบายสภาพ และค่าบริหารของพรรคการเมือง และทฤษฎีระบบที่เชื่อว่าความสมดุลของระบบจะมีเสถียรภาพของความมั่นคงในระดับต่างๆกันซึ่งทฤษฎีระบบจะมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีปัจจัยกำหนดและทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเพราะมีส่วนทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมเลือกตั้งเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ทางการเมือง

ตัวแบบที่นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า ตัวแบบที่นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประกอบด้วยมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา และจิตวิทยา มีสาระสำคัญดังนี้

๑. มุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์แนวทางการศึกษาพฤติกรรมในแนวตัวแบบนี้ได้นำเอาแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วยความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์มาใช้ในการตัดสินใจทางการเมืองโดยมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์นี้ตั้งอยู่บนฐานคติที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑.๑ การลงคะแนนเสียงจะเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ

๑.๒ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้นจุดสนใจจะมุ่งที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง

๑.๓ การตัดสินใจลงคะแนนเสียงนั้นจะกระทำอย่างละเอียดรอบคอบระมัดระวังโดยใช้ข่าวสารที่มากเพียงพอ

๒. มุมมองเชิงสังคมวิทยา แนวทางการศึกษานี้เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลจะเป็นการกำหนดพฤติกรรมที่แตกต่างของบุคคลในการเลือกตั้ง เช่น ปัจจัยเรื่อง เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น หาใช่เพราะประเด็นปัญหาทางการเมืองไม่ข้อสรุปทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนจากการใช้ตัวแบบมุมมองเชิงสังคมวิทยาในการศึกษาพบว่า

๒.๑ ผู้ลงคะแนนเสียงส่วนมากโดยเฉพาะผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ ไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกกว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีหรือเป็นพิธีการในระบอบประชาธิปไตยยิ่งกว่าการไปด้วยเหตุผลการผลักดันนโยบาย หรือด้วยความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และกลุ่มที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมสูงซึ่งมีจำนวนน้อยกว่านั้นก็มีความสำนึกไม่แตกต่างกันมากนัก

๒.๒ ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำซึ่งเป็นประชาชนส่วนมากของประเทศมีความผูกพันทางการเมืองกับพรรคการเมืองต่ำมีความเข้าใจนโยบายทางการเมืองน้อยขาดความรู้ข่าวสารทางการเมืองที่เพียงพอและขาดความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญในการทางการเมืองด้วยเหตุนี้จึงง่ายต่อการถูกชักจูง โดยเฉพาะการชักจูงที่เป็นการติดต่อส่วนบุคคลและการ

ให้สินจ้างรางวัล บุคคลใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือก ได้แก่ เพื่อนฝูงญาติพี่น้อง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ครู เจ้าหน้าที่ทางราชการ และพระภิกษุที่เคารพนับถือ

๒.๓ ในทางตรงกันข้ามผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมสูง ส่วนมากมักจะมีค่านิยมพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งหรือชอบนโยบายทางการเมืองเฉพาะ อย่างเป็นผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองและเปิดรับข่าวสารการเมืองสูง ทำให้สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง ได้อย่างมั่นใจและมีเหตุผล “เชิงการเมือง” สินจ้างรางวัลมีอิทธิพลน้อยต่อการทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง การตัดสินใจของบุคคลกลุ่มนี้

๒.๔ นอกจากนั้นผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมสูงมักให้ความสำคัญในการเลือกตั้งโดยคำนึงถึงพรรคมากกว่าผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมต่ำที่มักลงคะแนนเสียงโดยคำนึงถึงผู้สมัครเป็นเกณฑ์ และมีจำนวนไม่น้อยที่ลงคะแนนเสียงตาม คนอื่น ๆ โดยไม่คำนึงถึงเกณฑ์ใด ๆ

๓. มุมมองเชิงจิตวิทยาแนวทางการศึกษานี้ให้ความสนใจต่อปัจจัยทางด้านความรู้สึก หรือความผูกพันทางการเมืองที่มีพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกล่าวคือเป็นความรู้สึก ฟังพอใจ สนใจ หรือนิยมชมชอบในพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่ง หรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

สรุปได้ว่าตัวแบบที่นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของ ประชาชนประกอบด้วย มุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์ ที่เป็นการศึกษาถึงความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์ มาใช้ในการตัดสินใจทางการเมืองโดยการลงคะแนนเสียงเป็นการนำมาซึ่งประโยชน์หรือเป้าหมายทาง การเมืองที่ประชาชนต้องการและจะต้องกระทำด้วยความละเอียดรอบคอบมุมมองเชิงสังคมวิทยา เป็นการแสดงให้เห็นว่าสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลเป็นการกำหนดพฤติกรรมที่ แตกต่างของบุคคลในการเลือกตั้ง เช่น เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น และมุมมองเชิงจิตวิทยา มุ่งให้ความสนใจต่อปัจจัยทางด้านความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมือง เช่น ความรู้สึกฟังพอใจ สนใจ ในพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งหรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง^{๓๐}

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ณัฐกร วิทิตานนท์ กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง สามารถแยกเป็นปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมถือเป็นมุมมองในเชิงสังคมวิทยาโดยเห็นว่าปัจจัยส่วน บุคคลเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านสภาพ ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลที่ว่าฐานะทางตำแหน่งสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดความ แตกต่างของพฤติกรรมของมนุษย์ โดยฐานตำแหน่งดังกล่าวอาจได้มาโดยกำเนิด เช่น เพศ หรือได้มา จากการกระทำขึ้นในภายหลัง เช่น อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ เป็นต้นตัวกำหนดความแตกต่าง ของแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งบุคคลย่อมมีความนึกคิดทางการเมืองตามสถานะ

^{๓๐} ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, อ้างแล้ว, หน้า ๗-๙.

ทางเศรษฐกิจสังคมของตน การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลเป็นไปตามคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเขา เช่น เพศชายมักจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง หรือผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง หรือผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้มีการศึกษาต่ำหรือผู้มีอาชีพผู้ใช้แรงงานมักจะเข้าร่วมในการเดินขบวนประท้วงรัฐบาลมากกว่านักธุรกิจ

๒. ปัจจัยด้านจิตวิทยาถือเป็นปัจจัยทางด้านความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมืองของบุคคลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือปัจจัยทางด้านจิตวิทยาเช่น บุคลิกภาพ ความคิดเห็น ค่านิยม และความเชื่อ จะส่งผลทำให้มนุษย์โน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง โดยมนุษย์แต่ละคนมักจะแสดงพฤติกรรมไปในทางนั้นหากเขาถูกกระตุ้นและสถานการณ์ในขณะนั้นเอื้ออำนวยโดยที่แนวทางการศึกษานี้จะให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านความรู้สึกและทางจิตใจของบุคคลเป็นหลัก

๓. ปัจจัยด้านผู้สมัคร ถือเป็นมุมมองในเชิงเศรษฐศาสตร์ หรือตัวแบบการเลือกโดยเหตุและผลโดยผู้ลงคะแนนเสียงย่อมที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายหลักเกณฑ์ในการที่จะเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองพอใจมากที่สุด กล่าวคือ ผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมินว่าผู้สมัครให้ประโยชน์แก่ตนเองเพียงใด แล้วลงคะแนนเสียงตามผลของการประเมินนั้น ดังนั้นการที่คนออกไปเลือกตั้งก็เพราะคนเหล่านั้นหวังผลประโยชน์บางประการจากการเลือกตั้ง ความสำเร็จเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น ความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ ความมีชื่อเสียง ความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง เป็นต้น รวมไปถึงกลวิธีการหาความนิยมและอิทธิพลต่าง ๆ ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาทิ การใช้นโยบายในการหาเสียง การแนะนำตัว การหาเสียงผ่านห้วคะแนน การทุจริตการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการซื้อขายเสียง

๔. ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเมือง นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งเนื่องจากสถานการณ์ของระบบการเมืองที่กำหนดให้มีการออกกฎหมายให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงในทุกระดับโดยให้มีการดำเนินการโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใต้กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมี ๔ ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ปัจจัยด้านจิตวิทยา ที่เชื่อว่าความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมืองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ปัจจัยด้านผู้สมัคร เป็นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร เช่น ความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ และปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเมือง^{๓๐}

^{๓๐} ญัฐกร วิทิตานนท์, “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งของสมาชิกวุฒิสภา: ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่รอบสอง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๓”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔).

วิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ธีรวุฒิ ไศภิชฐกุล กล่าวว่า วิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีไว้ดังนี้

๑. การเลือกตั้งโดยตรง (Direct Suffrage) หมายถึง การให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเลือกตัวบุคคลหรือคณะบุคคลที่ประสงค์จะเลือกโดยตรง การเลือกตั้งแบบนี้มีข้อดีในแง่ที่ทำให้ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนได้ตรงตามเจตจำนงอันแท้จริงของตน และเมื่อก้าวในระดับประเทศฝ่ายที่ได้รับคะแนนเสียงข้างมากก็จะได้จัดรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศเท่ากับเป็นการแสดงเจตนาารมณ์ของคนส่วนข้างมากในชาติ แต่วิธีการนี้ย่อมเหมาะสมกับกรณีที่ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำนึกในหน้าที่และผลประโยชน์ของตน ติดตามผลงาน และพฤติกรรมทางสภาอยู่เสมอ เพื่อจะได้พิจารณาบุคคลหรือคณะบุคคลตามความต้องการที่แท้จริง

๒. การเลือกตั้งโดยทางอ้อม (Indirect Suffrage) หมายถึง การที่ประชาชนเลือกบุคคลหรือคณะบุคคลให้ไปทำหน้าที่เลือกตั้งแทนตนเองอีกครั้งหนึ่งการเลือกตั้งแบบนี้ดีในแง่ที่มีการพิจารณากลับกรอง ๒ ชั้น มีโอกาสที่จะได้ตัวแทนที่มีคุณวุฒิสูงกว่า เหมาะกับการเลือกตั้งในสังคมที่ประชาชนทั่วไปยังไม่มีการศึกษาหรือความรู้ทางด้านการเมืองการปกครองและความสำนึกทางการเมืองดีพอ^{๓๒}

สรุปได้ว่า วิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มี ๒ ทางเลือก คือ การเลือกตั้งโดยตรงโดยการให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และการเลือกตั้งโดยทางอ้อม โดยการที่ประชาชนเลือกบุคคลหรือคณะบุคคลให้ไปทำหน้าที่เลือกตั้งแทนตนเอง

๒.๑.๔ แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ความหมายของแรงจูงใจ

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย ให้ความหมายแรงจูงใจไว้ว่า แรงจูงใจ (Motive) มีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินว่า “Movere” แปลว่าเงื่อนไขหรือสภาวะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ๓ ทิศทาง คือ การทำให้เกิดพฤติกรรม การยับยั้งพฤติกรรมและการกำหนดพฤติกรรม ในทางจิตวิทยา แรงจูงใจหมายถึง พลังที่มีอยู่ในตัวบุคคลซึ่งพร้อมที่จะกระตุ้น หรือชี้ทาง (Urge or Direct) ให้อิทธิฤทธิ์กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย^{๓๓}

มัลลิกา คณานุรักษ์ ได้ให้ความหมายแรงจูงใจไว้ว่า แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง สภาวะภายในที่เป็นผลจากความต้องการแล้วคอยกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรม ที่จะตอบสนองความต้องการ แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางกายเรียกว่าแรงขับ (Drive) ได้แก่ แรงขับความหิว

^{๓๒} ธีรวุฒิ ไศภิชฐกุล, การเมืองการปกครองของไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ก. พล (๑๙๙๖), ๒๕๔๓), หน้า ๓๓๔.

^{๓๓} จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, จิตวิทยาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : แอคทีฟ พรินท์ จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๑๒๘.

แรงขับทางเพศ ฯลฯ ความต้องการ (Need) หมายถึงสภาวะเมื่อรู้สึกขาดแคลนทางกายและทางใจ ทั้งหมดเป็นกระบวนการภายในที่อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์^{๓๔}

สุชา จันทน์เอม ได้ให้ความหมายการจูงใจ (Motivation) ไว้ว่า หมายถึง สภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อบรรลุสู่จุดหมายปลายทาง (Goal) ที่ตั้งไว้ พฤติกรรมที่สนองความต้องการของมนุษย์ และเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดหมายปลายทางพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยแรงขับ (Drive) ของแต่ละบุคคล มีแนวโน้มไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งร่างกายอาจจะสมประสงค์ในความปรารถนาอันเกิดจากแรงขับนั้นๆ ได้^{๓๕}

การจูงใจ (Motivation) จึงเป็นกระบวนการของการกระตุ้นให้เกิดการกระทำสนับสนุนกิจการที่กระทำให้เกิดความก้าวหน้า และกำหนดแบบแผนของกิจการที่กระทำ และการกระทำหรือพฤติกรรมได้รับอิทธิพลจากจุดมุ่งหมายที่การกระทำหรือพฤติกรรมนั้นๆ มุ่งไปสู่ เป็นเรื่องที่ซับซ้อนปัจจัยต่างๆ ที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมจะไม่มีความสัมพันธ์กันชนิดตรงไปตรงมาลักษณะของการจูงใจคือ เปลี่ยนแปลงได้ทุกโอกาสแม้ว่าเขาจะประพฤติปฏิบัติอยู่เหมือนเดิม ทำให้ทราบถึงลักษณะที่แสดงออกของมนุษย์ บุคคลสองคนอาจจะกระทำในสิ่งเดียวกันโดยมีเหตุผลในการกระทำต่างกัน หรืออาจจะกระทำในสิ่งที่ต่างกันแต่มีเหตุผลการกระทำที่เหมือนกัน^{๓๖}

แมคเคลลีแลนด์ (McClelland) ได้ให้คำนิยามของแรงจูงใจว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งสำหรับจุดมุ่งหมายขั้นพื้นฐานตามแรงกระตุ้นตามธรรมชาติซึ่งจะเกี่ยวกับพลังงานการเปลี่ยนแปลงและการเลือกแสดงพฤติกรรม^{๓๗}

เวเทิน (Weiten) ให้คำจำกัดความของแรงจูงใจว่าเป็นความต้องการ (needs) ความอยาก (wants) ความสนใจ (interests) และความปรารถนา (desire) ที่ชักจูงบุคคลในทิศทางที่แน่นอนหรือการกล่าวสั้นๆว่าการจูงใจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่จุดมุ่งหมาย^{๓๘}

ราตรี พัฒนรังสรรค์ ได้ให้ความเห็นว่าแรงจูงใจคือภาวะหรือองค์ประกอบที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อไปสู่จุดหมายที่ตนเองต้องการหรือผู้ทำการชักจูงกำหนด^{๓๙}

^{๓๔} มัลลิกา คณานุรักษ์, *จิตวิทยากับการสื่อสารของมนุษย์*, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๗๑-๗๒.

^{๓๕} สุชา จันทน์เอม, *จิตวิทยาทั่วไป*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๑๐๑.

^{๓๖} สุจิตรา พรหมนุชาธิป, *มนุษย์สัมพันธ์*, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๙), หน้า ๑๔๑.

^{๓๗} McClelland, *Motivation Theory : Human Relations* (Online) Available : http://www.accel-team.com/human_relations/hrels_06_McClelland.html [2009, December 27] (1985), p 590.

^{๓๘} Weiten, Wayne, *Personality : Theory, Research, and Assessment In Psychology : Themes and Variations* 3rd ed. Pacific Grove, CA : Brooks/Cole. (1995), p 379.

^{๓๙} ราตรี พัฒนรังสรรค์, *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*, (กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๔๔), หน้า ๒๕๒.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล กล่าวว่าแรงจูงใจหมายถึงองค์ประกอบที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย^{๕๐}

จากการให้ความหมายของแรงจูงใจสามารถสรุปได้ว่า คือ สภาวะหรือกระบวนการที่ร่างกายและจิตใจของมนุษย์ถูกกระตุ้น ทำให้มีแรงขับ (Drive) ความต้องการ (Need) โดยมีปัจจัยต่างๆ ที่สะสมมาตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างพฤติกรรมขึ้นมา ทั้งที่เป็นกุศล กลางๆ และอกุศล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจ ลักษณะและข้อสังเกต

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจ การที่บุคคลจะเกิดแรงจูงใจจนแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาได้ นั้นยังมีปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลในการทำให้เกิดแรงจูงใจดังต่อไปนี้

๑) ความต้องการ (Need) หมายถึงสภาวะที่ที่ร่างกายหรือจิตใจขาดความสมดุลบางอย่าง เช่น ต้องการน้ำ-กระหาย ต้องการนอน-เพลีย ต้องการอาหาร-หิว

๒) แรงขับ (Drive) หมายถึงภาวะที่ร่างกายถูกกระตุ้น ทำให้เกิดสภาพความเครียดอันเนื่องมาจากความต้องการและพยายามหาสิ่งนั้นๆ มาตอบสนอง เช่น ความหิวความต้องการทางเพศ แรงขับเป็นกลไกสำคัญของกระบวนการจูงใจ ซึ่งเกิดขึ้นทั้งภายนอกและภายในที่เพิ่มพลังแก่พฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ มีทั้งแรงขับที่เป็นปัจจัยในทางบวกและทางลบ^{๕๑}

๓) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Inter-Individual Differences) และความแตกต่างภายในบุคคล (Intra-Individual Differences) มีความเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ เช่น ความแตกต่างระหว่างเขavnปัญญา ความแตกต่างทางความคิดสร้างสรรค์ ความแตกต่างทางความรู้คิด ความแตกต่างทางการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างเพศ ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม^{๕๒}

๔) สิ่งแวดล้อมและพันธุกรรม (Environment and Heredity) เป็นปัจจัยต่อแรงจูงใจ เพราะ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และการพัฒนาของบุคคล ทั้งสองอย่างทำหน้าที่สัมพันธ์กันตลอดตั้งแต่บุคคลเกิดขึ้นมาและเพิ่มพูนทบต้นขึ้นเรื่อยๆ ไม่สามารถแยกออกได้ว่าอย่างไรมีอิทธิพลมากกว่ากัน

๕) โครงสร้างทางสังคม (Social Structure) ก็มีบทบาทเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ ประสพการณ์ การศึกษา การอบรมฯ เป็นการสั่งสมการเรียนรู้และการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ของแต่ละบุคคลที่สะสมรวบรวมมาตั้งแต่สมัยเด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เพราะจะเกิดค่านิยมในตนเอง มีการสร้างเป้าหมาย หรือแบบแผนของพฤติกรรม (Pattern of Behavior) เกิดวิธีคิดเฉพาะของตนเองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายในอย่างลึกซึ้งของแต่ละบุคคล

^{๕๐} สุรางค์ ไคว์ตระกูล, **จิตวิทยาการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๔๗.

^{๕๑} จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, **จิตวิทยาสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : แอคทีฟ พรินท์จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๑๒๙.

^{๕๒} สุรางค์ ไคว์ตระกูล, **จิตวิทยาการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๓๒-๑๔๙.

(Internalization) เป็นผลทำให้เกิดแบบแผนของวิถีคิดและพฤติกรรมซึ่งจะกลายเป็นพื้นฐานการจูงใจสำหรับพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตต่อไป^{๓๓}

มนุษย์ทุกคนเมื่อต้องการให้เกิดพฤติกรรมต้องได้รับการจูงใจหรือถูกกระตุ้นแรงจูงใจทั้งหมดที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมทุกครั้งและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากการเรียนรู้หรือไม่เรียนรู้ก็ได้

ลักษณะของผู้ที่ได้รับการจูงใจ มี ๓ ประการคือ

๑) มีพลัง (Energy) และรับรู้ความต้องการของตนเองจะทำให้คนเราเกิดพลังขึ้นมา มีแรงจูงใจเพื่อที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปในสถานการณ์หนึ่ง

๒) เกิดความพยายาม (Persistency) บุคคลที่ได้รับแรงจูงใจจะไม่เกิดความท้อถอยหรือล้มเลิกการกระทำนั้นๆ ลงไปโดยง่าย มีการพิจารณาวิถีทางที่จะสนองตอบความต้องการของตนเองอยู่เสมอ และหาทางสนองตอบความต้องการของตนเองในแนวทางที่เป็นไปได้

๓) สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Variability) คนเราเมื่อตั้งร่นจนถึงที่สุดแล้วถ้ายังไม่บรรลุเป้าประสงค์ก็อาจเปลี่ยนแปลงเป้าประสงค์ใหม่ได้มีพฤติกรรมมุ่งสู่เป้าหมายและประเมินผลของความสำเร็จ^{๓๔}

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Some Phenomena of Motives)

แรงจูงใจนี้ศึกษาเฉพาะแรงจูงใจที่กระตุ้นให้อินทรีย์เกิดพฤติกรรมจึงใช้การสังเกตและอนุมานจากพฤติกรรมแต่ก็มักมีปัญหาจากความสลับซับซ้อนและข้อเท็จจริงต่างๆ ดังนี้

๑) การแสดงออกของแรงจูงใจนั้นแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม และแตกต่างกันไปตามตัวบุคคลในวัฒนธรรมเดียวกันการแสดงออกจึงไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เนื่องจากการแสดงออกของแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เช่น Sex Motive ในวัฒนธรรมตะวันตก และตะวันออกจะแตกต่างกัน

๒) แรงจูงใจอย่างเดียวกัน อาจทำให้คนแสดงพฤติกรรมออกมาไม่เหมือนกันเช่นอารมณ์โกรธ บางคนอาจแสดงออกด้วยการทุบตีผลักไส บางคนอาจจะหลบหลีกไปเสีย

๓) แรงจูงใจที่ไม่เหมือนกัน อาจทำให้คนเราแสดงพฤติกรรมออกมาเหมือนกันเช่นเด็กบางคนทำการบ้านเพราะรักการเรียน แต่บางคนทำเพราะไม่ยอมทำงานบ้าน

๔) แรงจูงใจบางครั้งอาจออกมาในรูปของการปิดบังอำพราง หรือแสดงออกไม่ตรงตามความเป็นจริง เช่น การดีใจ เสียใจ บางคนไม่แสดงออกทางสีหน้าให้ปรากฏ

๕) พฤติกรรมที่แสดงออกมาอาจได้รับการกระตุ้นจากแรงจูงใจหลายๆ อย่าง เช่น นักวิทยาศาสตร์ประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ออกมา อาจอยากร่ำรวย อยากมีชื่อเสียง ต้องการข้อเท็จจริง ต้องการสร้างคุณประโยชน์ให้แก่มนุษยชาติและอื่นๆ^{๓๕}

^{๓๓} สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๘๕-๘๖.

^{๓๔} พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, จิตวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : พัฒนาการศึกษา, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๙.

ผู้ที่ได้รับแรงจูงใจจะมีพลัง มีความพยายาม และสามารถเปลี่ยนแปลงเป้าหมายได้ และแรงจูงใจจะเปลี่ยนไปตาม ประสบการณ์ สถานการณ์ สภาพแวดล้อม สถานภาพทางสังคมและการแสดงออกของแต่ละคน

ประเภทของแรงจูงใจ

เวเทิน (Weiten) ได้กล่าวไว้ว่าทฤษฎีส่วนใหญ่แบ่งแรงจูงใจของมนุษย์ออกเป็น ๒ ประเภทคือ (๑) แรงจูงใจทางด้านร่างกาย (Biological Motives) เกิดจากความต้องการทางร่างกาย เช่น ความหิว ความต้องการทางเพศ ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม ความต้องการขับถ่าย ความต้องการนอนหลับ และพักผ่อน ความต้องการแสดงออก ความก้าวร้าว (๒) แรงจูงใจทางสังคม (Social Motives) เกิดจากประสบการณ์ทางสังคม เช่น ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความสัมพันธ์ ความต้องการอิสรภาพ ความต้องการการดูแลปกป้อง ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการเป็นที่สนใจ ของผู้อื่น ความต้องการความมีระเบียบเรียบร้อย ความต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน^{๕๖}

สุรางค์ โค้วตระกูล ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. แรงจูงใจภายใน (Intensive Motivation) เป็นแรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคล เป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมโดยไม่หวังรางวัลหรือแรงเสริมจากภายนอกเพราะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความสนใจของ ผู้แสดงพฤติกรรมมองเห็นคุณค่าในตัวเองมีความสุขหรือพึงพอใจในสิ่งนั้นซึ่งความรู้สึกมีความสุขนั้นเองที่เป็นรางวัลหรือสิ่งตอบแทนที่เขาได้รับเช่นการเล่นวีดีโอ เกมการร้องเพลงในห้องน้ำ การเก็บรักษาไดอารี่ส่วนตัว เป็นต้น

๒. แรงจูงใจภายนอก (Extensive Motivation) เป็นแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอกจูงใจให้เกิดพฤติกรรมเป็นความต้องการที่จะปฏิบัติเพื่อให้ได้รับสิ่งตอบแทนหรือรางวัลหรือหลีกเลี่ยงจากผลที่ไม่พึงปรารถนาแรงจูงใจเหล่านี้เช่นแรงเสริมชนิดต่างๆตั้งแต่ค่าชมรางวัลที่เป็นสิ่งของเงินตัวแปรต่างๆที่มาจากบุคคลลักษณะของเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมภายนอก เป็นต้น^{๕๗}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ แรงจูงใจแบ่งตามที่มาได้ ๓ ประเภท

๑. แรงจูงใจทางสรีระวิทยา (Physiological Motivation) การจูงใจเกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของร่างกายทั้งหมดเพื่อให้บุคคลมีชีวิตอยู่ เป็นความต้องการที่จำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ได้แก่ ต้องการพักผ่อน ต้องการน้ำ อาหาร ร่างกายที่แข็งแรง เป็นต้น เราสามารถวัดระดับความต้องการทางสรีระได้ จากการสังเกตพฤติกรรมการกระทำ คือ จากความมากมายน้อยของการกระทำ การเลือกกระทำ (เลือกสิ่งใดแสดงว่าต้องการสิ่งนั้นมาก) การตอบโต้กับสิ่งที่มาขัดขวาง

^{๕๕} สุชา จันทน์เอม, *จิตวิทยาทั่วไป*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพฯ: มหามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๑๐๔-๑๐๕

^{๕๖} Weiten, Wayne, *Personality : Theory, Research, and Assessment In Psychology : Themes and Variations* 3rd ed. Pacific Grove, CA : Brooks/Cole. (1995), p. 383.

^{๕๗} สุรางค์ โค้วตระกูล, *จิตวิทยาการศึกษา*, หน้า ๑๖๙.

๒. แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motivation) เป็นแรงจูงใจที่ช่วยทางด้านจิตใจ ทำให้มีสุขภาพจิตดีและสดชื่น ได้แก่ความอยากรู้อยากเห็น การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมความต้องการความรักและการเอาใจใส่จากผู้อื่น

๓. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation) แรงจูงใจนี้เกิดจากประสบการณ์ที่สะสมมาในอดีตของแต่ละบุคคล การตั้งเป้าหมายของชีวิต แรงจูงใจชนิดนี้มีความสัมพันธ์กับการแสดงปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อเรา ได้แก่

๓.๑ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motives) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ ซึ่งได้รับการส่งเสริมมาตั้งแต่วัยเด็กเด็กที่ได้รับการฝึกหัดช่วยเหลือตามวัยเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะมีความสำเร็จในชีวิตสูง การฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงต้องเริ่มจากครอบครัวเป็นอันดับแรก

๓.๒ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliative Motives) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ต้องการความเอาใจใส่ความรักจากผู้อื่น เป็นต้น

๓.๓ แรงจูงใจต่อความนับถือตนเอง (Self-Esteem) เป็นแรงจูงใจที่บุคคลปรารถนาเป็นที่ยอมรับในสังคม มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งนำมาสู่การนับถือตนเอง เนื่องจากมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคม สังคมจะสงบสุขและน่าอยู่ ก็ต่อเมื่อบุคคลในสังคมมีความเข้าใจกัน เห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓.๔ แรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าว (Aggression Motives) เมื่อคนเรามีความไม่พอใจ ถูกขัดใจย่อมมีการแสดงออกถึงความรู้สึกนั้น อาจมีการก้าวร้าวด้วยวาจา เช่น ดุด่า หรือก้าวร้าวด้วยการกระทำ เช่น การทำร้ายข้าวของ ทำร้ายร่างกาย ความก้าวร้าวเกิดจากความต้องการผ่อนคลายความตึงเครียดของตน

๓.๕ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motives) ความต้องการอำนาจทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจที่ต้องการจะมีอำนาจเหนือพฤติกรรมของบุคคลอื่น เพราะจะทำให้เขาพอใจถ้ารู้สึกว่าตนมีความสามารถที่จะเอาชนะ และมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมได้

๓.๖ แรงจูงใจใฝ่พึ่งพิง (Dependency Motives) เป็นแรงจูงใจที่ต้องการความช่วยเหลือการสนับสนุนคำปรึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการทำกิจกรรมต่างๆ และการทำงาน^{๔๔}

ความสำคัญของแรงจูงใจ

ธงชัย สันติวงษ์ กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจว่า พฤติกรรมหรือการแสดงออกใดๆ ของมนุษย์นั้นจะมีสาเหตุเสมอสิ่งที่เป็นสาเหตุก็คือแรงจูงใจหรือความอยากเป็นตัวชี้แนะ (Guide) พฤติกรรมของคนตลอดเวลาตั้งนั้นความสามารถทราบกลไกการเกิดพฤติกรรมและวิธีการจูงใจย่อม

^{๔๔} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, จิตวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, ๒๕๔๘), หน้า ๒๓๑.

ทำให้ผู้บริหารสามารถกระทำการสั่งการได้เหมาะสมซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้คนทุ่มเทความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์ต่อองค์การจนกระทั่งองค์การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้^{๔๙}

นรา สมประสงค์ กล่าวถึงความสำคัญของการจูงใจไว้หลายประการที่สำคัญดังนี้

๑. ช่วยเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคคลในองค์การ
๒. ช่วยเสริมสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงานแก่ผู้ทำงาน
๓. ช่วยเสริมสร้างให้บุคลากรในองค์การมีความจงรักภักดีต่อองค์การ
๔. ช่วยเสริมสร้างความสามัคคีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของบุคคลและกลุ่มในองค์การ
๕. ช่วยให้การควบคุมดูแลการปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยความราบรื่น
๖. ช่วยให้เกิดความเชื่อถือความศรัทธาในองค์การที่ทำงานบุคลากรจะมีความรู้สึกรับผิดชอบ
๗. ช่วยเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ผู้ทำงานทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน
๘. ช่วยให้องค์การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น^{๕๐}

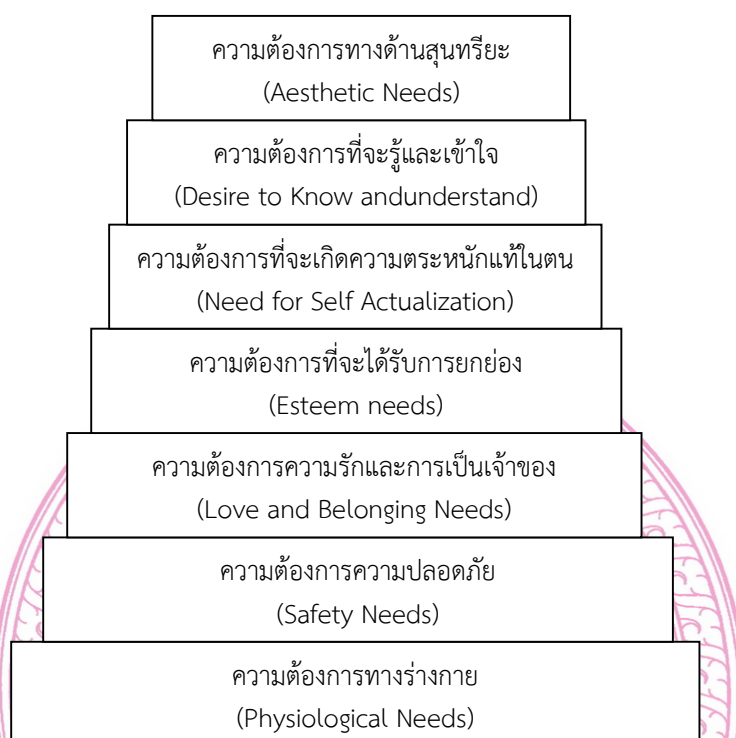
๒.๑.๕ ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ (Hierarchy of Needs Theory)

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ อ้างถึงทฤษฎีแรงจูงใจของ อับราฮัม เอช. มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) ไว้ว่า เน้นย้ำในเรื่องความต้องการของมนุษย์ เพราะมนุษย์ทุกคนมีความต้องการอย่างไม่มีที่สิ้นสุดโดยการจัดลำดับชั้นไว้เป็นชั้นๆ จัดลำดับชั้นต่ำไปสู่ชั้นสูงดังนี้

^{๔๙} รัชชัย สันติวงษ์, **ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๑), หน้า ๓๗๘-๓๗๙).

^{๕๐} นรา สมประสงค์, **แรงจูงใจใน ประมวลสาระชุดวิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา** หน่วยที่ ๖, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๔), หน้า ๑๙๗.

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีของอับราฮัม เอช.มาสโลว์
(Abraham H. Maslow)

ที่มา : พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, จิตวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร :พัฒนาการศึกษา, ๒๕๔๔),
หน้า ๑๒๖.

แต่ละความต้องการตามลำดับชั้นดังแผนภาพที่ ๑ นั้นจะมีบทบาทหรืออิทธิพลที่ต่อเมื่อมีสภาพ ๒ ประการคือ

๑. เมื่อความต้องการนั้นได้เกิดขึ้นเพียงพอถึงระดับของความอยาก (Wanting) ความต้องการใดก็ตามจะไม่ใช่ต้นเหตุของพฤติกรรม จนกว่าความต้องการนั้นขาดหายไปมากขึ้นเรื่อยๆ หรือความต้องการนั้นตอบสนองได้น้อยลงๆ จนถึงจุดที่ต้องมาตระหนักถึงความต้องการนั้น เช่น ธรรมชาติเราไม่เห็นความสำคัญของน้ำเพราะหาได้ตลอดเวลาแต่ถ้าหลงป่าหรือหลงอยู่ในทะเลทรายบุคคลผู้นั้นจะกระทำการทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำ เพื่อความอยู่รอดของตัวเอง

๒. เมื่อความต้องการในระดับที่ต่ำกว่าได้รับการตอบสนองแล้วและคงมีอยู่ระดับหนึ่งซึ่งเป็นที่รับได้และทำให้เกิดความพึงพอใจ ยกเว้นความต้องการพื้นฐานเริ่มแรก คือความต้องการทางกายภาพและชีวภาพ ถ้าความต้องการระดับต่ำยังไม่ได้รับการตอบสนอง แรงจูงใจของความต้องการระดับสูงก็มีน้ำหนักหรืออิทธิพลน้อยลง มาสโลว์ มีความเห็นว่าบุคคลพยายามที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานให้มาก ก่อนที่จะเกิดพฤติกรรมมุ่งไปตอบสนองความต้องการชั้นเหนือขึ้นไป จนถึงขั้นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุด ดังนั้นจุดสำคัญในความคิดของมาสโลว์ก็คือ ความ

ต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองทำให้เกิดความพึงพอใจแล้ว ความต้องการนั้นก็จะมีแรงกระตุ้นอีกต่อไป ความต้องการระดับสูงจะกลายเป็นแรงขับหรือแรงจูงใจแทน^{๕๑}

ทฤษฎีของมาสโลว์สร้างขึ้นมาบนพื้นฐานที่ว่า ความต้องการที่ยังไม่ได้ถูกตอบสนองจะเป็นปัจจัยที่ปลุกเร้าพฤติกรรมของบุคคล เมื่อความต้องการได้ถูกตอบสนองตามความสมควรแล้ว ความต้องการเหล่านี้จะลดความสำคัญในการจูงใจพฤติกรรม

ทฤษฎีลำดับความต้องการของเมอร์เรย์

อารี พันธมณี อ้างถึงทฤษฎีของเมอร์เรย์ไว้ว่า ความต้องการเกิดขึ้นเนื่องมาจากความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ สรุปได้ดังนี้

การจะเอาชนะด้วยความก้าวร้าว (Needs for Aggression) ต้องการเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่ออุปสรรคทั้งปวงด้วยความรุนแรง มีการต่อสู้ แก่งแย่งทำร้ายร่างกายหรือฆ่าฟันกัน ความต้องการจะเอาชนะด้วยความพยายาม (Needs for Counteraction) มีความวิริยะพากเพียรพยายาม จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Needs for Abasement) เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับการลงโทษ ความต้องการป้องกันตนเอง (Needs for Defense) เป็นการป้องกันทางจิตใจ หาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตนเอง มีการป้องกันตนเองให้พ้นผิดจากการกระทำต่างๆ ความต้องการเป็นอิสระ (Needs for Autonomy) ต้องการที่เป็นอิสระจากกฎเกณฑ์และการกดขี่ ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการความสำเร็จ (Needs for Achievement) ต้องการทำสิ่งที่ยากให้สำเร็จเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง เพศชายจะมีระดับความต้องการความสำเร็จสูงกว่าเพศหญิง ความต้องการสร้างมิตรภาพ (Needs for Affiliation) ต้องการที่ทำให้ผู้อื่นรักใคร่ ต้องการรู้จักมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เอาอกเอาใจ มีความซื่อสัตย์ต้องการความใกล้ชิด ความต้องการความสนุกสนาน (Needs for Play) ต้องการหัวเราะ ต้องการเรื่องตลกขบขัน ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ ความต้องการแยกตน (Needs for Rejection) ต้องการความสงบ ต้องการความโดดเดี่ยว ไม่ยินดียินร้าย การเมินเฉย ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (Needs for Succorance) การดูแล คำแนะนำ ความเห็นอกเห็นใจ ความสงสาร ความสุข จากผู้อื่น ความต้องการช่วยเหลือบุคคลอื่น (Needs for Nurturance) มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ช่วยเหลือผู้ที่ด้อยกว่า หรือผู้ที่ตกอยู่ในอันตราย ความต้องการสร้างความประทับใจ (Needs for Exhibition) ทั้งกับตนเองและผู้อื่น ต้องการความสนใจ ความแปลกใจ ความต้องการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น (Needs for Dominance) ต้องการให้ผู้อื่นทำตามความต้องการของตน ต้องการความเป็นผู้นำความต้องการยอมรับผู้ที่เหนือกว่า (Needs for Deference) มีความยินดีที่จะช่วยเหลือ ยอมรับนับถือชื่นชม ด้วยความยินดี ความต้องการหนีความรู้สึกล้มเหลว (Needs for Avoidance of Inferiority) หลบหลีกให้พ้นจากความอับอาย การดูถูก หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดความละอายใจ ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงหนีอันตราย (Needs for Avoidance Harm) หรือความเจ็บปวดทางร่างกาย ต้องการได้รับความปลอดภัยทั้งปวง ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการถูกตำหนิหรือการถูก

^{๕๑} สร้อยตระกูล (ตีวยานนท์) อรรถมานะ, พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๙๑-๑๐๐.

ลงโทษ ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Needs for Orderliness) ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียง (Needs for Inviolacy) ความต้องการให้ตัวเองเด่น (Needs for Contrariness)^{๕๒}

จากความเห็นของเมอร์เรย์ สรุปได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้น ก่อให้เกิดความรู้สึกขาดซึ่ง ซึ่งเกิดได้ทั้งจากภายในและสภาพสังคมแรงกระตุ้นจากภายนอกตัวบุคคลก็ได้ คือ ความต้องการของร่างกายและจิตใจนั่นเอง

ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอส์เบอร์ก

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ ได้อ้างทฤษฎีของ เฟรดเดอริก เฮอส์เบอร์ก (Frederick Herzberg) สรุปได้ว่า ปัจจัยการพึงพอใจในงานจะสัมพันธ์กับลักษณะของเนื้องานเฮอส์เบอร์ก เรียกว่าปัจจัยการจูงใจได้แก่ความสำเร็จ การยอมรับ ความก้าวหน้า ความเจริญเติบโต ความรับผิดชอบ ส่วนปัจจัยการไม่พึงพอใจในงานจะสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่อยู่เนื้องานเรียกว่า ปัจจัยสุขอนามัยหรือปัจจัยเพื่อความคงอยู่ เช่นความสัมพันธ์ ความมั่นคงสภาพการทำงาน สภาพแวดล้อม ค่าจ้าง ดังนั้นบุคคลจะต้องทำงานที่มีลักษณะท้าทายจึงจะเป็นแรงจูงใจให้เขาทำงานอย่างแท้จริง แนวคิดนี้นำไปสู่ความคิดเรื่อง การปรุงแต่งงาน (Job Enrichment) ซึ่งเป็นเทคนิคที่นำมาปรับใช้เพื่อยกระดับประสิทธิภาพประสิทธิผลของงานจนถึงปัจจุบันนี้ วิธีการพื้นฐานที่สำคัญคือ เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบในขอบเขตของตนอย่างสมบูรณ์ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ความเป็นตัวของตัวเองจะทำให้เกิดความรู้สึกที่จะต้องรับผิดชอบ ก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจที่สูงขึ้นตามมา

ทฤษฎี อี. อาร์. จี. ของอัลเดอร์เฟอร์

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ ได้อ้างทฤษฎีของเคลย์ตัน อัลเดอร์เฟอร์ (Clayton Alderfer) สรุปได้ว่าเป็นทฤษฎีขยายทฤษฎีของมาสโลว์ และเฮอส์เบอร์ก โดยการจัดกลุ่มของความต้องการซึ่งมีความแตกต่างกันเป็นระดับขั้นจากระดับต่ำไปจนถึงระดับสูง ดังนี้ ความต้องการเพื่อการดำรงชีพ (Existence Needs) เป็นความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่รอด การเป็นอยู่ที่ดี ทางกายภาพการมีปัจจัยขั้นพื้นฐาน ที่อำนวยความสะดวกสบายทางด้านร่างกาย ความต้องการในสัมพันธภาพ (Relatedness Needs) ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสัมพันธภาพอื่นๆ ในสังคม เพื่อที่จะให้ตัวเองเป็นที่ยอมรับทั้งบุคคลใกล้ชิดและสังคมรอบข้าง และความต้องการที่จะเจริญเติบโต (Growth Needs) ซึ่งเป็นความต้องการภายในของบุคคลอื่นที่จะทำให้เขามีการพัฒนาตนเอง^{๕๓}

^{๕๒} อารี พันธุ์มณี, จิตวิทยาสร้างสรรค์ การเรียนการสอน,(กรุงเทพมหานคร : ไพบร,๒๕๔๖) หน้า ๒๗๘-๒๘๑.

^{๕๓} สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์,พิมพ์ครั้งที่ ๓,(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,๒๕๔๕) ,หน้า ๑๐๐.

ทฤษฎีเอ็กซ์และวายของแม็กเกรเกอร์

อนันต์ จันทร์ทวี ได้อ้างทฤษฎีของดักลาส ไว้วา ดักลาส แม็กเกรเกอร์ (Douglas McGregor) ได้ตั้งทฤษฎีเอ็กซ์ (Theory X) และทฤษฎีวาย (Theory Y) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงสมมติฐานของมนุษย์ในลักษณะสุดโต่งทั้งทางลบ (ทฤษฎีเอ็กซ์) และทางบวก (ทฤษฎีวาย)

ทฤษฎีเอ็กซ์ จะมีสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ดังนี้

๑. โดยปกติแล้วมนุษย์ไม่ชอบทำงาน และพยายามหลีกเลี่ยงงานให้มากที่สุด
๒. เนื่องจากมนุษย์ไม่ชอบทำงานจึงจำเป็นต้องมีการบังคับควบคุมและลงโทษเพื่อที่จะให้เขาทำงาน

๓. โดยธรรมชาติมนุษย์ทั่วไปพยายามหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ ไม่ค่อยมีความทะเยอทะยาน แต่ต้องการความมั่นคงในการทำงานเหนือสิ่งอื่นใด

ทฤษฎี นี้จะใช้ได้ดีในสังคมที่ระดับการครองชีพค่อนข้างต่ำและขาดแคลนแรงงาน

ทฤษฎีวาย มีสมมติฐานเกี่ยวกับมนุษย์ดังนี้

๑. การใช้ความพยายามทางด้านร่างกายและจิตใจในการทำงานนั้นเป็นเรื่องธรรมชาติ เช่นเดียวกับการเล่นเกมและการพักผ่อน

๒. การควบคุมจากภายนอกและการขู่ว่าจะทำโทษไม่ใช่เป็นวิธีการเดียวที่จะทำให้การไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นผลสำเร็จได้มนุษย์จะใช้การควบคุมตัวเองในการทำสิ่งต่างๆ เพื่อวัตถุประสงค์ที่เขาผูกพันไว้

๓. ความผูกพันกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าไว้นั้นขึ้นอยู่กับรางวัลควบคุมคู่ไปกับความสำเร็จของเขา เช่น การเรียนจนสำเร็จได้รับใบปริญญา ใบปริญญาเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เป็นต้น

๔. ภายใต้สภาพที่เหมาะสม มนุษย์จะไม่เรียนรู้แต่เฉพาะการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเท่านั้น ยังแสวงหาความรับผิดชอบเพิ่มอีกด้วย

๕. ความสามารถในการใช้จินตนาการ ความเฉลียวฉลาด และความคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ มีอยู่อย่างกว้างขวางในหมู่มนุษย์

๖. ภายใต้เงื่อนไขของชีวิตสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ศักยภาพด้านสติปัญญาของมนุษย์ได้ถูกนำมาใช้แต่เพียงบางส่วนเท่านั้น^{๕๔}

ทฤษฎีนี้ใช้กับสังคมที่พัฒนาแล้วการตอบสนองความต้องการขั้นต่ำเพียงพอแล้วและมนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Social Man) จึงต้องจูงใจด้วยสิ่งที่มีใช้ตัวเงิน (Non-Financial Incentives) หรือสิ่งจูงใจที่จับต้องไม่ได้ (Non-Tangible Incentives) และเปิดช่องทางให้บุคคลได้มีความรับผิดชอบควบคุมตัวเองเพื่อไปสู่เป้าหมายที่เขาผูกพันไว้

^{๕๔} อนันต์ จันทร์ทวี, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://isc.ru.ac.th/data/baOOO2784.doc>. [๑๑ ม.ค. ๒๕๕๕].

ทฤษฎีแรงจูงใจในความสำเร็จของแมคเคลแลนด

อำนวยการ แสงสว่าง ได้อ้างทฤษฎีของ เดวิด ซี. แมคเคลแลนด (David C. McClelland) ไว้ว่า แมคเคลแลนดเห็นว่าการจูงใจจะเป็นผลสำเร็จมาจากความต้องการ ๓ ประการคือความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Need for Affiliation-N Aff) ความต้องการที่จะมีอำนาจหรือแรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Need for Power-N Pow) ความต้องการที่จะทำงานให้สำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สำเร็จ (Need for Achievement-N Ach) แมคเคลแลนดให้ความสนใจกับแรงจูงใจที่ต้องการจะทำงานให้สำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สำเร็จ ได้ศึกษาผู้ที่ประสบความสำเร็จสูง (High Achiever) บุคคลเหล่านี้จะมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบสูง และฉลาดในการวางแผนเป้าหมายระยะยาวที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงไม่สูงหรือไม่ต่ำกว่าศักยภาพของเขาเองจนเกินไป มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ พึงพอใจในความสำเร็จนั้น ไม่มองผลตอบแทนที่จับต้องได้เป็นสำคัญ เงินหรือผลตอบแทนต่างๆ เป็นเครื่องประเมินผลความก้าวหน้าเท่านั้นบุคคลพวกนี้จะแสวงหาข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) อยู่เสมอทั้งนี้เพื่อจะประเมินสิ่งที่ตนทำพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขไปด้วยในขณะเดียวกัน^{๕๕}

แมคเคลแลนดเห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความต้องการที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความตั้งใจใฝ่ใฝ่ในงาน สนใจศึกษาเรียนรู้เพื่อให้เกิดความชำนาญอยู่เสมอ เป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดของมนุษย์เพราะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของตนเองและสัมพันธ์กับวัฒนธรรมพื้นฐานของสังคม การอบรมเลี้ยงดู ที่เน้นความสำเร็จ เด็กที่ถูกฝึกให้รู้จักช่วยตัวเอง ฝึกการคิดแก้ปัญหา ส่งเสริมการเรียนการทำงานที่มุ่งความสำเร็จ ในสังคมนั้นจึงพัฒนาให้เด็กเติบโตเป็นคนต้องการความสำเร็จ และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

สรุปทฤษฎีแรงจูงใจที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีใดก็ตามต่างมีส่วนเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่ง คือ การจูงใจทุกกรณีของพฤติกรรมต่างๆ ล้วนมีเป้าหมายกำกับ (Goal Directed) อยู่เสมอจากรูปแบบของกระบวนการจูงใจได้ชี้ให้เราเห็นว่า พฤติกรรมทุกกรณีล้วนมีเป้าหมาย ซึ่งแสดงว่าเราสามารถกำกับหรือชักจูงพฤติกรรมได้อย่างแน่นอน โดยการบูรณาการทฤษฎีต่างๆ และมีการวิเคราะห์ส่วนประกอบและปัจจัยต่างๆ ให้ถูกต้องเพื่อที่จะจูงใจให้เกิดผลขึ้นมาได้โดยมีสิ่งที่แน่ชัดอยู่แล้วคือการจูงใจเป็นสิ่งที่ทำได้ เพราะพฤติกรรมทุกกรณีล้วนมีเป้าหมายกำกับอยู่เสมอเป็นเรื่องที่ทำความเข้าใจได้ไม่ยาก แม้บางทฤษฎีจะอาศัยความเข้าใจที่ลึกซึ้งอยู่บ้างก็ตาม แต่ที่ยากกว่าก็คือการนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งต้องอาศัยทั้งความรู้ ความชำนาญ ความเข้าใจ ความอดทน ความพยายาม สภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี เพื่อช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

๒.๑.๖ หลักธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเลือกตั้ง

^{๕๕} อำนวยการ แสงสว่าง, จิตวิทยาอุตสาหกรรม, (กรุงเทพมหานคร : อักษรวิพัฒน์, ๒๕๓๖), หน้า ๘๒.

การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา หมายถึง การกระทำทางกาย วาจา และใจที่ถูกต้องตามหลักธรรมเพื่อชีวิตที่เจริญก้าวหน้าก่อให้เกิดความสุขสบายทั้งกายและใจ มนุษย์ทุกคนควรยึดหลักธรรมในการพัฒนาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และยึดถือไว้เป็นหลักปฏิบัติประจำวัน บุคคลใดยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ผู้นั้นจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดีไม่เอาREDITเอาเปรียบผู้อื่น ดังนี้

นาถกรณธรรม

ในทุติยานาสุตระ^{๒๗} พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรม ๑๐ ประการ ที่มีอุปการะมาก เป็นหลักธรรมที่สร้างที่พึ่ง เป็นคุณธรรมที่ทำให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนและยังสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้อื่นได้ ดังมีรายละเอียด สรุปได้ ดังนี้

๑. ศิล ความประพฤติดีงามสุจริต รักษาระเบียบวินัย มีอาชีพบริสุทธิ์
๒. พาหุสัจจะ ความเป็นผู้ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก มีความรู้ความเข้าใจลึกซึ้ง
๓. กัลป์ยามิตตตา ความมีกัลยาณมิตรการคบคนดีได้ที่ปรึกษาและผู้แนะนำสั่งสอนที่ดี
๔. โสวัจสสตา ความเป็นผู้วางายสอนง่าย รับฟังเหตุผล
๕. กิงกรณียะสุทักขตา ความเอาใจใส่ช่วยชวนช่วยในกิจใหญ่น้อยทุกอย่างของเพื่อนร่วมหมู่คณะ รู้จักพิจารณาไตร่ตรอง สามารถจัดทำให้สำเร็จเรียบร้อย
๖. ธัมมกามตา ความเป็นผู้ใคร่ธรรม คือ รักธรรม ใฝ่ความรู้ใฝ่ความจริง รู้จักพูดรู้จักฟัง ทำให้เกิดความพอใจ นำร่วมปรึกษาสนทนา ขอปรึกษา ยินดีปรีดาในหลักธรรมหลักวินัยที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไป
๗. วิริยารัมภะ ความขยันหมั่นเพียร คือ เพียรละความชั่ว ประกอบความดีมีใจแก้แค้นกล้า บากบั่นก้าวหน้า ไม่ย่อท้อ ไม่ทอดทิ้งธุระ
๘. สันตุฎฐีความสันโดษ คือ ยินดี มีความสุขความพอใจด้วยปัจจัย ๔ ที่หามาได้ด้วย ความเพียรอันชอบธรรมของตน
๙. สติความมีสติ รู้จักกำหนดจดจำ ระลึกการที่ทำความผิดไว้ได้ไม่มีความประมาท
๑๐. ปัญญา ความมีปัญญายังรู้เหตุผล รู้จักคิดพิจารณา เข้าใจภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง^{๕๖}

นาถกรณธรรมนี้ อาจเรียกว่าเป็น พหุการธรรม หรือ ธรรมมีอุปการะมาก เพราะเป็นกำลังหนุนในการบำเพ็ญคุณธรรมต่างๆ ยังประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่นให้สำเร็จได้อย่างกว้างขวางไพศาล^{๕๗}

สัพปุริสธรรม ๗

^{๕๖} อัง.ทสก. (ไทย) ๒๔/๑๘/๓๔-๓๘.

^{๕๗} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : เอ.อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์, ๒๕๕๑), หน้า ๓๒๔.

สัปปุริสธรรม คือ ธรรมสำหรับสัตบุรุษ หรือคนดี มี ๗ ประการ คือ

๑. ฉัมมัญญุตตา รู้หลักและรู้จักเหตุ คือ รู้ความจริงของธรรมชาติ รู้หลักการ กฎเกณฑ์ แบบแผน หน้าที่ ซึ่งจะเป็นเหตุให้กระทำการสำเร็จสมดังความมุ่งหมาย

๒. อัตถัญญุตตา รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล คือ รู้ความหมายและความมุ่งหมายของ หลักธรรมหรือหลักการ กฎเกณฑ์ หน้าที่ รู้ผลที่ประสงค์ของกิจที่จะกระทำ

๓. อัตตัญญุตตา รู้จักตน คือ รู้ฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น ของตนตามเป็นจริง เพื่อประพฤติปฏิบัติได้เหมาะสมและให้เกิดผลดี

๔. มัตตัญญุตตา รู้จักประมาณ คือ รู้จักความพอเหมาะพอดี

๕. กาลัญญุตตา รู้จักกาล คือ รู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไร รู้จักเวลาเรียน เวลาทำงาน เวลาพักผ่อน เป็นต้น

๖. ปริสัจญุตตา รู้จักชุมชน คือ รู้จักถิ่น รู้จักที่ชุมชน และชุมชน รู้จักมารยาท ระเบียบ วินัย ขนบธรรมเนียมประเพณี และข้อควรรู้ควรปฏิบัติอื่นๆ ต่อชุมชนนั้นๆ

๗. ปุคคลัญญุตตา รู้จักบุคคล คือ รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยอาศัย ความสามารถและคุณธรรม เป็นต้น เพื่อปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยถูกต้อง เช่น ควรจะคบหรือไม่ หรือจะ แนะนำสั่งสอนอย่างไรจึงจะได้ผลดี เป็นต้น^{๕๘}

ฆราวาสธรรม

พระพุทธเจ้าทรงกล่าวไว้ในอาฬวกสูตร ว่า “ในโลกนี้ไม่มีอะไรยิ่งไปกว่า สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ”^{๕๙}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) อธิบายความหมายของ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ อันเป็นองค์ธรรมของหลักธรรมที่เรียกว่า ฆราวาสธรรม ๔ ประการ ซึ่งหมายถึงหลักธรรมเพื่อการครองชีวิตของคฤหัสถ์ คือ

สัจจะ คือ ความจริง ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พุดจริง ทำจริง หมายถึง การดำรงมั่นใน สัจจะ พุดจริงทำจริง ทำอะไรให้เป็นที่เชื่อถือ ไว้วางใจได้

ทมะ คือ การฝึกฝน การข่มใจ ฝึกนิสัย ปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดตัดนิสัย ปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา หมายถึงการบังคับควบคุมตนเองรู้จักปรับตัวให้ก้าวหน้า อยู่เสมอ

ขันติ คือ ความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าที่การงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ไม่ หวั่นไหว ยึดมั่นในจุดหมาย ไม่ท้อถอย หมายถึง ทำหน้าที่การงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง อดทน ไม่หวั่นไหว ยึดมั่นในจุดหมาย ไม่ท้อถอย

จาคะ คือ ความเสียสละ สละกิเลส ความสุขสบายและผลประโยชน์ส่วนตน ใจกว้าง พร้อมที่จะรับฟังความทุกข์ ความคิดเห็น และความต้องการของผู้อื่น พร้อมที่จะร่วมมือ ช่วยเหลือ

^{๕๘} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, หน้า ๖๒๓-๖๒๘.

^{๕๙} ส.ส. (ไทย) ๑๔/๒๔๖/๓๕๓-๓๕๔.

เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ ไม่คับแคบเห็นแก่ตนเอาแต่ใจตัว หมายถึง การละทิฐิฐานะของตน ร่วมงานกับคนอื่นได้ ไม่ใจแคบ เอาแต่ใจตัว^{๖๐}

พรหมวิหารธรรมและสังคหัตถุธรรม

หลักธรรม ๒ หัวข้อนี้ ส่งเสริมในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในสังคม เป็นการประสานความสามัคคีให้บุคคลในสังคมนั้นอยู่ร่วมกันด้วยความมั่นคงและสุขสงบ

พรหมวิหาร ๔

เป็นหลักธรรมประจำใจในการดำเนินชีวิต เพื่อเกื้อกูลสังคม มี ๔ ประการ คือ

๑. เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้อื่นมีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษยสัตว์ทั่วหน้า

๒. กรุณา คือ ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดปล่อย บำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์

๓. มุทิตา คือ ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีจิตใจชื่นชมขึ้นเบิกบาน เมื่อเห็นใครประสบความสำเร็จ มีจิตใจพลอยยินดีกับเขา และพร้อมจะช่วยเหลือสนับสนุน

๔. อุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง โดยมองตามความเป็นจริง รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดู วางจิตมั่นคงสม่ำเสมอ มองคนอื่นได้รับผลดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุที่เขาประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม^{๖๑}

สังคหัตถุ ๔

หลักธรรมในการสร้างไมตรีในสังคม คือ สังคหัตถุ ๔ ประการ อันได้แก่

๑. ทาน การให้ เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เกลี้ยเจือจานแจกจ่าย ช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ทรัพย์สินเงินทอง ตลอดจนวิชาความรู้

๒. ปิยวาจา การพูดจาโดยใช้คำสุภาพ ให้เกียรติกัน พูดด้วยความหวังดีมีน้ำใจ บอกกันถึงสิ่งที่เป็นประโยชน์

๓. อัถถจริยา การทำประโยชน์แก่ผู้อื่น สละเรี่ยวแรงกำลังกาย กำลังความสามารถ ช่วยเหลือและบำเพ็ญประโยชน์ผู้อื่น

๔. สมานัตตตา การทำตัวเข้ากับหมู่คณะได้ ไม่ถือตัว ร่วมหมู่ ร่วมมือ ร่วมจุดหมาย ร่วมแก้ปัญหา ร่วมสุขร่วมทุกข์ ปฏิบัติต่อกันโดยเสมอภาค และเสมอดันเสมอปลาย^{๖๒}

ทั้งสังคหัตถุ ๔ และพรหมวิหาร ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ทำให้ผู้นำสร้างไมตรี มีน้ำใจและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อการดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างสันติสุขของสังคมนั้น

^{๖๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), ธรรมบุญชีวิต, หน้า ๕๑.

^{๖๑} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๗๑/๔๘., และ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพระพุทธศาสนา ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๒๔.

^{๖๒} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๑๑/๑๗๑., และ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), หลักสูตรอารยชน, หน้า ๒๐-๒๒.

อริยสัจ ๔

อริยสัจ ๔ แปลว่าความจริงอันประเสริฐ ความจริงของพระอริยะ ความจริงที่ทำให้ผู้เข้าถึงกลายเป็นอริยะ พระบรมศาสดาทรงตรัสรู้ริยสัจ ๔ อันเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา เป็นหนทางแห่งการดับทุกข์ อันประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรคมรรค ๘

ทางแห่งการดำเนินชีวิตชอบด้วยอริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อการพัฒนาชีวิตทั้งในส่วนของกาย วาจา ใจ และปัญญา ต้องเริ่มจากการมีความเห็นและความคิดที่ถูกต้อง (สัมมาทิฐิและสัมมาสังกัปปะ) เมื่อคิดดีแล้วความคิดดีจะควบคุมพฤติกรรมในส่วนของกายและวาจาให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง (สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ) หลังจากคิดดี กระทำดีแล้ว มาถึงการฝึกฝนจิตใจให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง (สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ) เมื่อการดำเนินชีวิตทั้ง ๓ ส่วนประมวลรวมเข้ากันดีแล้ว ความดีคือปัญญาในการดำเนินชีวิตเพื่อความสุข ความเจริญทั้งในส่วนตนและผู้อื่น รวมถึงสังคม จึงเกิดขึ้น

พระพุทธเจ้าทรงจัด อริยมรรคมีองค์ ๘ เข้าไว้ในไตรสิกขา อธิบายความเกี่ยวพันของไตรสิกขา (Threefold Training) กับอริยมรรคมีองค์ ๘ (The Noble Eightfold Path) ดังนี้

๑) อธิศีลสิกขา คือ การฝึกอบรมในด้านความประพฤติ ระเบียบ วินัย ให้มีสุจริตทางกาย วาจา และอาชีวะ (Training in higher Morality) องค์กรธรรมในอธิศีลสิกขาประกอบด้วย สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ

๒) อธิจิตสิกขา คือ การฝึกอบรมทางจิตใจ การปลูกฝังคุณธรรมสร้างเสริมคุณภาพจิต และรู้จักใช้ความสามารถในกระบวนการสมาธิ (Training in higher Mentality หรือ Mental Discipline) องค์กรธรรมในอธิจิตสิกขาประกอบด้วย สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ

๓) อธิปัญญาสิกขา คือ การอบรมทางปัญญาอย่างทำให้เกิดความรู้แจ้ง ที่สามารถชำระจิตให้บริสุทธิ์ หลุดพ้นเป็นอิสระโดยสมบูรณ์ (Training in higher Wisdom) องค์กรธรรมในอธิปัญญาสิกขาประกอบด้วย สัมมาทิฐิ และสัมมาสังกัปปะ^{๖๓}

ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อันเป็นหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตที่ดีที่อริยบุคคลทั้งหลายปฏิบัติตนให้ถึงพร้อมด้วยการสำรวมทางกาย วาจา และใจ จนเมื่อถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา เข้าใจสภาวะความเป็นจริงในกฎของธรรมชาติ รู้เท่าทันกิเลส เมื่อบำเพ็ญเพียรอย่างไม่ย่อท้อจะสามารถกำจัดกิเลสให้สิ้นและเข้าถึงที่สุดแห่งทุกข์ เกิดสภาวะที่เป็นสุขอย่างยิ่ง นั่นคือ พระนิพพาน

สำหรับการดำเนินชีวิตที่ยึดหลักทางสายกลาง อันมีสัมมาทิฐิ เป็นอาทิ ย่อมได้รับผลในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งกายและใจเมื่อเกิดเหตุการณ์ใดขึ้นมาไม่เป็นทุกข์เดือดร้อนไปตามสภาพแวดล้อมและสิ่งปรุงแต่งทั้งหลาย ทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาและนำสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาเป็นบทเรียนเกิดปัญญาในการพัฒนาดตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป จนสุดท้ายสามารถประสบความสำเร็จ

^{๖๓} ม.ม. (ไทย) ๑๒/๔๖๒/๕๐๓. และ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, หน้า ๖๐๓-๖๐๔.

ในชีวิต ดังเป้าหมายที่วางไว้ พร้อมด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง เมื่อชีวิตเป็นไปด้วยดีตั้งอยู่บนรากฐานของความถูกต้อง ความสุขสวัสดิ์ย่อมมีแก่ผู้นั้นอย่างแน่นอน

ในบรรดาองค์แห่งมรรคทั้ง ๘ พระพุทธเจ้าตรัสว่า สัมมาทิฐิเป็นหัวหน้า

๑. สัมมาทิฐิ

สัมมาทิฐิ หมายถึง ความคิดเห็น ความเข้าใจที่ต้งามถูกต้อง เป็นการเข้าใจถูก หรือ การเห็นชอบ คือ ความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในอริยสัจ ๔ รู้และเข้าใจกุศลและอกุศลมูล ไตรลักษณ์และปฏิจจสมุปบาท กุศลธรรมชาติและความเป็นไปของโลก^{๖๔}

ธรรมที่เกี่ยวกับความรู้สึกรู้จักคิด เกี่ยวกับจิตใจ ความเสื่อม ความเจริญของจิตใจ ความเดือดร้อนและความสงบสุขของจิตใจจำเป็นต้องนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นเรื่องที่บุคคลต้องประสบอยู่ทุกวัน ผู้ชาญฉลาดในกระบวนการของจิตเท่านั้น จึงจะสามารถประคับประคองจิตให้ผ่องใสอยู่ได้^{๖๕} เพราะต้นเหตุที่แท้จริงของทุกข์คือจิตใจของบุคคลนั้น ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า “จิตที่ตั้งไว้ผิด พึงทำให้ได้รับความเสียหาย ยิ่งกว่าความเสียหายที่โจรเห็นโจร หรือผู้จองเวรเห็นผู้จองเวร จะพึงทำให้แก่กัน...”^{๖๖} จิตคือความคิดของมนุษย์ จิตที่เศร้าหมองหรือคิดร้ายย่อมนำความทุกข์เสียหายมาสู่ผู้คิด ดังนั้นเมื่อมีทุกข์หรือเกิดปัญหาใดๆผู้นำต้องประคองให้จิตดี ต้องคิดและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง สอดคล้องกับพระพุทธพจน์ที่ว่า “จิตที่ตั้งไว้ชอบ ย่อมอำนวยให้ได้ผลที่ประเสริฐยิ่ง ที่มารดาบิดาก็ทำให้ไม่ได้ หรือแม่ญาติเหล่าอื่นก็ให้ไม่ได้...”^{๖๗}

การประคองจิตให้ตั้งไว้ชอบเพื่อให้เกิดความคิดและการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องนั้นคำสอนของพระพุทธศาสนา สอนว่า ต้องเริ่มจากการมีสัมมาทิฐิ อันเป็นองค์ธรรมข้อแรกในหนทางของการดับทุกข์ในอริยสัจ ๔ และเป็นที่มาของกุศลธรรมทั้งปวง เป็นแกนนำของชีวิตที่ต้งามทั้งหมด เมื่อมีสัมมาทิฐิคือความเห็นชอบแล้วนั้น การคิด การพูด การกระทำ จะเป็นไปในทางที่ถูกต้อง ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า

กายกรรมที่ถือปฏิบัติให้บริบูรณ์ตามสมควรแก่ทิฐิ วจีกรรมที่ถือปฏิบัติให้บริบูรณ์ตามสมควรแก่ทิฐิ มโนกรรมที่ถือปฏิบัติให้บริบูรณ์ตามสมควรแก่ทิฐิ เจตนา ความปรารถนา ความตั้งใจ และสังขารทั้งหลายของบุคคลผู้เป็นสัมมาทิฐิ ธรรมทั้งหมดนั้นย่อมเป็นไปเพื่อผลอันน่าปรารถนา นำใคร่ นำพอใจ เกื้อกูล เป็นสุข ชื่อนั้นเพราะเหตุไร เพราะความเห็นดี^{๖๘}

ปัจจัยของการมีสัมมาทิฐิ ดังพระพุทธพจน์ที่แสดงเรื่อง ปัจจัยแห่งสัมมาทิฐิ ที่ว่า ท่านผู้มีอายุ ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฐิมิ ๒ ประการ คือ ๑. ปรโตโฆชะ (การได้สดับจากบุคคลอื่น) และ ๒. โยนิโสมนสิการ (การมนสิการโดยแยบคาย) ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฐิมิ ๒ ประการนี้แล^{๖๙}

^{๖๔} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๔๐๒/๓๓๕.

^{๖๕} วคิน อินทสระ, อริยสัจ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมดา, ๒๕๔๘), หน้า ๒๗๓.

^{๖๖} พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๔๒/๓๙

^{๖๗} พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๔๓/๓๙.

^{๖๘} อจ. เอกก. (ไทย) ๒๐/๓๐๗/๓๙.

^{๖๙} ม.ม. (ไทย) ๑๒/๔๕๒/๔๙๑.

อธิบายขยายความโดยพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ดังนี้

๑. ปรโตโฆสะเป็นปัจจัยภายนอก คือ การกระตุ้นหรือการชักจูงจากภายนอก ได้แก่ การศึกษา การหล่อหลอมกล่อมเกล่าในทางที่ถูกต้องจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี โดยเฉพาะจาก กัลยาณมิตรที่เป็นคนดี คนมีปัญญาและคุณธรรม เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ เพื่อน หนังสือ สื่อมวลชน และวัฒนธรรม ซึ่งให้ข่าวสารที่ถูกต้อง สั่งสอนอบรมและแนะนำไปในทางที่ดีงาม

๒. โยนิโสมนสิการเป็นปัจจัยภายใน คือ การรู้จักคิด คิดอย่างมีระเบียบ และ ถูกวิธี หมายถึง การรู้จักมองสิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณา รู้จักสืบสาวหาเหตุผล แยกแยะสิ่งนั้นๆ หรือ ปัญหานั้นๆ ออกให้เห็นตามสภาวะและตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยโดยไม่นำกิเลสตัณหาเข้าจับ^{๗๐} นั้นหมายถึง ความรู้จักคิด คิดเป็น คิดอย่างมีระเบียบ สาวหาเหตุจนตลอดสายตามแนวทางของ ปัญญา ที่พิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะ เป็นองค์ธรรมที่จำเป็นสำหรับการมีชีวิตที่ดีงาม^{๗๑}

การคิดแบบโยนิโสมนสิการ ทำให้มองเห็นทุกอย่างตามความเป็นจริง เข้าใจในปัญหาและหนทางแก้ไขอย่างชัดเจน และเป็นธรรมที่มีคุณประโยชน์มาก เพราะเป็นเหตุให้เกิดปัญญาในการทำกิจทั้งปวง

พระพุทธเจ้าทรงกล่าวถึงอุปการคุณของโยนิโสมนสิการไว้ว่า “..ธรรมทั้งหลายที่เป็นกุศล เป็นส่วนกุศล เป็นฝ่ายกุศล ทั้งหมดมีโยนิโสมนสิการเป็นมูล”^{๗๒} และยังทรงสรรเสริญโยนิโสมนสิการอีกว่า

เราไม่เห็นธรรมอื่นแม้อย่างหนึ่งที่เป็นเหตุให้สัมมาทิฐิที่ยังไม่เกิดขึ้นก็เกิดขึ้น หรือที่ เกิดขึ้นแล้วก็เจริญยิ่งขึ้นเหมือนโยนิโสมนสิการ เมื่อมนสิการโดยแยบคาย สัมมาทิฐิที่ยังไม่ เกิดขึ้นก็เกิดขึ้น และที่ เกิดขึ้นแล้วก็เจริญยิ่งขึ้น..^{๗๓}

ภิกษุทั้งหลาย เมื่อดวงอาทิตย์กำลังจะอุทัย ย่อมมีแสงอรุณขึ้นมาก่อน เป็นบุพนิมิต ฉันท ไต โยนิโสมนสิการสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยการมนสิการโดยแยบคาย) ก็เป็นตัวนำ เป็น บุพนิมิตเพื่อความเกิดขึ้นแห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ ฉะนั้น^{๗๔}

กัลยาณมิตรและโยนิโสมนสิการเป็นคุณธรรมที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน การดำเนินชีวิตใน บางครั้ง ความเห็นถูกและความความคิดที่ถูกต้องอาจจะไม่เกิดขึ้นในใจของผู้นำ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง พึ่งกัลยาณมิตรที่ดี เป็นการแสวงหาแหล่งปัญญาและแบบอย่างที่ดี พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ กัลยาณมิตรว่า “ภิกษุผู้มีกัลยาณมิตรพึงหวังข้อนี้ได้ว่า จักเจริญอริยมรรคมีองค์ ๘ ทำอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้มาก...”^{๗๕}

^{๗๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ** , หน้า ๖๒๑.

^{๗๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม**, หน้า ๑๖.

^{๗๒} ส.ม. (ไทย) ๑๙/๒๑๓/๑๔๕.

^{๗๓} อง.เอกก. (ไทย) ๒๐/๓๐๓/๓๙.

^{๗๔} ส. ม. (ไทย) ๑๙/๕๕/๔๔.

^{๗๕} ส.ม. (ไทย) ๑๙/๓๐/๕๐.

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้นำได้พบกัลยาณมิตรที่เป็นแหล่งหนึ่งของปัญญาแล้ว พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ในเกสปุตตสูตร^{๗๖} ที่ไม่ให้พุทธบริษัทเชื่อสิ่งใดโดยง่ายดังนั้นผู้นำต้องมีโยนิโสมนสิการเพื่อพิจารณาข้อมูลต่างๆ นั้นให้อ่องแท้ด้วยตนเองก่อนที่จะเชื่อ หรือก่อนที่จะนำมาปฏิบัติกระทำกิจต่างๆ อาจกล่าวได้ว่าโยนิโสมนสิการนั้น เป็นองค์ธรรมที่สำคัญที่ควรเจริญให้เกิดภายในใจของผู้นำตลอดเวลา และเป็นฐานของความรู้ความเข้าใจต่างๆ ในการทำงานทั้งปวง

เมื่อผู้นำใดที่มีสัมมาทิฐิเป็นที่ตั้งในการดำเนินชีวิต ผู้นำนั้นจะมีความคิดที่นำไปสู่การกระทำ และคำพูดในทางที่ถูกต้อง เช่น เมื่อเกิดปัญหา ผู้นำจะศึกษาปัญหาหรือเหตุแห่งปัญหาที่เป็นทุกข์จนถึงแก่นให้รู้ถึงความจริงที่ถ่องแท้ สวาทไปหาเหตุปัจจัยโดยปราศจากอคติและกิเลสตัณหาใดๆ เพื่อนำไปสู่ปัญญาเพื่อความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

๒. สัมมาสังกัปปะ

สัมมาสังกัปปะ คือ ความคิดชอบ หมายถึงความคิดที่ถูกต้องวางแนวคิดของตนไว้ในทางที่จะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น และในการต่อสู้อุปสรรค เมื่อผู้นำมีความคิดที่ถูกต้องอันสืบเนื่องมาจากความเห็นที่ถูกต้อง โดยมีโยนิโสมนสิการเป็นฐาน ผู้นำสามารถกำจัดความหลงผิดต่างๆ ออกไปจากความคิดได้แม้แต่การได้รับข้อมูลต่างๆ จากแหล่งของปัญญาที่เป็นกัลยาณมิตรทั้งหลายยังต้องอาศัยโยนิโสมนสิการ พิจารณาว่าแหล่งปัญญานั้นๆ ถูกต้องหรือไม่ และข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่ได้มานั้นถูกต้องเป็นจริงหรือไม่ เพราะถ้าได้ข้อมูลที่ผิดๆ อาจพาให้ตนเข้าใจผิดและคิดผิดมากขึ้นไปอีก

ความสำคัญของโยนิโสมนสิการอีกประการหนึ่ง คือ เพราะก่อนจะเกิดความคิดใดๆ จะมีกระบวนการทางความคิดเป็นตัวนำคิด เมื่อจิตรับรู้สิ่งใด ความรู้สึกจะเกิดขึ้นก่อน แล้วตามมาด้วยความทรงจำหรือประสบการณ์ในอดีต ประจักษ์เกิดขึ้นมานำไปสู่วิถีของความเห็น และถ้าความเห็นนั้นถูกรอบงำด้วยกิเลสตัณหา จะนำไปสู่ความคิดที่ผิด เพราะมีมิจฉาทิฐิเป็นตัวนำ ซึ่งนำไปสู่การกระทำและคำพูดที่ไม่ดี ก่อโทษให้กับผู้นั้น ในทางตรงข้าม เมื่อความเห็นนั้นถูกพิจารณาด้วยความแยบคาย มีการไตร่ตรอง สวาทหาเหตุปัจจัยที่ถูกต้อง นำความเห็นไปในทางที่ถูก คือเป็นสัมมาทิฐิ ความคิดที่ถูกต้องเกิดขึ้น นำไปสู่การกระทำและคำพูดที่ดี เป็นคุณต่อผู้นั้น

กระบวนการทางความคิดนี้จะนำไปสู่ความเห็นที่เป็นสัมมาทิฐิหรือมิจฉาทิฐิก็ได้ ดังนั้นการมีโยนิโสมนสิการเป็นประจำในการดำเนินชีวิต เป็นการพิจารณาความคิดอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อขึ้นมาจะทำให้เข้าใจถึงเหตุปัจจัยได้สมควรถูกต้องปราศจากอคติ กิเลสตัณหาจะไม่เข้าแทรกแซง เกิดความเห็นที่ดีและถูกต้อง (สัมมาทิฐิ) เมื่อความเห็นที่ถูกต้องนั้นนำไปเกิดความคิดที่ถูกต้อง (สัมมาสังกัปปะ) ไม่ว่าจะเพื่อการกระทำใดๆ ผลของการกระทำนั้นจะออกมาถูกต้องตามที่ต้องการ เป็นความสุขความสำเร็จในชีวิต

เมื่อโยนิโสมนสิการเป็นฐานของสัมมาทิฐิ และสัมมาทิฐิเป็นเบื้องต้นขององค์ธรรมอื่นๆ ในอริยมรรค ซึ่งได้กล่าวถึงความเห็นที่ถูกต้องก่อให้เกิดความคิดที่ถูกต้อง และความคิดที่ถูกต้องนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่งดงามทั้งในการกระทำ และการพูด นั่นคือ สัมมาทิฐิ ก่อให้เกิดสัมมา

^{๗๖} อง.ทก. (ไทย) ๒๐/๖๖/๒๕๗.

สั่งกัปปะ และนำไปสู่สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ อันเป็นหนทางไปสู่ความสำเร็จของชีวิตทางด้านอาชีพ การงาน ครอบครัว และสังคม ส่วนทางด้านจิตใจ คือทำให้มี สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ อันเป็นหนทางสำคัญในการพัฒนาจิตใจให้เกิดความสงบเย็น ซึ่งเป็นหนทางไปสู่ความสุข

๓. สัมมาวาจา

สัมมาวาจา คือ การมีวาจาชอบ บุคคลผู้มีวาจาเป็นกุศลย่อมสร้างกุศลและนำกุศลมาสู่ตน การมีสัมมาวาจานั้น นอกจากการยึดมั่นในการไม่ละเมิดศีลข้อ ๔ ดังกล่าวไว้ในข้างต้นแล้ว ยังมีเพิ่มเติมในการมีสัมมาวาจาที่สมบูรณ์สำหรับผู้นำ ดังนี้

(๑) วจีสุจริต ^{๗๗} คือ การพูดจริงการพูดไม่ส่อเสียดหรืออาจกล่าวว่าการพูดแต่คำที่ประสานสามัคคี การพูดคำสุภาพ และการพูดพอประมาณ ^{๗๗}

(๒) วาจาสุภาสิต คือ การพูดถูกกาล การพูดคำจริง การพูดคำอ่อนหวาน การพูดคำประกอบด้วยประโยชน์ และการพูดด้วยเมตตาจิต ^{๗๘}

๔. สัมมากัมมันตะ

สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำชอบ เป็นการกระทำที่เว้นจากความประพฤติไม่ดีทางกาย ๓ ประการ คือ การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ และการไม่ประพฤติผิดในกาม และถึงพร้อมด้วยการมีเมตตากรุณา การมีสัมมาอาชีวะ รวมถึงการกระทำใดอันพึงก่อเกิดประโยชน์ที่เป็นคุณต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

๕. สัมมาอาชีวะ

สัมมาอาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพชอบ การมีอาชีพที่สุจริต ไม่ประกอบมิจฉาอาชีวะ ^{๗๙} และไม่ดำเนินการใดๆ ที่ผิดในการประกอบอาชีพ เช่น กระทำการอันเป็นประโยชน์ต่อตนเองฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น ผู้นำควรดำเนินชีวิตในการประกอบอาชีพที่คำนึงถึงประโยชน์ทั้ง ๓ ฝ่าย คือ ส่วนตน ส่วนรวม และสังคมหรือประเทศชาติเป็นที่ตั้ง

๖. สัมมาวายามะ

สัมมาวายามะ คือ ความเพียรชอบ หมายถึง ความเพียรในการละชั่วทำดี ซึ่งเป็นบาทฐานของการมีจิตใจที่เป็นสุขสงบเยือกเย็น ทั้งยังช่วยให้การดำเนินชีวิตตั้งอยู่ในธรรม ซึ่งมีผลดีทั้งการงาน ครอบครัว สังคม และจิตใจ ความเพียรในพระพุทธศาสนามี ๔ ประการ ^{๘๐} คือ

(๑) สังวรปธาน เพียรระวังบาปอกุศลธรรม มิให้เกิดขึ้น

(๒) ปหานปธาน เพียรกำจัดบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว

(๓) ภาวนาปธาน เพียรทำกุศลธรรม ที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น และ

^{๗๗} วิ.ป. (ไทย) ๘/๓๒๔/๔๕๗.

^{๗๘} อง.ปญจก. (ไทย) ๒๒ /๑๙๘/๓๓๘.

^{๗๙} ม.อุ. (ไทย) ๑๔/๑๔๐/๑๘๐.

^{๘๐} อง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๑๓/๒๓-๒๔.

(๔) อนุรักษ์ขนานปาน เพื่อรักษาคุณธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่นและเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

๗. สัมมาสติ

ความหมายของสัมมาสติตามพระไตรปิฎก อธิบายความ ดังนี้

สัมมาสติ คือ การระลึกชอบ ซึ่งหมายถึงการตั้งสติไว้ที่ฐานทั้ง ๔ ที่เรียกว่า สติปัฏฐาน ๔ คือ กายานุปัสสนา (การพิจารณากาย) เวทนานุปัสสนา (การพิจารณาความรู้สึก) จิตตานุปัสสนา (การพิจารณาจิต) และ ธรรมานุปัสสนา (การพิจารณาธรรมที่เกิดกับจิต)^{๕๑}

ความมุ่งหมายในพระพุทธศาสนาของสัมมาสมาธิ คือ การเจริญสติพัฒนาจิตให้เกิดความสงบและพิจารณาธรรม จนถึงขั้นบรรลุผลเป็นพระอรหันต์ ซึ่งเป็นการเจริญสติในขั้นโลกุตตระ ส่วนในแง่ของการดำเนินชีวิตของผู้คน ซึ่งเป็นการเจริญสติในระดับโลกียะ ซึ่งในระดับโลกียะนี้ สัมมาสติมีความหมายว่า การระลึกได้ถูกต้องและทันการ (หมายถึงทันต่อเหตุการณ์ ณ ปัจจุบัน) สติระดับโลกียะนั้นจะต้องคู่กับสัมปชัญญะเสมอ อธิบายง่ายๆ คือ สติ คือ การใส่ใจอยู่กับปัจจุบัน และสัมปชัญญะ คือ การรู้เท่าทันความจริง^{๕๒}

เมื่อมีสติสัมปชัญญะรู้เท่าทันอารมณ์ในปัจจุบัน ปัญญาจะเกิด เมื่อปัญญาเกิด ความเข้าใจในสังขารคือความจริงตามธรรมชาติจะเกิด และนำไปความสุขความสำเร็จในชีวิต สาเหตุที่มนุษย์ยังมีความเครียดความทุกข์ใจ อันเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตที่ดี เพราะขาดสติระลึกถึงความจริงของสิ่งทั้งปวง ผู้นำต้องฝึกตนให้มีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ เพื่อรู้เท่าทันความจริงต่างๆ ได้ทันการ เป็นเครื่องมือพิจารณาให้เกิดปัญญาในการวางแผนดำเนินชีวิต การวางแผนงาน การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และการควบคุมตนเองไม่ให้เป็นทุกข์มากในยามเกิดวิกฤติ แม้กระทั่งการไม่ให้หลงเพลินไปกับความสุขที่เกิดจากกิเลสตัณหา

การจะดำเนินชีวิตให้เป็นสุขได้จำเป็นต้องเจริญสติสัมปชัญญะด้วยปัญญาอันเห็นชอบ เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม ประกอบคุณความดี ละเว้นความชั่ว ชำระจิตใจให้ผ่องใส มีความพร้อมในการศึกษาและปฏิบัติตนตามแนวทางการดำเนินชีวิตที่ประกอบด้วยศีลธรรม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข พ้นจากทางเสื่อมแห่งชีวิต ผู้นำที่มีสติปัญญารอบรู้อย่างนี้ ย่อมดำเนินชีวิตได้ดีและนำพาคนอื่นให้ดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญและสันติสุขได้ด้วย

สัมมาสติ เป็นองค์ธรรมที่สำคัญมีอุปการะมาก จำเป็นต้องใช้ในกิจกรรมทุกอย่าง และโยนิโสมนสิการเป็นอาหารหล่อเลี้ยงสติช่วยให้สติที่ยังไม่เกิดก็เกิดขึ้น ช่วยให้สติที่เกิดขึ้นแล้วเกิดต่อเนื่องไปอีกคนที่มีความคิดที่เป็นระเบียบย่อมคุมสติเอาไว้ได้

๘. สัมมาสมาธิ

สมาธิ แปลว่า ความตั้งมั่น หมายถึงความตั้งมั่นของจิต

^{๕๑} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๓๗๓/๓๐๑-๓๐๒.

^{๕๒} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), ธรรมะในชีวิตประจำวัน, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันสันติธรรม, ๒๕๕๑), หน้า ๒๘.

จิตที่มั่นคงด้วยกำลังสมาธิย่อมไม่หวั่นไหวต่ออารมณ์ภายนอกที่มากระทบทำให้จิตมีคุณภาพ สัมมาสมาธิจึงมีคุณานิสงส์มาก ลักษณะของจิตที่เป็นสมาธิ คือจิตที่ผ่านการฝึกฝน เพื่อให้ เกิดคุณภาพและสมรรถภาพของจิต จะได้จิตที่มีคุณภาพดีว่า มีพลังมาก สงบ กระจ่างใส และเหมาะแก่การใช้งาน^{๘๓} สมาธิเป็นเรือนพักที่วิเศษสุดของดวงจิต ซึ่งสัมมาสมาธิจะคุ้มครองจิตไว้และนำสุขมาให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติ^{๘๔}

เมื่อชีวิตอยู่ในช่วงที่เกิดทุกข์ด้วยเรื่องการทำงาน ครอบครัวหรือสังคมก็ตามการรู้จักที่จะสงบใจด้วยสมาธิ ซึ่งอาจจะทำได้ด้วยการนั่งคนเดียวในที่ๆ สงบ พิจารณาลมหายใจเข้าออก ให้จิตจับอยู่ที่ลมหายใจเพียงอย่างเดียว สักครู่จะรู้สึกเบาสบาย ความเครียดจะลดลง บางครั้งอาจเกิดปัญญาในการที่จะแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ อีกด้วย

ผู้ที่สงบจิตปฏิบัติสัมมาสมาธิเป็นประจำจะเกิดปัญญาสามารถกำจัดกิเลสตัณหาต่างๆ ออกไปจากจิต (อย่างหยาบคือความเครียด) เกิดจิตที่เป็นกุศลเหมาะแก่การทำงานต่างๆ ในทางโลก(โลภียะ) ผู้นั้นจะมีจิตใจที่ดี คิดดี กระทำดี บุคลิกจะเปลี่ยนเป็นคนที่น่าคบ น่าเข้าใกล้ และจะเป็นที่รักของคนทั่วไป และคนนั้นเมื่อคิดจะทำการใดจะเกิดปัญญาในการกระทำนั้นให้ประสบความสำเร็จ และการกระทำทุกชนิดจะดำเนินไปบนฐานของจิตที่ตั้งมั่น แน่วแน่ สงบ และสุขุม ส่วนในทางธรรม (โลกุตตระ) ถ้าผู้นั้นแสวงหาความหลุดพ้นมีความเพียรปฏิบัติสัมมาสมาธิตามทางแห่งธรรมในพระพุทธศาสนาโดยไม่ย่อท้อ ผู้นั้นจะถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ด้วยสัมมาสมาธิ

เมื่อสัมมาสมาธิ เป็นการตั้งจิตชอบ ที่มีความสำคัญต่อการกระทำทุกชนิด เพราะเป็นที่อยู่อันสงบของใจ ดังนั้น สัมมาสมาธิจึงมีความสำคัญต่อผู้นำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการทำงานด้วยใจที่เป็นสมาธิ มีจิตใจที่สงบจดจ่ออยู่กับงานที่ทำ ผลของงานจะออกมาดีมากขึ้น ความเหนื่อยจะน้อยลง มีความสุขและเพลิดเพลินกับงานมากขึ้น ในยามที่มีความเครียด การฝึกสงบจิตให้เป็นสมาธิจะส่งผลให้ความเครียดที่มีนั้นลดน้อยลง ในยามเกิดปัญหาอุปสรรคของชีวิต การทำจิตให้เป็นสมาธิ ผู้นำจะมีสติเกิดปัญญา ความเห็นชอบและความคิดที่ถูกต้อง ในการฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ของชีวิตไปได้ อาจกล่าวได้ว่า การมีจิตที่ตั้งอยู่ในสัมมาสมาธิ ก่อให้เกิดปัญญาในการดำเนินชีวิตที่ดี ประสบความสำเร็จตามที่วางไว้ และสามารถกำจัดกิเลสให้ลดน้อยลง ความสุขในชีวิตจะมีมากขึ้น

สรุป อริยสัจ ๔ เป็นหลักธรรมอันประเสริฐเพื่อการพ้นทุกข์ โดยการเข้าใจทุกข์และหาทางดับทุกข์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อความเป็นสุขของจิตใจ เป็นธรรมที่สร้างปัญญา ให้ตั้งตนในทางที่ชอบ มีสติและสมาธิในการควบคุมจิตใจให้ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหวในยามที่ชีวิตมีปัญหาลักษณะต่างๆ โดยมีโยนิโสมนสิการเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต

เมื่อใดที่มีทุกข์ ผู้นำต้องทำความรู้ทุกข์ให้ชัดก่อนว่าทุกข์ของตนนั้นเกิดจากเหตุปัจจัยอะไร จากการพิจารณาให้ถ่องแท้ถูกต้องด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ เมื่อรู้เหตุแล้ว จึงคิดหาทางดับทุกข์นั้นไปตามเหตุปัจจัยให้ถูกต้องตามควรแก่ธรรมและดำเนินไปตามวิถีทางแห่งธรรมนั้น นอกจากนี้

^{๘๓} พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต), ฐานสู่สุขภาพจิตและปัญญาหยั่งรู้, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สยาม, ๒๕๓๙), หน้า๙-๑๐.

^{๘๔} วติน อินทสระ, อริยสัจ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมดา, ๒๕๔๘), หน้า ๒๙๙.

การดำเนินชีวิตตามอริยมรรคมีองค์ ๘ ช่วยให้ผู้นามีความเห็นที่ถูกต้อง ไม่หลงไหลไปกับโลกธรรมและ
 รู้ชัดในกฎไตรลักษณ์ เพื่อให้จิตของตนเข้าใจในสังขธรรม นำให้ความคิดต่างๆ เป็นไปในทางที่ถูกต้อง มี
 จิตที่รู้เท่าทันกายและเหตุการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้จิตตั้งมั่นในความสงบ เกิดปัญญาในการทำกิจต่างๆ
 ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า อริยสัจ ๔ เป็นหลักการแห่งการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องสอดคล้องกับความจริง
 ของธรรมชาติเพื่อความสุขแห่งใจและความสำเร็จของชีวิต

อธิปไตย ๓

อธิปไตยหรือความเป็นใหญ่โดยนัยแห่งคำสอนในศาสนาพุทธมีอยู่ ๓ ประการคือ

๑. โลกาธิปไตย หมายถึง การถือกระแสน้ำใหญ่ และโลกในที่นี้หมายถึงคน จะเห็น
 ได้ในคำสอนของพระพุทธองค์ที่ตรัสว่า โลกคือหมู่มสัตว์ ดังนั้นโลกาธิปไตยตามความหมายนี้เทียบได้
 กับคำว่า ประชาธิปไตยที่ถือคนส่วนใหญ่เป็นหลัก

๒. อัตตาธิปไตย หมายถึง การถือตัวเองเป็นใหญ่โดยไม่นำพาว่าคนอื่นจะเห็นเป็น
 อย่างไร จึงน่าจะเทียบได้กับคำว่า เผด็จการ

๓. ธรรมาธิปไตย หมายถึง ถือความถูกต้องเป็นใหญ่ อันถือได้ว่าเป็นหัวใจที่ปรากฏอยู่ได้
 ทั้งในโลกาธิปไตยและอัตตาธิปไตย เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำกับให้ผู้กระทำไม่ว่าจะถือโลกเป็น
 ใหญ่ตามข้อ ๑ หรือถือตัวเองเป็นใหญ่ตามข้อ ๒ ดำรงอยู่ได้โดยที่ผู้คนในสังคมยอมรับ ในทางตรงกัน
 ข้าม ถ้าไม่มีธรรมาธิปไตยกำกับไม่ว่าจะเป็นโลกาธิปไตย หรืออัตตาธิปไตย ที่มีอำนาจล้นฟ้าแค่ไหนถึง
 จุดหนึ่งแล้วก็ต้องมีอันพังทลายลงเพราะผู้คนในสังคมมองเห็นภัยและลุกขึ้นมาต่อต้านพร้อมกัน

โดยนัยแห่งอธิปไตย ๓ ประการดังกล่าวข้างต้น พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนเกี่ยวกับการ
 กระทำของมนุษย์ว่าเกิดขึ้นด้วยอำนาจแห่งอธิปไตย ๓ ประการนี้ ประการใดประการหนึ่ง ทั้งในส่วนที่
 เป็นกุศลกรรม และอกุศลกรรม เช่น คนทำดีเพราะเห็นตามคนส่วนใหญ่ หรือในทางกลับกัน คนทำชั่ว
 เพราะเห็นตามคนส่วนใหญ่ โดยไม่พินิจพิจารณาว่าที่คนส่วนใหญ่ทำนั้นถูกหรือผิด หรือพูดง่ายๆ ทำ
 เพราะกระแสนิยม หรือที่เรียกว่า ทำตามแฟชั่นนั่นเอง

สำหรับอัตตาธิปไตยแทบไม่ต้องอธิบายขยายความ เพราะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 และเป็นอยู่ในทุกยุคทุกสมัยที่ผู้มีอำนาจแต่ขาดคุณธรรมกำกับจะทำหรือพูดโดยใช้ความรู้สึก หรือ
 ความเห็นของตนเองเป็นหลักหรือแม้กระทั่งในวงแคบในระดับครอบครัว ถ้าผู้เป็นพ่อแม่ไม่สนใจ และ
 ไม่ใส่ใจความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัว ใช้ความเห็นส่วนตัวปกครองลูกๆก็จัดอยู่ในข่าย
 อัตตาธิปไตยได้เช่นกัน แต่ทั้งนี้จะต้องดูลงลึกถึงเจตนา และนำเอาหลักแห่งธรรมาธิปไตยมาพิจารณา
 ประกอบด้วยว่าในขณะที่บุคคลกระทำโดยยึดโลกาธิปไตย หรืออัตตาธิปไตยนั้นได้มีการนำเอาหลัก
 แห่งความถูกต้องและเป็นธรรมมากำกับการกระทำด้วยหรือไม่

ส่วนในประเด็นของธรรมาธิปไตยเป็นแก่นหรือเป็นหัวใจ ที่อาจเกิดขึ้น และฝังอยู่ได้ทั้ง
 ในโลกาธิปไตย และอัตตาธิปไตย ทั้งนี้จะเห็นได้ชัดเจนในผู้นำระดับประเทศ หรือแม้กระทั่งผู้นำใน
 ระดับโลก

ดังนั้น จึงมิใช่เรื่องแปลกที่ผู้นำในระบอบเผด็จการจะยึดหลักธรรมาธิปไตย และทำเพื่อส่วนรวม จนได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อยู่ภายใต้การปกครอง หรือแม้กระทั่งจากผู้ที่มีได้อยู่ภายใต้การปกครอง แต่ได้รับรู้ถึงผลของการกระทำ

ในทางตรงกันข้ามผู้ที่เป็ผู้นำในระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีลักษณะเกิดขึ้น และดำรงอยู่ในครรลองเดียวกันกับโลกาธิปไตย แต่มีลักษณะของการกระทำโดยยึดความคิดความเห็นของตัวเองเป็นใหญ่และไม่มีหลักของธรรมาธิปไตยมากำกับ จะถูกผู้อยู่ภายใต้ปกครองต่อต้าน และขับไล่ ด้วยเหตุอันนานับการตั้งแต่แสวงหาประโยชน์ให้แก่ตัวเอง และพวกพ้อง โดยวิธีทุจริตไปจนถึงมีลักษณะปิดกั้นแสดงความคิดเห็นของผู้อื่นที่แสดงออกในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับตัวเอง

จากนัยแห่งอธิปไตย ๓ ประการดังกล่าวข้างต้น การปกครองไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะของโลกาธิปไตยหรืออธิตาธิปไตย หรือพูดง่ายๆ ในภาวะปัจจุบันก็คือ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบประชาธิปไตยหรือเผด็จการ ถ้าผู้นำขาดหลักของธรรมาธิปไตยแล้วก็จะก่อความทุกข์ความเดือดร้อนให้แก่ผู้ได้ปกครองทั้งสิ้น^{๕๕}

๒.๑.๗ บริบทของเทศบาลนครนครสวรรค์

เทศบาลนครนครสวรรค์ ตั้งอยู่ใจกลางท้องที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือประมาณ ๒๓๗ กิโลเมตร มีพื้นที่เขตการปกครองจำนวน ๒๗.๘๗ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ครอบคลุม ๕ ตำบล ดังนี้ ตำบลปากน้ำโพ ทั้งตำบล ตำบลนครสวรรค์ตก หมู่ที่ ๑, ๔, ๕, ๙ และ ๑๐ ตำบลนครสวรรค์ออก หมู่ที่ ๑, ๔, ๕, ๖ และ ๗ ตำบลวัดไทร หมู่ที่ ๑๐, ๑๑, ๑๒ และ ๑๓ ตำบลแควใหญ่ หมู่ที่ ๔, ๗ และ ๑๐

อาณาเขต

- ทิศเหนือ จดแนวสะพานข้ามแม่น้ำปิงใกล้เกาะตาเทพ อบต. บางม่วง และอบต. บึงเสนาท

- ทิศใต้ จดวัดศรีสุวรรณ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๐๕ (ท่าตากูย - โกรกพระ)

และอบต. นครสวรรค์ออก

- ทิศตะวันออก จดทางรถไฟบริเวณสถานีรถไฟปากน้ำโพ อบต.แควใหญ่ และ

บึงประเพณี

- ทิศตะวันตก จดสะพาน ๒ เขาขาด (กม .๒๔๑+๖๕๐) และ อบต.หนองกรด

อาชีพ ประชากรในเขตเทศบาลประกอบอาชีพ อาชีพค้าขาย ร้อยละ ๔๖ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ ๒๕ อาชีพรับราชการ ร้อยละ ๑๑ อาชีพบริการต่าง ๆ ร้อยละ ๑๘

เชื้อชาติ ประชาชนส่วนใหญ่ มีเชื้อชาติไทยคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐ รองลงมาเป็นเชื้อชาติจีนเสียส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๑.๙ มีเชื้อชาติอื่น ๆ เพียงเล็กน้อย รวมไม่เกินร้อยละ ๐.๑

^{๕๕} พระราชวรมุนี(ประยูรย์ ปยุตโต), **ธรรมนุญชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : ห.จ.ก.สินประสิทธิ์การพิมพ์ ,๒๕๒๗), หน้า ๒๕-๓๐.

ศาสนา ศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๗๒ ศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๙ ศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๘ ศาสนาซิกข์และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑

เศรษฐกิจ ในเขตเทศบาลส่วนใหญ่จะเป็นศูนย์กลางพาณิชย์กรรมและธุรกิจต่าง ๆ และพื้นที่ที่อยู่ต่อเนื่องจะเป็นบริเวณที่เป็นย่านที่อยู่อาศัยเดิมโดยมีลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

ด้านพาณิชย์กรรมและบริการสถานีสถานีบริการน้ำมัน ๑๔ แห่ง ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า ๕ แห่ง ตลาดสด ๗ แห่ง

สถานประกอบการเทศาภิบาล สถานธนาบาล ๓ แห่ง โรงฆ่าสัตว์ ๑ แห่ง

สถานประกอบการด้านบริการ โรงแรม ๒๔ แห่ง โรงภาพยนตร์ ๑ แห่ง

การอุตสาหกรรม ลักษณะการประกอบอุตสาหกรรมในท้องถิ่นมี ๒ ประเภท คือ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก

การศึกษา สถานศึกษาในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๐ แห่ง นักเรียน นักศึกษา และพระภิกษุมีประมาณ ๕๘,๓๒๖ คน ห้องเรียนจำนวน ๑,๗๘๗ ห้อง ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีจำนวน ๓,๓๒๐ คน โดยแยกเป็นสถาบันการศึกษาสังกัดต่าง ๆ รวม ๗ สังกัด

ด้านสาธารณูปโภค

ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ มีระบบสาธารณูปโภคเพื่อให้บริการแก่ประชาชนดังนี้

๑. ทางหลวงแผ่นดิน ๔ สาย ที่สำคัญ ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) จากกรุงเทพฯผ่านนครสวรรค์ไปสิ้นสุดที่เชียงใหม่
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒(บางปะอิน-นครสวรรค์) เป็นเส้นทางที่แยกออกจากทางหลวงหมายเลข ๑ เริ่มต้นจากอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผ่านจังหวัดนครสวรรค์

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๗ (นครสวรรค์-พิษณุโลก)

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๕ (นครสวรรค์-ชัยภูมิ) เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างนครสวรรค์กับจังหวัดต่าง ๆ ของภาคอีสาน

๒. ถนนภายในเขตเทศบาล มีทั้งหมด ๔๓๐ สาย ยาวประมาณ ๑๒๖,๔๗๕ เมตร แยกเป็น

- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๓๖๔ สาย ความยาว ๙๒,๕๒๕ เมตร

- ถนนแอสฟัลท์ติก/ลาดยาง จำนวน ๖๐ สาย ความยาว ๓๑,๑๗๒ เมตร

- ถนนลูกรัง/หินคลุก จำนวน ๖ สาย ความยาว ๒,๗๗๘ เมตร

- ถนนที่มีทางระบายน้ำ จำนวน ๔๓๐ สาย ความยาว ๑๔๕,๙๓๐ เมตร

๓. พื้นที่ถนนและทางเท้า ๑,๕๑๗,๗๐๐ ตารางเมตร

๔. สะพานลอย คสล.ข้ามถนน ๑๐ แห่ง

๕. สัญญาณไฟจราจร ๑๔ แห่ง

๖. ไฟฟ้าสาธารณะ ๙,๓๖๑ จุด

สถานที่ออกกำลังกายและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

๑. สนามกีฬาเอนกประสงค์ จำนวน ๓ แห่ง

๒. สระว่ายน้ำ จำนวน ๓ แห่ง

๓. สวนสาธารณะ จำนวน ๓ แห่ง

๔. สนามเด็กเล่น จำนวน ๒๗ แห่ง

การใช้บริการไฟฟ้า

การบริการด้านไฟฟ้าและแสงสว่างในเขตเทศบาลเป็นของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

(กฟน. ๓) จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งให้บริการครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดในเขตเทศบาลทั้งระบบไฟฟ้าภายในอาคาร และระบบไฟส่องสว่างทางสาธารณะ ที่มีกำลังผลิตเพียงพอต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตเทศบาลจำนวน ๒๗,๕๙๗ ราย

การใช้บริการน้ำประปา

เทศบาลให้บริการประปาครอบคลุมในเขตพื้นที่ของเทศบาลนครนครสวรรค์และมีผู้ใช้บริการจำนวน ๒๘,๑๙๖ครัวเรือน (มีนาคม ๒๕๕๓) มีแหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปา และแหล่งน้ำดิบสำรอง คือ แม่น้ำปิง และแม่น้ำยมตามลำดับ มีกำลังการผลิต ๗๐,๘๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และใช้งานจริงในปัจจุบัน ๕๘,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

การสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

โรงพยาบาลในเขตเทศบาล มีจำนวน ๖ แห่ง แยกเป็นโรงพยาบาลเอกชน จำนวน ๕ แห่ง จำนวนเตียงรวม ๔๖๐ เตียง โรงพยาบาลของรัฐ จำนวน ๑ แห่ง จำนวนเตียง ๖๕๓ เตียง

คลินิกทันตกรรม จำนวน ๒๕ แห่ง คลินิกเวชกรรมทั่วไป จำนวน ๓๒ แห่ง คลินิกเฉพาะทาง จำนวน ๔๖ แห่ง ร้านขายยาแผนโบราณ จำนวน ๑๕ แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน ๕๗ แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ จำนวน ๓๖ แห่ง

ศูนย์สุขภาพชุมชนมีจำนวน ๘ แห่ง สังกัดเทศบาลจำนวน ๔ แห่ง และสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๕ แห่ง^{๘๖}

๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อนำมาสรุปบทวนเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ฤทธิ์ณรงค์ ศรีบัว ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างแรงจูงใจในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตองค์การบริหาร

^{๘๖} กองวิชาการและแผนงาน สำนักงานเทศบาลนครนครสวรรค์. ข้อมูลพื้นฐาน. [ออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://www.nsm.go.th>. [๑ มกราคม ๒๕๕๕].

ส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้รับแรงจูงใจมากที่สุด คือ การมีความเข้าใจและรับรู้ว่าการเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแรงจูงใจด้านความสนใจทางการเมือง ลำดับความสำคัญของแรงจูงใจในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ตัดสินใจไปเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะความต้องการผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดี โดยได้รับแรงจูงใจเกี่ยวกับความต้องการผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีการศึกษาดีและมีวิสัยทัศน์มากที่สุด ความสำคัญและสาเหตุของการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนส่วนมากมาจากสาเหตุอื่นๆ เป็นลำดับแรก เช่น การติดธุระอยู่ต่างจังหวัด/ต่างประเทศ ไม่มีผู้ใดเหมาะสมทำงานและสถานที่เลือกตั้งอยู่ไกล การเสริมสร้างแรงจูงใจในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดประสิทธิภาพไม่ครอบคลุมและทั่วถึงเนื่องจากพบว่าประชาชนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะสาเหตุการไม่ได้รับแรงจูงใจ^{๘๗}

วิรัช เพียรชอบ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง” ผลการศึกษาพบว่า ๑) พฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๒) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุ อาชีพ รายได้ สมาชิกองค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองไม่แตกต่างกัน^{๘๘}

วรเชษฐ์ ไชยวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง การร่วมแสดงความคิดเห็นในการออกข้อบัญญัติตำบล การแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานและการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนพบว่าประชาชนยังขาด

^{๘๗} ฤทธิณรงค์ ศรีบัว. “การเสริมสร้างแรงจูงใจในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑).

^{๘๘} วิรัช เพียรชอบ, “พฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๒).

ความสนใจและความกระตือรือร้นที่จะรับทราบข้อมูลข่าวสารในทางการเมือง และไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างเปิดเผย^{๕๘}

ณัฐดิฐ อิศระเสนีย์ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งและความพึงพอใจของประชาชนในการปฏิบัติงานของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีความสนใจในการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ ๙๖.๙๐ เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใน ๓ ลำดับแรกคือความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล และการมีผลงานทำประโยชน์ต่อชุมชน และประชาชนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ปัญหาเร่งด่วน ๓ ลำดับแรกที่ประชาชนต้องการให้นายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการแก้ไข ได้แก่ ๑) ปัญหาความยากจน ๒) ปัญหาการศึกษา และ ๓) ปัญหายาเสพติด สำหรับด้านพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งพบว่าอาชีพนักการเมืองมีความสนใจการเมืองท้องถิ่นสูงกว่าอาชีพอื่น และผู้มีการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ขึ้นไปไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาน้อยกว่า แต่ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน^{๕๙}

ดลฤดี วรรณสุทธะ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๔ ในพื้นที่ อำเภอฤๅษี จังหวัดยโสธร” ผลการศึกษาพบว่า ๑. ปัจจัยทางเศรษฐกิจได้แก่อาชีพและรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนส่วนเพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ๒. ระบบอุปถัมภ์ ได้แก่ การซื้อเสียง การให้ผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนส่วนกลุ่มเครือข่ายไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ๓. คุณลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้) ที่ต่างกันมีผลทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์แตกต่างกัน^{๖๐}

^{๕๘} วรเชษฐ์ ไชยวงศ์, “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๙).

^{๕๙} ณัฐดิฐ อิศระเสนีย์, “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งและความพึงพอใจของประชาชนในการปฏิบัติงานของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๕๕๙).

^{๖๐} ดลฤดี วรรณสุทธะ, “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๔ ในพื้นที่ อำเภอฤๅษี จังหวัดยโสธร”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๗).

เอกชาติ แจ่มอัน ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกาไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี : ศึกษากรณีอำเภอพนสนนิคม จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ ๓๐ ปีและน้อยกว่า จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง ๕,๐๐๑- ๑๐,๐๐๐ บาท ข้อมูลปัจจัยทางสังคม บุคคลที่มีส่วนสำคัญทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้นำชุมชนและสื่อประชาสัมพันธ์ ข้อมูลปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งพบว่าคุณลักษณะของผู้สมัครมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะของพรรคการเมือง สำหรับคุณลักษณะของหัวหน้าคณะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อมูลการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ไปใช้สิทธิแน่นอนมากที่สุด สำหรับความคาดหวังต่อผู้สมัครส่วนใหญ่คาดหวังให้ช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางสังคมกับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่เพศ ระดับการศึกษา ปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่สื่อประชาสัมพันธ์และปัจจัย ทางการเมือง ได้แก่คุณลักษณะของผู้สมัคร คุณลักษณะของหัวหน้าคณะและคุณลักษณะของพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับการพฤติกรรมไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์เพื่อฝึกให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง^{๙๒}

ลัดดา งามโสภาก ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเหตุผลที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (เฉพาะผู้ที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) พบว่า ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นหน้าที่ของประชาชน เหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (เฉพาะผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเบื่อหน่ายการเลือกตั้ง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้งหรือช่วยประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งซึ่งจากที่ผ่านมามีประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือประสบการณ์ร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวมทั้งไม่เคยพบเห็นการกระทำผิดพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สำหรับการรับข่าวการเลือกตั้งจากสื่อต่างๆ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับข่าวการเลือกตั้งจากสื่อ ประเภท ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์/คัทเอ้าท์ ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยส่วนใหญ่พิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากตัวบุคคล และส่วนใหญ่มีการเชิญชวนไปเลือกตั้งภายในครอบครัว หรือเครือข่าย ด้านระบบอุปถัมภ์ สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เลือกผู้สมัครที่เป็นเครือข่าย และชอบกับผู้รับสมัครเลือกตั้งเป็นการส่วนตัว ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร รวบรวมด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเลือกตั้งมากที่สุด

^{๙๒} เอกชาติ แจ่มอัน, “พฤติกรรมกาไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗).

คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รองลงมา คือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ระบบอุปถัมภ์^{๙๓}

สักซี ผ่านจันหาร ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรม การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของประชาชน: กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพรสวรรค์ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ช่วงเวลาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ตัดสินใจตั้งแต่ประกาศรายชื่อผู้สมัครและส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนการตัดสินใจ สำหรับการเลือกผู้สมัครส่วนใหญ่เลือก นายทองสุน หอมพนา ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง โดยมีเหตุผลในการไปใช้สิทธิเพราะต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทนในการติดตามข่าวสารการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารทุกวันจากป้ายประชาสัมพันธ์/ใบปลิว การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพรสวรรค์ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ พบว่า ช่วงเวลาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของผู้สมัคร การเปลี่ยนการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของผู้สมัคร การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ทางสังคม และการให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของผู้สมัคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๙๔}

สิทธิพร พิพัฒน์กุล ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรม การเลือกตั้งของประชาชนต่อการเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาลตำบลบางวัว อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่คิดว่าคุณสมบัติของนายกเทศมนตรีตำบลบางวัว คือ การมีวิสัยทัศน์กว้างไกลเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาของเทศบาลได้อย่างรวดเร็ว ซึ่ง “เงิน” ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลบางวัว แต่ต้องให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับประโยชน์จากโครงการดังกล่าวทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยชอบนโยบายหาเสียงในประเด็นการปรับปรุงยอดภาษีที่ต้องชำระในเกณฑ์ที่พึงพอใจ ผู้ที่เลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบางวัวนั้นจำเป็นต้องมีผลงานปรากฏเห็นเป็นรูปธรรม ได้แก่ ด้านการรักษาความสงบ เรียบร้อย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้เกณฑ์การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลบางวัว จากการพบปะใกล้ชิดเข้าถึงง่าย ไม่ถือตัว ควรมีระดับ

^{๙๓} ลัดดา งามโสภา, “แนวทางการพัฒนาพฤติกรรม การเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๕๓).

^{๙๔} สิทธิพร พิพัฒน์กุล, “พฤติกรรม การเลือกตั้งของประชาชนต่อการเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาลตำบลบางวัว อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓).

การศึกษาในระดับปริญญาตรี และต้องมีประสบการณ์ด้านการทำงานผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่คิดว่าควรมีการเปลี่ยนแปลงนายกเทศมนตรีตำบลบางวัว ทุกสมัย เพื่อไม่ก่อให้เกิดการครองอำนาจอย่างถาวร ในการหาเสียงเลือกตั้งที่ผ่านมา ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลบางวัว จำเป็นต้องลงพื้นที่ด้วยตนเอง สำหรับข้อเสนอแนะในการเลือกตั้งเทศบาลต้องให้ข้อมูลการเลือกตั้ง โดยเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีมากกว่านี้ ในกลุ่มของประชาชนและพนักงานเทศบาล^{๙๕}

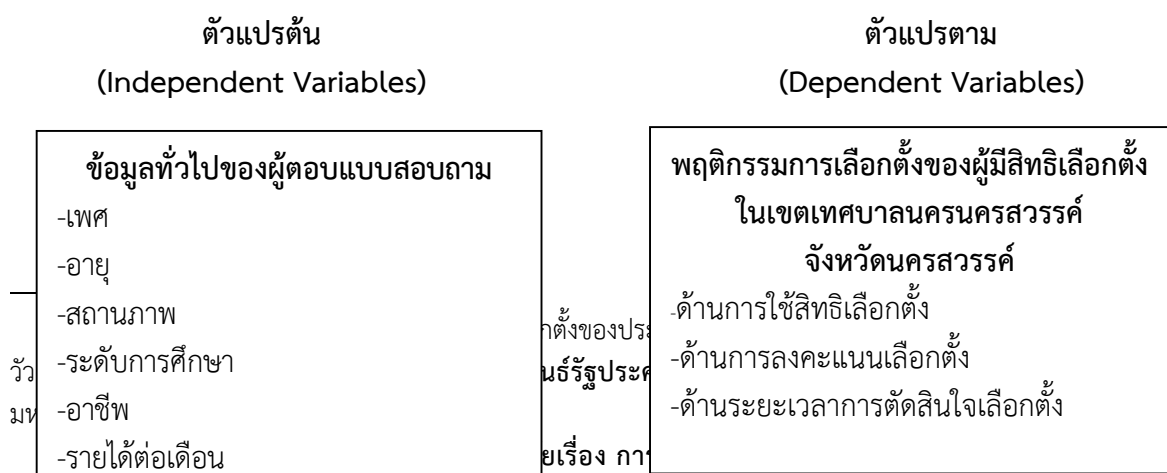
จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่ได้นำมากล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าการเลือกตั้งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการเลือกตั้งเป็นปัจจัยสำคัญในระบบประชาธิปไตย และเป็นกลไกที่ควบคุมผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง ให้มีความตระหนักเสมอว่า ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนและประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกตั้ง

๒.๓ กรอบแนวคิดการวิจัย

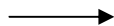
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” จากกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดของธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ดังแผนภาพที่ ๑ ดังนี้^{๙๖}

รัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, หน้า ๗-๘.

แนวทางการสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๙ ท่าน

แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
 - ๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - ๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - ๓.๓.๑ แบบสอบถาม
 - ๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือวิจัย
 - ๓.๓.๓ การตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
 - ๓.๓.๒ แบบสัมภาษณ์
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - ๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม
 - ๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
 - ๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
 - ๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ซึ่งมีจำนวน ๖๔,๕๒๖ คน^๑

๒) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จำนวน ๓๙๘ คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๖๔,๕๒๖ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \frac{64,526}{1 + 64,526 \times (0.05)^2}$$

$$= 397.535 \text{ คน}$$

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ ๓๙๘ คน

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์

^๑ งานทะเบียนราษฎร, เทศบาลนครนครสวรรค์ หนังสือการเลือกตั้ง, หน้า ๗-๙, ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕.

ลำดับที่	ชุมชน	จำนวนประชากร(คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
๑	หลังแขวงการทาง	848	5
๒	วัดพรหม	834	5
๓	วัดตะแบก	412	3
๔	ข้าง พ.ว.น.	694	4
๕	ตลาดใหม่	297	2
๖	หนองปลาแห้ง	878	5
๗	เขาโรงคร้ว	853	5
๘	รณชัย	912	6
๙	วิมานลอย	721	4
๑๐	วรรณถ	1,534	9
๑๑	ตลาดลาว	1,055	7
๑๒	ป่าไม้	713	4
๑๓	นวมินทร์	612	4
๑๔	ประชาชนุเคราะห์	633	4
๑๕	วัดไทรใต้	1,101	7
๑๖	ป้อมหนึ่ง	456	3
๑๗	ตลาดใต้	2,006	12
๑๘	วัดพุทธ	1,358	8
๑๙	หนองผักตบ	2,012	12
๒๐	หน้าโรงเกลือ	1,358	8
๒๑	บางเรารักกันจริง	829	5
๒๒	ซอนตะวัน	1,048	6
๒๓	สถานีรถไฟปากน้ำโพ	787	5
๒๔	ถาวรพัฒนา	1,566	10
๒๕	พระบางมงคล	1,475	9
๒๖	หัวเมืองพัฒนา	357	2
๒๗	สะพานดำ	2,113	13
๒๘	วัดเขาจอมคีรีนาคพรต	571	4
๒๙	บางปรอง	1,363	8
๓๐	หน้าวัดนครสวรรค์	790	5

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์(ต่อ)

ลำดับที่	ชุมชน	จำนวนประชากร(คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
๓๑	เจ้าแม่ศรีจันทร์	1,487	9
๓๒	เขาโกรกพม่า	567	3
๓๓	หน้าผา	1,047	6
๓๔	พรสวรรค์	450	3
๓๕	วัดไทรเหนือ	1,575	10
๓๖	โกมินทร์	392	2
๓๗	ยุวบัณฑิต	1,442	9
๓๘	เขานกกระเต็น	1,534	9
๓๙	สุนันทา	855	5
๔๐	หน้าอุทยานสวรรค์	649	4
๔๑	จำลองวิทย์พัฒนา	358	2
๔๒	ทรายทองพัฒนา	1,051	6
๔๓	เกาะยม	1,510	9
๔๔	เฉลิมชาติ	419	3
๔๕	หิมพานต์	558	3
๔๖	ตลาดตายอม	1,180	7
๔๗	ไชยศิริ	985	6
๔๘	สวัสดีพัฒนา	1,252	8
๔๙	สามัคคีพัฒนา	1,221	8
๕๐	ตัดใหม่	1,204	7
๕๑	หลวงปู่ท้าวพัฒนา	602	4
๕๒	หลังอุทัยจิตต์	927	6
๕๓	วิมานแมน	1,269	8
๕๔	ฟ้าใหม่	683	4
๕๕	เจ้าพ่อเศรษฐี	1,645	10
๕๖	วัดเทวดาสว่าง	775	5
๕๗	สุขสวัสดิ์(ศูนย์ท่ารถ)	882	5
๕๘	เดชาพัฒนา	422	3
๕๙	ดารารัตน์ ๔	514	3
๖๐	ร่วมใจพัฒนา	378	2

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชุมชน	จำนวนประชากร(คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
๖๑	สะพานใหม่พัฒนา	552	3
๖๒	หนองสาหร่ายพัฒนา	1,233	8
๖๓	ดาวดิ่งพัฒนา(ยังอัน)	1,263	8
๖๔	รวมใจพัฒนา	656	4
๖๕	เขากบเอราวัณ	1,075	7
๖๖	เขาช่องลม	924	6
๖๗	สุขสวรรค์พัฒนา	805	5
	รวม	64,526	398

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้แก่ กลุ่มผู้บริหารเทศบาลนครนครสวรรค์ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มตัวแทนประชาชน กลุ่มละ ๓ ท่าน ดังนี้

กลุ่มผู้บริหารเทศบาลนครนครสวรรค์

๑. นายชวลิต หล่อเลิศรัตน์ รองปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์
๒. นายวิสุทธิ สิ้นเพ็ง รองปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์
๓. นางอัญชัน กฤตธนตรีศรี หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป
สำนักปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์

กลุ่มผู้นำชุมชน

๑. นายสุนันท์ วิริยะสุขเจริญ ประธานคณะกรรมการชุมชนดาวดิ่งพัฒนา
๒. นายเฉลิมชัย พลญาพิพัฒน์ ประธานคณะกรรมการชุมชนเจ้าแม่ศรีจันทร์
๓. นายไพบูลย์ แก้วดก ประธานคณะกรรมการชุมชนสวัสดิ์พัฒนา

กลุ่มตัวแทนประชาชน

๑. นายอุดมศักดิ์ ชั่งเปี่ยม ตัวแทนประชาชน
๒. นายบุญเลิศ เต็นนภาจุริระ ตัวแทนประชาชน
๓. นายองอาจ โปธินคร ตัวแทนประชาชน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

๓.๓.๑ แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๕) นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

โดยแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มี ๕ ระดับความคิดเห็น ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๓.๓.๓ การตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษานำมาประกอบการสร้างเครื่องมือซึ่งคือแบบสอบถาม

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

- ๒.๑) ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒.๒) นายละม่อม ชัยโย ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดนครสวรรค์
- ๒.๓) น.ส.ศศิธร จุฬพันธ์ทอง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป
เทศบาลนครนครสวรรค์
- ๒.๔) นางบุษรา ธีระชีพ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและสวัสดิการสังคม
เทศบาลนครนครสวรรค์
- ๒.๕) อาจารย์อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์ อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์
สาขารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยก่อนนำไปใช้ เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างคำถามแต่ละข้อและวัตถุประสงค์ หรือหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence)^๒ โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$\text{ใช้สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

^๒สมนึก ภัททิยธนี, การวัดผลการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๒๒๐.

IOC	คือ	ดัชนีความสอดคล้อง
R	คือ	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
$\frac{\sum R}{N}$	คือ	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- +๑ หมายถึง แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย
- ๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย
- ๑ หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

เกณฑ์การแปลความหมาย ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง ๐.๖-๑.๐ ทุกข้อ ซึ่งถือว่าเครื่องมือใช้ได้

๓) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)^๓ โดยเครื่องมือการวิจัยได้ค่าของแบบสอบถาม = ๐.๙๒๔

๔) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

๓.๓.๔ แบบสัมภาษณ์

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

^๓ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพฯ: มหามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ถึงนายกเทศมนตรีนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากพนักงานเทศบาล และประชาชนในพื้นที่

๒) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๘๘ ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

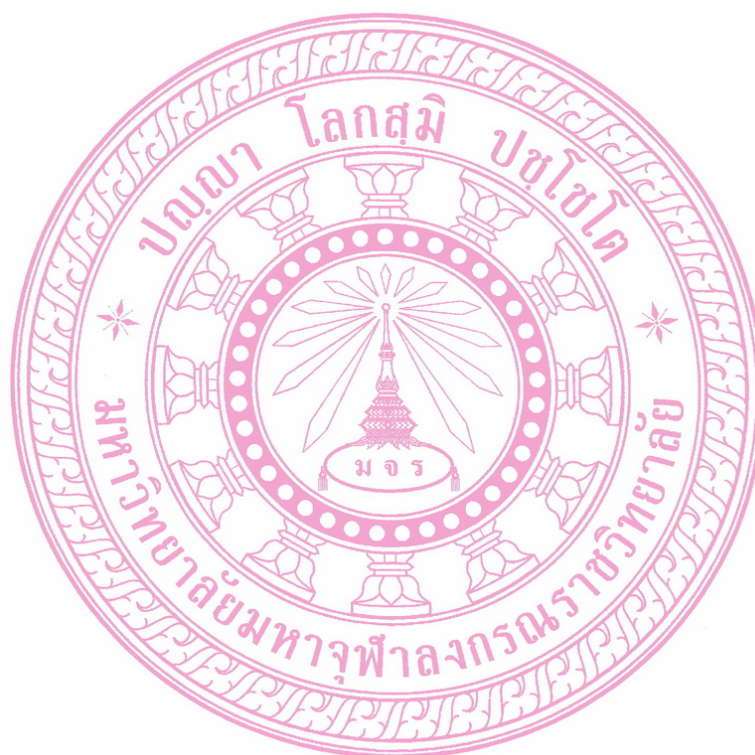
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๘ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์

๔.๕ สรุปผลสัมฤทธิ์เชิงลึกเกี่ยวกับการพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๔.๖ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชาชน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๙๘)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๖๒	๔๐.๗๐
หญิง	๒๓๖	๕๙.๓๐
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐
อายุ		
๑๘ - ๒๔ ปี	๔๒	๑๐.๖๐
๒๕ - ๓๕ ปี	๔๓	๑๐.๘๐
๓๖ - ๔๕ ปี	๘๒	๒๐.๖๐
มากกว่า ๔๕ ปี	๒๓๑	๕๘.๐๐
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	๙๕	๒๓.๙๐
สมรส	๒๐๖	๕๑.๘๐
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	๙๗	๒๔.๔๐
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๑๓๓	๓๓.๔๐
มัธยมศึกษา	๑๑๑	๒๗.๙๐
ปวช./ปวส.	๖๕	๑๖.๓๐
ปริญญาตรี	๗๘	๑๙.๖๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๑	๒.๘๐
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐
อาชีพ		
เกษตรกร	๘	๒.๐๐
รับราชการ	๓๐	๗.๕๐
ธุรกิจส่วนตัว	๕๙	๑๔.๘๐
ค้าขาย	๑๑๗	๒๙.๔๐
รับจ้าง	๑๓๑	๓๒.๙๐
นักเรียน/นักศึกษา	๒๒	๕.๕๐
อื่นๆ (แม่บ้าน ข้าราชการบำนาญ)	๓๑	๗.๘๐
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๙๔	๔๘.๗๐
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๓๒	๓๓.๒๐
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔๕	๑๑.๓๐
มากกว่า ๒๐,๐๐๑ บาท	๒๗	๖.๘๐
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๒๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓๐ และเป็นชายจำนวน ๑๖๒ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓๐

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า ๔๕ ปี มีจำนวน ๒๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๐ รองลงมาคือ มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี มีจำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๐ และน้อยที่สุดคือ ผู้มีอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี มีจำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๐

สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพ สมรส มีจำนวน ๒๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘๐ รองลงมา คือ หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่ มีจำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔๐ และน้อยที่สุดคือ โสด มีจำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙๐

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๐ รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙๐ และน้อยที่สุดคือมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๐

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีจำนวน ๑๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙๐ รองลงมาคือ ประกอบอาชีพค้าขาย มีจำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๐ และน้อยที่สุดคือ ประกอบอาชีพเกษตรกร มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐

รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีจำนวน ๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๐ รองลงมาคือ มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีจำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒๐ และน้อยที่สุดคือ มีรายได้มากกว่า ๒๐,๐๐๑ ขึ้นไป มีจำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘๐

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม (n = ๓๙๘)

พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๗๗	๐.๔๘๗	มาก
๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	๔.๐๙	๐.๔๑๘	มาก
๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	๓.๔๖	๐.๕๔๐	มาก
รวม	๓.๗๘	๐.๓๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D. = ๐.๓๗๙) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สามารถเรียงลำดับความคิดเห็นของประชาชนได้ดังนี้ ความคิดเห็นด้านการลงคะแนนเลือกตั้งมีระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D. = ๐.๔๑๘) รองลงมาคือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = ๐.๔๘๗) และที่อยู่ในระดับสุดท้ายคือ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๔๖$, S.D. = ๐.๕๔๐)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง
ของ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านการใช้
สิทธิเลือกตั้ง (n = ๓๙๘)

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครนครสวรรค์ และสมาชิกสภาเทศบาลนครนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕	๔.๕๖	๐.๕๖๘	มากที่สุด
๒. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นหน้าที่ของประชาชน	๔.๖๔	๐.๕๕๕	มากที่สุด
๓. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะถูกชักชวนจากญาติเพื่อนฝูง	๒.๘๖	๑.๑๓๑	ปานกลาง
๔. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะกลัวจะเสียสิทธิทางการเมือง	๓.๗๘	๑.๑๓๘	มาก
๕. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะได้รับเงินซื้อเสียงหรือได้รับแจกสิ่งของ	๒.๒๖	๑.๑๑๐	ปานกลาง
๖. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะรู้จักเป็นการส่วนตัวกับผู้สมัคร	๒.๙๒	๑.๑๒๒	ปานกลาง
๗. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครใช้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา	๓.๗๐	๑.๑๐๔	มาก
๘. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ	๓.๗๕	๑.๐๘๔	มาก
๙. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ	๔.๖๐	๐.๖๙๔	มากที่สุด
๑๐. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะอยากได้นายกเทศมนตรี นครนครสวรรค์ และสมาชิกสภาเทศบาลนครนครสวรรค์ ที่ดี	๔.๖๕	๐.๖๒๕	มากที่สุด
รวม	๓.๗๗	๐.๔๘๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = ๐.๔๘๗) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะอยากได้นายกเทศมนตรีนคร นครสวรรค์ และสมาชิกสภาเทศบาลนครนครสวรรค์ที่ดี อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๖๕$, S.D. = ๐.๖๒๕) รองลงมาคือ การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นหน้าที่ของประชาชน ($\bar{X} = ๔.๖๔$, S.D. = ๐.๕๕๕) และที่อยู่ในระดับสุดท้ายคือ การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะได้รับเงินซื้อเสียงหรือได้รับแจกสิ่งของ ($\bar{X} = ๒.๒๖$, S.D. = ๑.๑๑๐)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง (n = ๓๙๘)

ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. อิทธิพลของห้วคะแนนมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	๓.๔๖	๑.๐๓๙	ปานกลาง
๒. นโยบายมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	๔.๒๕	๐.๖๐๐	มาก
๓. การพิจารณาลงคะแนนเสี่ยงเลือกตั้งจากตัวบุคคล	๔.๐๗	๐.๙๔๔	มาก
๔. การพิจารณาลงคะแนนเสี่ยงจากกลุ่มการเมือง	๓.๖๙	๐.๙๔๑	มาก
๕. การเตรียมตัวหรือตรวจสอบดูรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้งเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด	๔.๔๘	๐.๖๒๙	มาก
๖. การไปรับฟังการปราศรัยหาเสียงมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	๔.๐๑	๐.๘๔๑	มาก
๗. การเชิญชวนไปเลือกตั้งภายในครอบครัวหรือเครือญาติมีความสำคัญมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	๓.๗๘	๐.๘๕๗	มาก
๘. ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นคนที่ซื่อสัตย์ สุจริต ต่อประชาชนและสังคม	๔.๕๐	๐.๘๓๐	มาก
๙. ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	๔.๒๓	๐.๗๑๒	มาก
๑๐. ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่านเลือกได้ทำคุณประโยชน์ต่อพื้นที่ของท่าน	๔.๔๕	๐.๗๒๑	มาก
รวม	๔.๐๙	๐.๔๑๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D. = ๐.๔๑๘) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นคนที่ซื่อสัตย์ สุจริต ต่อประชาชนและสังคม อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๘๓๐) รองลงมาคือ การเตรียมตัวหรือตรวจสอบดูรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้งเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด ($\bar{X} = ๔.๔๘$, S.D. = ๐.๖๒๙) และที่อยู่ในระดับสุดท้ายคือ อิทธิพลของห้วคะแนนมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๔๖$, S.D. = ๑.๐๓๙)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง (n = ๓๙๘)

ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่ออยู่ในคูหาลงคะแนน	๓.๑๓	๑.๑๙๒	ปานกลาง
๒. การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจในวันเลือกตั้ง	๒.๙๕	๑.๑๕๗	ปานกลาง
๓. การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจก่อนวันเลือกตั้ง ๒-๓ วัน	๓.๓๒	๑.๐๖๕	ปานกลาง
๔. การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจก่อนการเลือกตั้ง ๑ สัปดาห์หรือมากกว่านั้น	๓.๕๒	๐.๙๙๐	มาก
๕. การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อผู้สมัครมาชวน	๒.๘๑	๐.๙๔๘	ปานกลาง
๖. การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อหัวหน้าคณะแนวของผู้สมัครมาชวน	๒.๘๔	๑.๐๑๗	ปานกลาง
๗. การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อญาติพี่น้องมาชวน	๓.๐๕	๑.๐๓๗	ปานกลาง
๘. การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อดูจากผลงานของผู้สมัคร	๔.๖๓	๐.๖๓๗	มาก
๙. การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อได้ทราบนโยบายของผู้สมัคร	๔.๕๑	๐.๗๑๒	มาก
๑๐. การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อประกาศรายชื่อผู้สมัคร	๓.๘๘	๑.๐๙๔	มาก
รวม	๓.๔๖	๐.๕๔๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๖$, S.D. = ๐.๕๔๐) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อดูจากผลงานของผู้สมัคร อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๖๓$, S.D. = ๐.๖๓๗) รองลงมาคือ การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อได้ทราบนโยบายของผู้สมัคร ($\bar{X} = ๔.๕๑$, S.D. = ๐.๗๑๒) และที่อยู่ในระดับสุดท้ายคือ การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อผู้สมัครมาชวน ($\bar{X} = ๒.๘๑$, S.D. = ๐.๙๔๘)

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๖ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ

(n = ๓๙๘)

พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๑๖๒ คน)		หญิง (๒๓๖ คน)			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๗๗	๐.๕๐๑	๓.๗๗	๐.๔๗๗	-๐.๐๑๗	๐.๙๘๖
ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	๔.๐๒	๐.๔๗๒	๔.๑๔	๐.๓๖๙	-๒.๘๓๑	๐.๐๐๕*
ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	๓.๕๓	๐.๕๓๐	๓.๔๒	๐.๕๔๔	๑.๘๘๘	๐.๐๖๐
รวม	๓.๗๗	๐.๔๒๕	๓.๗๘	๐.๓๔๕	-๐.๑๔๐	๐.๘๘๙

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๖ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t - test แบบข้อมูล ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านการลงคะแนนเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งและด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอายุ

(n=๓๙๘)

พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig.
๑. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๕.๕๙๔	๓	๑.๘๖๕	๘.๓๐๗*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๘๘.๔๔๖	๓๙๔	๐.๒๒๔		
	รวม	๙๔.๐๔๐	๓๙๗			
๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๔๒	๓	๐.๔๘๑	๒.๗๘๕*	๐.๐๔๑
	ภายในกลุ่ม	๖๘.๐๐๖	๓๙๔	๐.๑๗๓		
	รวม	๖๙.๔๔๘	๓๙๗			
๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๑๙๕	๓	๓.๗๓๒	๑๔.๐๕๕*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๐๔.๖๐๔	๓๙๔	๐.๒๖๕		
	รวม	๑๑๕.๗๙๙	๓๙๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๓๔๐	๓	๑.๑๑๓	๘.๑๔๘*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๓.๘๔๐	๓๙๔	๐.๑๓๗		
	รวม	๕๗.๑๘๐	๓๙๗			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๑ พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ทุกด้านแตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๘ - ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรม
การเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดย
ภาพรวม จำแนกตามอายุ

(n=๓๙๘)

อายุ	\bar{X}	อายุ			
		๑๘-๒๔ ปี	๒๕-๓๕ ปี	๓๖-๔๕ ปี	มากกว่า ๔๕ ปี
		๓.๖๖	๔.๐๒	๓.๗๕	๓.๗๖
๑๘ - ๒๔ ปี	๓.๖๖		๐.๓๗*	๐.๙๕	๐.๑๙
๒๕ - ๓๕ ปี	๔.๐๒			๐.๒๗*	๐.๒๗*
๓๖ - ๔๕ ปี	๓.๗๕				๐.๐๑
มากกว่า ๔๕ ปี	๓.๗๖				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมจำแนกตามอายุเป็นรายคู่พบว่า กลุ่มอายุต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ - ๒๔ ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า ๒๕ - ๓๕ ปี และอายุ ๒๕ - ๓๕ ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า อายุ ๓๖-๔๕ ปี และอายุมากกว่า ๔๕ ปี

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรม
การเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
โดยจำแนกตามอายุ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง (n=๓๙๘)

อายุ	\bar{X}	อายุ			
		๑๘-๒๔ ปี	๒๕-๓๕ ปี	๓๖-๔๕ ปี	มากกว่า๔๕ ปี
		๓.๕๔	๔.๐๑	๓.๘๖	๓.๗๔
๑๘ - ๒๔ ปี	๓.๕๔		๐.๔๗*	๐.๓๒*	๐.๑๙*
๒๕ - ๓๕ ปี	๔.๐๑			๐.๑๖	๐.๒๗*
๓๖ - ๔๕ ปี	๓.๘๖				๐.๑๒
มากกว่า ๔๕ ปี	๓.๗๔				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มอายุต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชน ๑๘ - ๒๔ ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า อายุ ๒๕ - ๓๕ ปี อายุ ๓๖ - ๔๕ ปี และอายุมากกว่า ๔๕ ปี และประชาชนที่มีอายุ ๒๕ - ๓๕ ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า อายุมากกว่า ๔๕ ปี

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ
พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามอายุ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง (n=๓๙๘)

อายุ	\bar{X}	อายุ			
		๑๘-๒๔ ปี	๒๕-๓๕ ปี	๓๖-๔๕ ปี	มากกว่า๔๕ ปี
		๔.๐๕	๔.๒๐	๔.๑๗	๔.๐๖
๑๘ - ๒๔ ปี	๔.๐๕		๐.๑๕	๐.๑๒	๐.๐๑
๒๕ - ๓๕ ปี	๔.๒๐			๐.๓๓	๐.๑๕*
๓๖ - ๔๕ ปี	๔.๑๗				๐.๑๒*
มากกว่า ๔๕ ปี	๔.๐๖				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มอายุต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๒ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๒๕ - ๓๕ ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มากกว่า อายุมากกว่า ๔๕ ปี และอายุ ๓๖ - ๔๕ ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มากกว่า อายุมากกว่า ๔๕ ปี

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ
พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามอายุด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

(n=๓๙๘)

อายุ	\bar{X}	อายุ			
		๑๘-๒๔ ปี	๒๕-๓๕ ปี	๓๖-๔๕ ปี	มากกว่า๔๕ ปี
		๓.๓๙	๓.๘๕	๓.๒๔	๓.๔๘
๑๘ - ๒๔ ปี	๓.๓๙		๐.๔๖*	๐.๑๕	๐.๐๙
๒๕ - ๓๕ ปี	๓.๘๕			๐.๖๒*	๐.๓๗*
๓๖ - ๔๕ ปี	๓.๒๔				-๐.๒๕*
มากกว่า ๔๕ ปี	๓.๔๘				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มอายุต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๔ ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า อายุ ๒๕ - ๓๕ ปี อายุ ๒๕ - ๓๕ ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า อายุ ๓๖ - ๔๕ ปี และอายุมากกว่า ๔๕ ปี และอายุ ๓๖ - ๔๕ ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า อายุ ๔๕ ปีขึ้นไป

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
จำแนกตามสถานภาพสมรส (n=๓๙๘)

พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig.
๑. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๘๙	๒	๑.๔๙๕	๖.๔๘๕*	๐.๐๐๒
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๐๕๑	๓๙๕	๐.๒๓๑		
	รวม	๙๔.๐๔๐	๓๙๗			
๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๑๓	๒	๐.๑๐๖	๐.๖๐๖	๐.๕๔๖
	ภายในกลุ่ม	๖๙.๒๓๕	๓๙๕	๐.๑๗๕		
	รวม	๖๙.๔๔๘	๓๙๗			
๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๕.๐๖๔	๒	๒.๕๓๒	๙.๐๓๒*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๐.๗๓๕	๓๙๕	๐.๒๘๐		
	รวม	๑๑๕.๗๙๙	๓๙๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๑๖	๒	๐.๙๕๘	๖.๘๔๗*	๐.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๕๕.๒๖๔	๓๙๕	๐.๑๔๐		
	รวม	๕๗.๑๘๐	๓๙๗			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง แตกต่างกัน ส่วนด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๓ - ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามสถานภาพสมรส (n=๓๙๘)

สถานภาพสมรส	\bar{X}	สถานภาพ		
		โสด	สมรส	หย่า/หม้าย
		๓.๗๐	๓.๗๖	๓.๘๙
โสด	๓.๗๐		๐.๕๑	-๐.๑๙*
สมรส	๓.๗๖			-๐.๑๓*
หย่า/หม้าย	๓.๘๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมจำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มสถานภาพต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๒ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีสถานภาพ โสด มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า สถานภาพ หย่า/หม้าย และ สถานภาพ สมรส มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า หย่า/หม้าย

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ
พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพสมรส ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

(n=๓๙๘)

สถานภาพสมรส	\bar{X}	สถานภาพ		
		โสด	สมรส	หย่า/หม้าย
		๓.๗๒	๓.๗๓	๓.๙๒
โสด	๓.๗๒	๐.๐๑	-๐.๒๐*	
สมรส	๓.๗๓		-๐.๑๙*	
หย่า/หม้าย	๓.๙๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มสถานภาพต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๒ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีสถานภาพ โสด มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า สถานภาพ หย่า/หม้าย และ สถานภาพ สมรส มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า หย่า/หม้าย

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพสมรส ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง (n=๓๙๘)

สถานภาพสมรส	\bar{X}	สถานภาพ		
		โสด	สมรส	หย่า/หม้าย
		๓.๒๙	๓.๔๗	๓.๖๒
โสด	๓.๒๙	-๐.๑๘*	-๐.๓๓*	
สมรส	๓.๔๗			
หย่า/หม้าย	๓.๖๒		-๐.๑๕*	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มสถานภาพต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีสถานภาพ โสด มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า สถานภาพ สมรส และหย่า/หม้าย ประชาชนที่มีสถานภาพ สมรส มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า สถานภาพ หย่า/หม้าย

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามระดับการศึกษา (n=๓๙๘)

พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig.
๑. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๕.๔๘๔	๔	๑.๓๗๑	๖.๐๘๕*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๘๘.๕๕๖	๓๙๓	๐.๒๒๕		
	รวม	๙๔.๐๔๐	๓๙๗			
๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๓๐	๔	๐.๗๓๒	๔.๓๒๘*	๐.๐๐๒
	ภายในกลุ่ม	๖๖.๕๑๘	๓๙๓	๐.๑๖๙		
	รวม	๖๙.๔๔๘	๓๙๗			
๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๖๘๖	๔	๓.๔๒๑	๑๓.๑๖๘*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๐๒.๑๑๓	๓๙๓	๐.๒๖๐		
	รวม	๑๑๕.๗๙๙	๓๙๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๔.๒๓๐	๔	๑.๐๕๗	๗.๘๔๙*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๒.๙๕๐	๓๙๓	๐.๑๓๕		
	รวม	๕๗.๑๘๐	๓๙๗			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในทุกด้านแตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๗ - ๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามการศึกษา (n=๓๙๘)

การศึกษา	\bar{X}	การศึกษา				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปวช./ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๘๘	๓.๖๘	๓.๘๗	๓.๖๖	๓.๗๘
ประถมศึกษา	๓.๘๘		๐.๒๐*	๐.๐๑	๐.๒๓*	๐.๑๑
มัธยมศึกษา	๓.๖๘			๐.๑๙*	๐.๐๒	๐.๐๙
ปวช./ปวส.	๓.๘๗				๐.๒๑*	๐.๙๔
ปริญญาตรี	๓.๖๖					๐.๑๒
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๗๘					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มการศึกษาต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีการศึกษา ประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และปริญญาตรี ประชาชนที่มีการศึกษา มัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า ปวช./ปวส. ประชาชนที่มีการศึกษา ปวช./ปวส. มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า ปริญญาตรี

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ
พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามการศึกษา ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง (n=๓๙๘)

การศึกษา	\bar{X}	การศึกษา				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปวช./ ปวส.	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		๓.๙๓	๓.๖๕	๓.๗๖	๓.๖๙	๓.๗๑
ประถมศึกษา	๓.๙๓	๐.๒๘*	๐.๑๗*	๐.๒๔*	๐.๒๒	
มัธยมศึกษา	๓.๖๕		๐.๑๑	๐.๐๔	๐.๐๖	
ปวช./ปวส.	๓.๗๖			๐.๐๗	๐.๐๕	
ปริญญาตรี	๓.๖๙				๐.๐๒	
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๗๑					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มการศึกษาต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีการศึกษา ประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า การศึกษาระดับ มัธยมศึกษา ปวช./ ปวส. และปริญญาตรี

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามการศึกษา ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง (n=๓๙๘)

การศึกษา	\bar{X}	การศึกษา				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปวช./ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๔.๐๗	๔.๐๒	๔.๒๒	๔.๐๙	๔.๔๓
ประถมศึกษา	๔.๐๗	๐.๐๕	-๐.๑๕*	๐.๐๒	-๐.๓๖	
มัธยมศึกษา	๔.๐๒		-๐.๒๐*	๐.๐๗	-๐.๔๑*	
ปวช./ปวส.	๔.๒๒			๐.๑๓	-๐.๒๑	
ปริญญาตรี	๔.๐๙				-๐.๓๔*	
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๔๓					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มการศึกษาต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๔ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีการศึกษาประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มากกว่า การศึกษาระดับ ปวช./ปวส. ประชาชนที่มีการศึกษา มัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มากกว่า การศึกษาระดับ ปวช./ปวส. และสูงกว่าปริญญาตรี และ ประชาชนที่มีการศึกษา ปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มากกว่า การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามการศึกษา ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง (n=๓๙๘)

การศึกษา	\bar{X}	การศึกษา				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปวช./ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๖๕	๓.๓๗	๓.๖๓	๓.๑๙	๓.๑๙
ประถมศึกษา	๓.๖๕		๐.๒๘*	๐.๐๒	๐.๕๖*	๐.๕๖*
มัธยมศึกษา	๓.๓๗			-๐.๒๖*	๐.๑๘*	๐.๑๘
ปวช./ปวส.	๓.๖๓				๐.๕๕*	๐.๕๕*
ปริญญาตรี	๓.๑๙					๐.๐๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๑๙					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มการศึกษาต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๗ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีการศึกษา ประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า การศึกษาระดับ มัธยมศึกษา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี ประชาชนที่มีการศึกษา มัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า การศึกษาระดับ ปวช./ปวส. ปริญญาตรี และประชาชนที่มีการศึกษา ปวช./ปวส. มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่าการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอาชีพ (n=๓๙๘)

พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig.
๑. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๙.๘๐๕	๖	๑.๖๓๔	๗.๕๘๕*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๒๓๖	๓๙๑	๐.๒๑๕		
	รวม	๙๔.๐๔๐	๓๙๗			
๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๙.๘๗๙	๖	๑.๖๔๖	๑๐.๘๐๗*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๙.๕๖๙	๓๙๑	๐.๑๕๒		
	รวม	๖๙.๔๔๘	๓๙๗			
๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๒๐.๓๘๖	๖	๓.๓๗๘	๑๓.๙๒๓*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๙๕.๔๑๓	๓๙๑	๐.๒๔๔		
	รวม	๑๑๕.๗๙๙	๓๙๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๑๗๐	๖	๑.๕๒๘	๑๒.๔๔๖*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๔๘.๐๑๑	๓๙๑	๐.๑๒๓		
	รวม	๕๗.๑๘๐	๓๙๗			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ทุกด้านแตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๒ - ๔.๒๕

ตารางที่ ๔.๒๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ (n=๓๙๘)

อาชีพ	\bar{X}	อาชีพ						
		เกษตรกร	ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	ค้าขาย	รับจ้าง	นักเรียน/นักศึกษา	อื่นๆ
		๓.๘๘	๓.๓๕	๓.๖๖	๓.๘๘	๓.๗๗	๓.๗๗	๔.๐๐
เกษตรกร	๓.๘๘	๐.๕๓*	๐.๒๒	๐.๐๐	๐.๑๑	๐.๑๑	๐.๑๒	
ข้าราชการ	๓.๓๕		๐.๓๐*	๐.๕๓*	๐.๔๒*	๐.๔๒*	๐.๖๕*	
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๖๖			๐.๒๒*	๐.๑๑*	๐.๑๑	๐.๓๕*	
ค้าขาย	๓.๘๘				๐.๑๑*	๐.๑๑	๐.๑๓	
รับจ้าง	๓.๗๗					๐.๐๐	๐.๒๓*	
นักเรียน/นักศึกษา	๓.๗๗						๐.๒๓*	
อื่นๆ (แม่บ้าน)	๔.๐๐							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอาชีพต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๑๒ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพ เกษตรกร มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า อาชีพข้าราชการ ประชาชนที่มีอาชีพ ข้าราชการ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย รับจ้าง นักเรียน/นักศึกษา อาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า อาชีพ ค้าขาย รับจ้าง อาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพ ค้าขาย มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า อาชีพรับจ้าง ประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า อาชีพอื่นๆ ประชาชนเป็นนักเรียน/นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยภาพรวม มากกว่า อาชีพอื่นๆ

ตารางที่ ๔.๒๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอาชีพ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง (n=๓๙๘)

อาชีพ	\bar{X}	อาชีพ						
		เกษตรกร	ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	ค้าขาย	รับจ้าง	นักเรียน/นักศึกษา	อื่นๆ
		๔.๐๕	๓.๔๔	๓.๖๕	๓.๙๓	๓.๗๒	๓.๖๑	๓.๙๘
เกษตรกร	๔.๐๕		๐.๖๑*	๐.๔๐*	๐.๑๒	๐.๓๓	๐.๔๔*	๐.๐๗
ข้าราชการ	๓.๔๔			๐.๒๑*	๐.๔๘*	๐.๒๘*	๐.๑๗	๐.๕๔*
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๖๕				๐.๒๘*	๐.๐๗	๐.๐๔	๐.๓๓*
ค้าขาย	๓.๙๓					๐.๒๑*	๐.๓๒*	๐.๐๕
รับจ้าง	๓.๗๒						๐.๑๑	๐.๒๖*
นักเรียน/นักศึกษา	๓.๖๑							๐.๓๗*
อื่นๆ (แม่บ้าน)	๓.๙๘							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอาชีพต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๑๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพ เกษตรกร มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพธุรกิจส่วนตัว นักเรียน/นักศึกษา ประชาชนที่มีอาชีพ ข้าราชการ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย รับจ้าง อาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพ ค้าขาย ประชาชนที่มีอาชีพ ค้าขาย มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพรับจ้าง นักเรียน/นักศึกษา ประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพอื่นๆ และประชาชนที่มีอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพอื่นๆ

ตารางที่ ๔.๒๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอาชีพ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง (n=๓๙๘)

อาชีพ	\bar{X}	อาชีพ						
		เกษตรกร	ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	ค้าขาย	รับจ้าง	นักเรียน/นักศึกษา	อื่นๆ
		๔.๓๕	๓.๘๑	๓.๙๗	๔.๐๓	๔.๑๔	๔.๓๒	๔.๔๖
เกษตรกร	๔.๓๕	๐.๕๔*	๐.๓๘*	๐.๓๒*	๐.๒๑	๐.๐๓	๐.๑๑	
ข้าราชการ	๓.๘๑		๐.๑๖	๐.๒๒*	๐.๓๓*	๐.๕๑*	๐.๖๕*	
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๙๗			๐.๐๕	๐.๑๗*	๐.๓๕*	๐.๔๙*	
ค้าขาย	๔.๐๓				๐.๑๑*	๐.๓๐*	๐.๔๓*	
รับจ้าง	๔.๑๔					๐.๑๙*	๐.๓๒*	
นักเรียน/นักศึกษา	๔.๓๒						๐.๑๔	
อื่นๆ (แม่บ้าน)	๔.๔๖							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอาชีพต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๑๖ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพข้าราชการ ธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย ประชาชนที่มีอาชีพ ข้าราชการ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพ ค้าขาย รับจ้าง นักเรียน/นักศึกษา อาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพ รับจ้าง นักเรียน/นักศึกษา อาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพ ค้าขาย มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพ รับจ้าง นักเรียน/นักศึกษา อาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพ นักเรียน/นักศึกษา อาชีพอื่นๆ

ตารางที่ ๔.๒๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอาชีพ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

(n=๓๙๘)

อาชีพ	\bar{X}	อาชีพ						
		เกษตรกร	ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	ค้าขาย	รับจ้าง	นักเรียน/นักศึกษา	อื่นๆ
		๓.๒๕	๒.๘๑	๓.๓๖	๓.๖๙	๓.๕๖	๓.๓๘	๓.๕๘
เกษตรกร	๓.๒๕		๐.๕๔*	๐.๑๑	๐.๔๔*	๐.๒๑	๐.๑๔	๐.๓๓
ข้าราชการ	๒.๘๑			๐.๕๕*	๐.๘๘*	๐.๖๕*	๐.๕๘*	๐.๗๗*
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๓๖				๐.๓๓*	๐.๑๐	๐.๐๓	๐.๒๓*
ค้าขาย	๓.๖๙					๐.๒๓*	๐.๓๐*	๐.๑๑
รับจ้าง	๓.๕๖						๐.๐๗	๐.๑๓
นักเรียน/นักศึกษา	๓.๓๘							๐.๒๐
อื่นๆ (แม่บ้าน)	๓.๕๘							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอาชีพต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๑๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพข้าราชการ ค้าขาย ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย รับจ้าง นักเรียน/นักศึกษา อาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพ ค้าขาย อาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพ ค้าขาย มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า อาชีพรับจ้าง นักเรียน/นักศึกษา

สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามรายได้ (n=๓๙๘)

พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig.
๑. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๕๓	๓	๐.๔๘๔	๒.๐๖๐	๐.๑๐๕
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๕๘๘	๓๙๔	๐.๒๓๕		
	รวม	๙๔.๐๔๐	๓๙๗			
๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๖๒	๓	๐.๒๒๑	๑.๒๖๔	๐.๒๘๗
	ภายในกลุ่ม	๖๘.๗๘๖	๓๙๔	๐.๑๗๕		
	รวม	๖๙.๔๔๘	๓๙๗			
๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๕.๔๒๙	๓	๑.๘๑๐	๖.๔๖๐**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๐.๓๗๐	๓๙๔	๐.๒๘๐		
	รวม	๑๑๕.๗๙๙	๓๙๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๐๒	๓	๐.๓๖๗	๒.๕๘๒	๐.๐๕๓
	ภายในกลุ่ม	๔๖.๐๗๘	๓๙๔	๐.๑๔๒		
	รวม	๔๗.๑๘๐	๓๙๗			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งแตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ รายด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๗

ตารางที่ ๔.๒๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามรายได้ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง (n=๓๙๘)

รายได้	X	รายได้			
		ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐บาท	๑๐,๐๐๑- ๑๕,๐๐๐บาท	๑๕,๐๐๑- ๒๐,๐๐๐บาท	มากกว่า ๒๐,๐๐๑บาท
		๓.๕๕	๓.๔๗	๓.๑๙	๓.๓๐
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๕		๐.๐๘	๐.๓๖*	๐.๒๕*
๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐บาท	๓.๔๗			๐.๒๘*	๐.๑๗
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐บาท	๓.๑๙				๐.๑๑
มากกว่า ๒๐,๐๐๑บาท	๓.๓๐				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มรายได้ต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่ารายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ มากกว่า ๒๐,๐๐๑ บาท และประชาชนที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มากกว่า รายได้ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

ตารางที่ ๔.๒๘ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ตามสมมติฐานที่ ๑-๖

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า T-test	ค่า F-test	Sig	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	-๐.๑๔๐	-	๐.๘๘๙		✓
๒.	อายุ	พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	-	๘.๑๔๘	๐.๐๐๐	✓	
๓.	สถานภาพ	พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	-	๖.๘๔๓	๐.๐๐๑	✓	
๔.	การศึกษา	พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	-	๗.๘๔๙	๐.๐๐๐	✓	
๕.	อาชีพ	พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	-	๑๒.๔๔๖	๐.๐๐๐	✓	
๖.	รายได้	พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์	-	๒.๕๘๒	๐.๐๕๓		✓

จากตารางที่ ๔.๒๘ สรุปได้ว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน
 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน
 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์

ข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง ดังนี้

๔.๔.๑ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงจำนวนร้อยละของแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง (n=๒๙๘)

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ความถี่	
	จำนวน	ร้อยละ
ปฏิบัติตามกฎหมาย	๕๕	๑๘.๔๐
ต้องการส่งเสริมและสนับสนุนประชาธิปไตย	๔๒	๑๔.๑๐
กลัวมีความผิดและเสียสิทธิ	๔๗	๑๕.๘๐
เป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี	๙๓	๓๑.๒๐
ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนร้องขอ	๕	๑.๗๐
นิยมและชอบผู้สมัคร	๔	๑.๓๐
เพื่อน/ญาติพี่น้องชวน	๑๖	๕.๔๐
ต้องการให้เทศบาลได้คนดีเข้ามาบริหารงาน	๓๖	๑๒.๑๐
รวม	๒๙๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒๙ ข้อเสนอแนะด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ เห็นว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๐ รองลงมา ปฏิบัติตามกฎหมาย จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๔๐ กลัวมีความผิดและเสียสิทธิ จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๐ ต้องการส่งเสริมและสนับสนุนประชาธิปไตย จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑๐ ต้องการให้เทศบาลได้คนดีเข้ามาบริหารงาน จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑๐ เพื่อน/ญาติพี่น้องชวน จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๐ ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนร้องขอ จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๐ และนิยมและชอบผู้สมัคร จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐

๔.๔.๒ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงจำนวนร้อยละของแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง

(ก=๒๙๘)

ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	ความถี่	
	จำนวน	ร้อยละ
การรับฟังการชี้แจงนโยบายของผู้สมัคร	๖๕	๒๑.๘๒
ผู้สมัครและครอบครัวมีชื่อเสียงที่ดีมายาวนาน	๓๕	๑๑.๗๔
การทำให้ผู้สมัครเลือกตั้งแข่งขันการสร้างผลงาน	๓๘	๑๒.๗๕
การส่งเสริมให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิมากขึ้น	๒๔	๘.๐๕
ช่องทาง/สถานที่ การตรวจสอบรายชื่อเลือกตั้งมีความสะดวกและรวดเร็ว	๓๓	๑๑.๐๗
มีการจัดสภาพแวดล้อมของหน่วยเลือกตั้งสามารถเดินทางได้สะดวก	๔๗	๑๕.๗๗
มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย/แนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น	๕๖	๑๘.๘๐
รวม	๒๙๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓๐ ข้อเสนอแนะด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็น การรับฟังการชี้แจงนโยบายของผู้สมัคร จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๒ รองลงมา มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย/แนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๐ มีการจัดสภาพแวดล้อมของหน่วยเลือกตั้งสามารถเดินทางได้สะดวก จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๗ การทำให้ผู้สมัครเลือกตั้งแข่งขันการสร้างผลงาน จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๕ ผู้สมัครและครอบครัวมีชื่อเสียงที่ดีมายาวนาน จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๔ ช่องทาง/สถานที่ การตรวจสอบรายชื่อเลือกตั้งมีความสะดวกและรวดเร็ว จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๗ และการส่งเสริมให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิมากขึ้น จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๕

๔.๔.๓ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงจำนวนร้อยละของแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง
(n=๒๙๘)

ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	ความถี่	
	จำนวน	ร้อยละ
การพบปะเยี่ยมเยียนของผู้สมัคร	๗๕	๒๕.๑๗
ป้ายเชิญชวนประชาสัมพันธ์ให้ไปเลือกตั้ง	๕๗	๑๙.๑๓
การพนันขันต่อ	๑๙	๖.๓๘
ผู้สมัครเป็นคนรุ่นใหม่ กล้าคิด กล้าทำ	๓๘	๑๒.๗๕
ผู้สมัครมีความจริงใจ เชื่อถือได้	๕๐	๑๖.๗๗
ผู้สมัครเป็นคนมีอุดมการณ์เดียวกัน	๓๕	๑๑.๗๔
แผ่นป้ายโฆษณาของผู้สมัคร	๒๔	๘.๐๖
รวม	๒๙๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓๑ ข้อเสนอแนะด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ส่วนใหญ่เห็นว่า การพบปะเยี่ยมเยียนของผู้สมัคร จำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑๗ ป้ายเชิญชวนประชาสัมพันธ์ให้ไปเลือกตั้ง จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๓ ผู้สมัครมีความจริงใจ เชื่อถือได้ จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗๗ ผู้สมัครเป็นคนรุ่นใหม่ กล้าคิด กล้าทำ จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๕ ผู้สมัครเป็นคนมีอุดมการณ์เดียวกัน จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๔ แผ่นป้ายโฆษณาของผู้สมัคร จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๖ และการพนันขันต่อ จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๓๘

๔.๕ สรุปผลสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากกลุ่มผู้บริหารเทศบาลนครนครสวรรค์ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มตัวแทนประชาชน กลุ่มละ ๓ ท่าน ดังนี้

กลุ่มผู้บริหารเทศบาลนครนครสวรรค์

๑. นายชวลิต หล่อเลิศรัตน์ รองปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์
๒. นายวิสุทธิ สิ้นเพ็ง รองปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์

๓. นางอัญชัน กฤตธนตร์ศรีมี หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป
สำนักปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์

กลุ่มผู้นำชุมชน

๑. นายสุนันท์ วิริยะสุขเจริญ ประธานคณะกรรมการชุมชนดาวดิ่งส์พัฒนา
๒. นายเฉลิมชัย พลญาพิพัฒน์ ประธานคณะกรรมการชุมชนเจ้าแม่ศรีจันทร์
๓. นายไพบูลย์ แก้วดก ประธานคณะกรรมการชุมชนสวัสดิ์พัฒนา

กลุ่มตัวแทนประชาชน

๑. นายอุดมศักดิ์ ชั่งเปี่ยม ตัวแทนประชาชน
๒. นายบุญเลิศ เต็นนภารุจิระ ตัวแทนประชาชน
๓. นายองอาจ โพธิ์นคร ตัวแทนประชาชน

ผลการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แนวทางส่งเสริมพฤติกรรม การเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สามารถสรุปผลโดย จำแนกตามรายด้านของการวิจัย พบว่า

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ทำให้ได้ผู้สมัครตามความต้องการของผู้ใช้สิทธิ ให้ถือว่าการไปใช้สิทธิเป็นหน้าที่เสมอ^๑ ผลประโยชน์ที่ชุมชน/สังคมจะได้ตามนโยบายของผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง^๒ เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนรุ่นหลังในการรักษาระบบประชาธิปไตย^๓ สร้างความสนใจ ความกระตือรือร้นให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง^๔ การใช้สิทธิเลือกตั้งมีความจำเป็น เพราะมีความคิดเป็นของตัวเอง คิดเอง ตัดสินใจเอง และเลือกผู้ที่เหมาะสมเข้ามาบริหารให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น^๕ เป็นการส่งเสริมการเลือกตั้งให้ตระหนักในการออกเสียงเพื่อคัดเลือกคนมาทำงานแทนประชาชนได้ถูกต้อง^๖ การเสียสิทธิทางการเมืองบางประการ ผลเป็นมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^๗ ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งพิจารณาเลือกผู้รับสมัครการเลือกตั้งที่จะเข้ามาทำหน้าที่รับใช้ประชาชนด้วยความโปร่งใส^๘ เกิดความเป็นประชาธิปไตยอย่างทั่วถึงและเข้าถึงประชาชน^๙

^๑ สัมภาษณ์, นายชวลิต หล่อเลิศรัตน์, รองปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๒ สัมภาษณ์, นายวิสุทธิ สิ้นเพ็ง, รองปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๓ สัมภาษณ์, นางอัญชัน กฤตธนตร์ศรีมี, หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป สำนักปลัดเทศบาลนคร นครสวรรค์, ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๔ สัมภาษณ์, นายสุนันท์ วิริยะสุขเจริญ, ประธานคณะกรรมการชุมชนดาวดิ่งส์พัฒนา, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๕ สัมภาษณ์, นายเฉลิมชัย พลญาพิพัฒน์, ประธานคณะกรรมการชุมชนเจ้าแม่ศรีจันทร์, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๖ สัมภาษณ์, นายไพบูลย์ แก้วดก, ประธานคณะกรรมการชุมชนสวัสดิ์พัฒนา, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๗ สัมภาษณ์, นายอุดมศักดิ์ ชั่งเปี่ยม, ตัวแทนประชาชน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๘ สัมภาษณ์, นายบุญเลิศ เต็นนภารุจิระ, ตัวแทนประชาชน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๙ สัมภาษณ์, นายองอาจ โพธิ์นคร, ตัวแทนประชาชน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖.

ด้านการลงคะแนนเสียง

การลงคะแนนเสียงเป็นสิ่งบ่งบอกถึงพฤติกรรมการเลือกตั้ง การรักษาสีทธิและการใช้สิทธิ^{๑๐} ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งมีพฤติกรรมที่ดี โปร่งใส ซื่อสัตย์ ในการปฏิบัติงาน^{๑๑} เห็นผลงานของผู้รับสมัครรับเลือกตั้งอย่างชัดเจน^{๑๒} ผู้รับสมัครรับการเลือกตั้งได้พัฒนาเทศบาลตามนโยบายที่เคยให้ไว้^{๑๓} ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในมากขึ้น เพราะการเลือกตั้งทุกครั้งจะมีการกาบัตรเสียอยู่เป็นประจำ^{๑๔} ผลการลงคะแนนเป็นตัวชี้วัดให้ผู้ได้รับเลือกตั้งจะทำประโยชน์ให้กับชุมชน และจะมีการตรวจสอบการทำงาน^{๑๕} ผู้รับสมัครรับการเลือกตั้งต้องหานโยบายที่สามารถทำได้ ไม่เกิดปัญหาในอนาคตตามมารู้จักใช้ความรอบคอบ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร^{๑๖} มีช่องทาง/สถานที่ การตรวจสอบรายชื่อเลือกตั้งมีความสะดวกและรวดเร็ว^{๑๗} ประชาชนได้ใช้สิทธิเสรีภาพกับการออกความคิดเห็นทางการเมือง^{๑๘}

ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

หากสนใจเรื่องการเมือง (สิทธิ/หน้าที่) ก็สามารถตัดสินใจได้ในระยะเวลาที่กำหนด ขอเพียงเป็นการตัดสินใจบนพื้นฐานความต้องการที่แท้จริง^{๑๙} ดูจากนโยบายของผู้รับสมัครรับเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้ง^{๒๐} ตัดสินใจโดยฟังคำปราศรัยและแนวคิดของผู้รับสมัครรับการเลือกตั้ง^{๒๑} ได้รู้จักคิดเป็นระบบ^{๒๒} ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถและลงพื้นที่ช่วยเหลือที่ได้ให้คำมั่นสัญญาไว้^{๒๓} การได้รับข้อมูลในหลายๆ ด้านของผู้รับสมัครรับการเลือกตั้งมีผลต่อระยะเวลาการ

^{๑๐} สัมภาษณ์, นายชวลิต หล่อเลิศรัตน์, รองปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๑} สัมภาษณ์, นายวิสุทธิ สิ้นเพ็ง, รองปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๒} สัมภาษณ์, นางอัญชัน กฤตธนตรีศรี, หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป สำนักปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๓} สัมภาษณ์, นายสุนันท์ วิริยะสุขเจริญ, ประธานคณะกรรมการชุมชนดาวดิงส์พัฒนา, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๔} สัมภาษณ์, นายเฉลิมชัย พลญาพิพัฒน์, ประธานคณะกรรมการชุมชนเจ้าแม่ศรีจันทร์, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๕} สัมภาษณ์, นายไพบุลย์ แก้วดอก, ประธานคณะกรรมการชุมชนสวัสดิ์พัฒนา, ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๖} สัมภาษณ์, นายอุดมศักดิ์ ชั่งเปี่ยม, ตัวแทนประชาชน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๗} สัมภาษณ์, นายบุญเลิศ เต้นนภารุจิระ, ตัวแทนประชาชน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๘} สัมภาษณ์, นายองอาจ โพธิ์นคร, ตัวแทนประชาชน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๙} สัมภาษณ์, นายชวลิต หล่อเลิศรัตน์, รองปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๖.

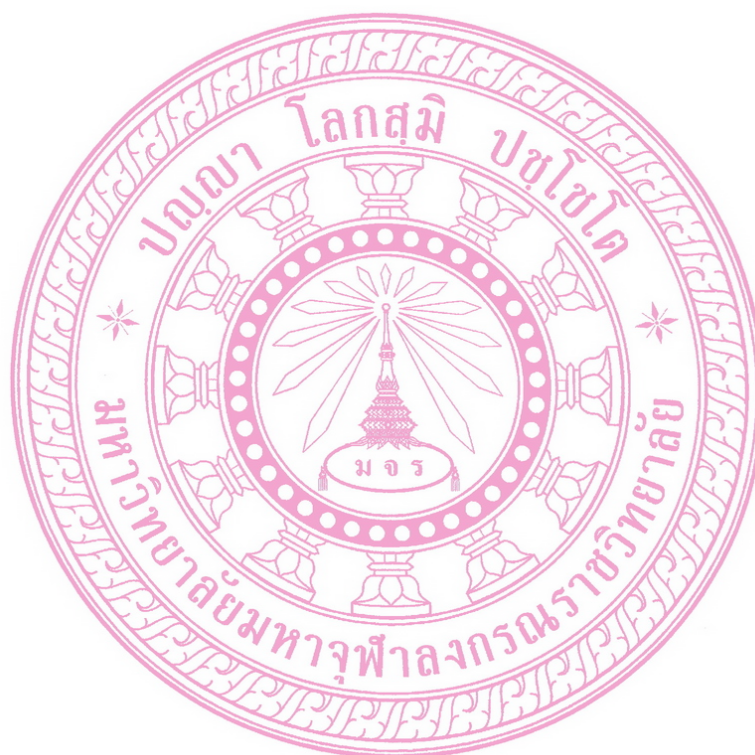
^{๒๐} สัมภาษณ์, นายวิสุทธิ สิ้นเพ็ง, รองปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๑} สัมภาษณ์, นางอัญชัน กฤตธนตรีศรี, หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป สำนักปลัดเทศบาลนครนครสวรรค์, ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๒} สัมภาษณ์, นายสุนันท์ วิริยะสุขเจริญ, ประธานคณะกรรมการชุมชนดาวดิงส์พัฒนา, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๓} สัมภาษณ์, นายเฉลิมชัย พลญาพิพัฒน์, ประธานคณะกรรมการชุมชนเจ้าแม่ศรีจันทร์, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖.

ตัดสินใจ^{๒๔} ประชาชนได้มีเวลาตัดสินใจและผู้สมัครสามารถหาเสียง เพื่อจูงใจประชาชนได้รับทราบถึงนโยบาย และต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น^{๒๕} มีเวลาที่จะวิเคราะห์พิจารณา สรรหาผู้สมัครที่เหมาะสม เสียสละเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง^{๒๖} มีระยะเวลาในการศึกษานโยบายของผู้รับสมัครรับการเลือกตั้งว่าจะมาแก้ไขปัญหาของพื้นที่ได้อย่างไร^{๒๗}

^{๒๔} สัมภาษณ์, นายไพบุลย์ แก้วดอก, ประธานคณะกรรมการชุมชนสวัสดิพัฒนา, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๕} สัมภาษณ์, นายอุดมศักดิ์ ชั่งเปี่ยม, ตัวแทนประชาชน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๖} สัมภาษณ์, นายบุญเลิศ เต็นนภารุจิระ, ตัวแทนประชาชน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๗} สัมภาษณ์, นายองอาจ โพธิ์นคร, ตัวแทนประชาชน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ซึ่งมีจำนวน ๖๔,๕๒๖ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๘ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน ๒๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓๐ มีอายุมากกว่า ๔๕ ปี จำนวน ๒๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๐ มีสถานภาพ สมรส จำนวน ๒๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘๐ มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๐ ประกอบอาชีพ รับจ้าง จำนวน ๑๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙๐ มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน จำนวน ๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๐

๕.๑.๒ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๘ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๗

๒) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๙

๓) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๖

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ ๕.๑ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน	ผลการศึกษา	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน		✓
สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน	✓	
สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน	✓	
สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน	✓	
สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน	✓	
สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน		✓

จากตารางที่ ๕.๑ แสดงให้เห็นว่าข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศและรายได้ ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอายุ สถานภาพ การศึกษา และอาชีพ พบความแตกต่างกัน เป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์

ข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามรายด้านของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

- ๑) เป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี
- ๒) ปฏิบัติตามกฎหมาย
- ๓) กลัวมีความผิดและเสียสิทธิ
- ๔) ต้องการส่งเสริมและสนับสนุนประชาธิปไตย
- ๕) ต้องการให้เทศบาลได้คนดีเข้ามาบริหารงาน

- ๖) เพื่อน/ญาติพี่น้องชวน
- ๗) ผู้สมัคร/หัวหน้าคณะร้องขอ
- ๘) นิยมและชอบผู้สมัคร

ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง

- ๑) การรับฟังการชี้แจงนโยบายของผู้สมัคร
- ๒) มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย/แนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น
- ๓) มีการจัดสภาพแวดล้อมของหน่วยเลือกตั้งสามารถเดินทางได้สะดวก
- ๔) การทำให้ผู้สมัครเลือกตั้งแข่งขันการสร้างผลงาน
- ๕) ผู้สมัครและครอบครัวมีชื่อเสียงที่ดีมายาวนาน
- ๖) ช่องทาง/สถานที่ การตรวจสอบรายชื่อเลือกตั้งมีความสะดวกและรวดเร็ว
- ๗) การส่งเสริมให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิมากขึ้น

ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

- ๑) การพบปะเยี่ยมเยียนของผู้สมัคร
- ๒) บ้ายเชิญชวนประชาชนสัมพันธ์ให้ไปเลือกตั้ง
- ๓) ผู้สมัครมีความจริงใจ เชื่อถือได้
- ๔) ผู้สมัครเป็นคนรุ่นใหม่ กล้าคิด กล้าทำ
- ๕) ผู้สมัครเป็นคนมีอุดมการณ์เดียวกัน
- ๖) แผ่นป้ายโฆษณาของผู้สมัคร
- ๗) การพนันขันต่อ

๕.๑.๕ สรุปผลสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ผลการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สามารถสรุปผลโดยจำแนกตามรายด้านของการวิจัย พบว่า

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ทำให้ได้ผู้สมัครตามความต้องการของผู้ใช้สิทธิ ให้ถือว่าการไปใช้สิทธิเป็นหน้าที่เสมอ ผลประโยชน์ที่ชุมชน/สังคมจะได้ตามนโยบายของผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนรุ่นหลังในการรักษาระบบประชาธิปไตย สร้างความสนใจ ความกระตือรือร้นให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้งมีความจำเป็น เพราะมีความคิดเป็นของตัวเอง คิดเอง ตัดสินใจเอง และเลือกผู้ที่เหมาะสมเข้ามาบริหารให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น เป็นการส่งเสริมการเลือกตั้งให้ตระหนักในการออกเสียงเพื่อคัดเลือกคนมาทำงานแทนประชาชนได้ถูกต้อง การเสียสิทธิทางการเมืองบางประการ ผลเป็นมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งพิจารณาเลือกผู้รับสมัครการเลือกตั้งที่จะเข้ามาทำหน้าที่รับใช้ประชาชนด้วยความโปร่งใส เกิดความเป็นประชาธิปไตยอย่างทั่วถึงและเข้าถึงประชาชน

ด้านการลงคะแนนเสียง

การลงคะแนนเสียงเป็นสิ่งบ่งบอกถึงพฤติกรรมการเลือกตั้ง การรักษาสิทธิและการใช้สิทธิ ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งมีพฤติกรรมที่ดี โปร่งใส ซื่อสัตย์ ในการปฏิบัติงาน เห็นผลงานของผู้รับสมัครรับเลือกตั้งอย่างชัดเจน ผู้รับสมัครรับการเลือกตั้งได้พัฒนาเทศบาลตามนโยบายที่เคยให้ไว้ ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในมากขึ้น เพราะการเลือกตั้งทุกครั้งจะมีการกาบัตรเสียอยู่เป็นประจำ ผลการลงคะแนนเป็นตัวชี้วัดให้ผู้ได้รับเลือกตั้งจะทำประโยชน์ให้กับชุมชน และจะมีการตรวจสอบการทำงาน ผู้รับสมัครรับการเลือกตั้งต้องหานโยบายที่สามารถทำได้ ไม่เกิดปัญหาในอนาคตตามมารู้จักใช้ความรอบคอบ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร มีช่องทาง/สถานที่ การตรวจสอบรายชื่อเลือกตั้งมีความสะดวกและรวดเร็ว ประชาชนได้ใช้สิทธิเสรีภาพกับการออกความคิดเห็นทางการเมือง

ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

หากสนใจเรื่องการเมือง (สิทธิ/หน้าที่) ก็สามารถตัดสินใจได้ในระยะเวลาที่กำหนด ขอเพียงเป็นการตัดสินใจบนพื้นฐานความต้องการที่แท้จริง ดูจากนโยบายของผู้รับสมัครรับเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้ง ตัดสินใจโดยฟังคำปราศรัยและแนวคิดของผู้รับสมัครรับการเลือกตั้ง ได้รู้จักคิด เป็นระบบ ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถและลงพื้นที่ช่วยเหลือที่ได้ให้คำมั่นสัญญาไว้ การได้รับข้อมูลในหลายๆ ด้านของผู้รับสมัครรับการเลือกตั้งมีผลต่อระยะเวลาการตัดสินใจ ประชาชนได้มีเวลาตัดสินใจและผู้สมัครสามารถหาเสียง เพื่อจูงใจประชาชนได้รับทราบถึงนโยบาย และต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น มีเวลาที่จะวิเคราะห์พิจารณา สรรหาผู้สมัครที่เหมาะสมเสียสละเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง มีระยะเวลาในการศึกษา นโยบายของผู้รับสมัครรับการเลือกตั้งว่าจะมาแก้ไขปัญหาของพื้นที่ได้อย่างไร

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๗๘ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรเชษฐ์ ไชยวงศ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในระดับท้องถิ่น:กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง^๑ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในแต่ละด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

^๑วรเชษฐ์ ไชยวงศ์, “พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๙).

๕.๒.๑ พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

(๑) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๗ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะอยากได้นายกเทศมนตรีนครสวรรค์ และสมาชิกสภาเทศบาลนครสวรรค์ที่ดี การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นหน้าที่ของประชาชน การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ เอกชาติ แจ่มอัน ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี : ศึกษากรณีอำเภอพนสนิคม จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ ๓๐ ปีและน้อยกว่า จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง ๕,๐๐๑- ๑๐,๐๐๐ บาท ข้อมูลปัจจัยทางสังคม บุคคลที่มีส่วนสำคัญทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้นำชุมชนและสื่อประชาสัมพันธ์ ข้อมูลปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งพบว่าคุณลักษณะของผู้สมัครมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะของพรรคการเมือง สำหรับคุณลักษณะของหัวคะแนนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อมูลการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ไปใช้สิทธิแน่นอนมากที่สุด สำหรับความคาดหวังต่อผู้สมัครส่วนใหญ่คาดหวังให้ช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางสังคมกับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่เพศ ระดับการศึกษา ปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่สื่อประชาสัมพันธ์และปัจจัยทางการเมือง ได้แก่คุณลักษณะของผู้สมัคร คุณลักษณะของหัวคะแนนและคุณลักษณะของพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับการพฤติกรรมไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์เพื่อฝึกให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง^๒

(๒) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๙ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับ เห็นด้วย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ๓ ลำดับแรกดังนี้ ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นคนที่ซื่อสัตย์ สุจริต ต่อประชาชนและสังคม การเตรียมตัวหรือตรวจสอบดูรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้งเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่านเลือกได้ทำคุณประโยชน์ต่อพื้นที่ของท่าน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ลัดดา งามโสภาก ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอวาริชภูมิ จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอ

^๒ เอกชาติ แจ่มอัน, “พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗).

ชาวนุรักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเหตุผลที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (เฉพาะผู้ที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) พบว่า ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นหน้าที่ของประชาชน เหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (เฉพาะผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเบื่อหน่ายการเลือกตั้ง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้งหรือช่วยประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งซึ่งจากที่ผ่านมามีประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือประสบการณ์ร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวมทั้งไม่เคยพบเห็นการกระทำผิดพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สำหรับการรับข่าวสารเลือกตั้งจากสื่อต่างๆ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเลือกตั้งจากสื่อ ประเภท ป้ายโฆษณา ประชาสัมพันธ์/คัทเอ้าท์ ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยส่วนใหญ่พิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากตัวบุคคล และส่วนใหญ่มีการเชิญชวนไปเลือกตั้งภายในครอบครัว หรือเครือข่าย ด้านระบบอุปถัมภ์ สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เลือกผู้สมัครที่เป็นเครือข่าย และชอบกับผู้รับสมัครเลือกตั้งเป็นการส่วนตัว ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาวนุรักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร รวบรวมด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งมากที่สุด คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รองลงมา คือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ระบบอุปถัมภ์^๓

(๓) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ ไม่น่าใจ มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๖ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับ เห็นด้วย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ๓ ลำดับแรกดังนี้ การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อดูจากผลงานของผู้สมัคร การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อได้ทราบนโยบายของผู้สมัคร การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ตัดสินใจเมื่อประกาศรายชื่อผู้สมัคร ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ สักชี ผ่านจันทาร ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของประชาชน:กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพรสวรรค์ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ช่วงเวลาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ตัดสินใจตั้งแต่ประกาศรายชื่อผู้สมัครและส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนการตัดสินใจ สำหรับการเลือกผู้สมัครส่วนใหญ่เลือก นายทองสูง นอมพนา ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง โดยมีเหตุผลในการไปใช้สิทธิเพราะต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทนในการติดตามข่าวสารการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารทุกวันจากป้ายประชาสัมพันธ์/ใบปลิว การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพรสวรรค์ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ พบว่า ช่วงเวลาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง มี

^๓ สัตดา งามโสภณ, “แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาวนุรักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๕๓).

ความสัมพันธ์กับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งการประชาสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของผู้สมัคร การเปลี่ยนการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของผู้สมัคร การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ทางสังคม และการให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติของผู้สมัคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^๔

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

(๑) เพศ

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่ว่าชายหรือหญิงก็มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ดลฤดี วรรณสุทธะ** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๔ ในพื้นที่ อำเภอภูคุดชุม จังหวัดยโสธร” ผลการศึกษาพบว่า ๑. ปัจจัยทางเศรษฐกิจได้แก่อาชีพและรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนส่วนเพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ๒. ระบบอุปถัมภ์ ได้แก่ การซื้อเสียง การให้ผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนส่วนกลุ่มเครือข่ายไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ๓. คุณลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้) ที่ต่างกันมีผลทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์แตกต่างกัน^๕

(๒) อายุ

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **วิรัช เพียรชอบ** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง”

^๔ สิทธิพร พิพัฒน์กุล. “พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนต่อการเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาลตำบลบางวัว อำเภอบางพระ จังหวัดฉะเชิงเทรา”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓).

^๕ ดลฤดี วรรณสุทธะ, “พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๔ ในพื้นที่ อำเภอภูคุดชุม จังหวัดยโสธร”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗).

ผลการศึกษาพบว่า ๑) พฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๒) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุ อาชีพ รายได้ สมาชิกองค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองไม่แตกต่างกัน^๖

(๓) สถานภาพ

ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ณัฐดิฐ อิศระเสนีย์** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งและความพึงพอใจของประชาชนในการปฏิบัติงานของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีความสนใจในการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ ๙๖.๙๐ เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใน ๓ ลำดับแรกคือความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล และการมีผลงานทำประโยชน์ต่อชุมชน และประชาชนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ปัญหาเร่งด่วน ๓ ลำดับแรกที่ประชาชนต้องการให้นายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการแก้ไข ได้แก่ ๑) ปัญหาความยากจน ๒) ปัญหาการศึกษา และ ๓) ปัญหาเสพติด สำหรับด้านพฤติกรรมการเลือกตั้งพบว่าอาชีพนักการเมืองมีความสนใจการเมืองท้องถิ่นสูงกว่าอาชีพอื่น และผู้มีการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ขึ้นไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่า แต่ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน^๗

(๔) การศึกษา

ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ดลฤดี วรรณสุทธะ** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๔ ในพื้นที่อำเภอกุตุ้ม จังหวัดยโสธร” ผลการศึกษาพบว่า ๑. ปัจจัยทางเศรษฐกิจได้แก่อาชีพและรายได้มี

^๖ วิรัช เพียรชอบ, “พฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๒).

^๗ ณัฐดิฐ อิศระเสนีย์, “พฤติกรรมการเลือกตั้งและความพึงพอใจของประชาชนในการปฏิบัติงานของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๙).

ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนเพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ๒. ระบบอุปถัมภ์ ได้แก่ การซื้อเสียง การให้ผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนกลุ่มเครือญาติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ๓. คุณลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้) ที่ต่างกันมีผลทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์แตกต่างกัน^๕

(๕) อาชีพ

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **วิรัช เพียรชอบ** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง” ผลการศึกษาพบว่า ๑) พฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๒) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุ อาชีพ รายได้ สมาชิกองค์กร หรือกลุ่มต่าง ๆ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองไม่แตกต่างกัน^๖

(๖) รายได้

ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **เอกชาติ แจ่มอัน** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี : ศึกษากรณีอำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่ สื่อประชาสัมพันธ์และปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สมัคร คุณลักษณะของหัวหน้าคะแนนและคุณลักษณะของพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับการพฤติกรรมไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์

^๕ ดลฤดี วรรณสุทธะ, “พฤติกรรมเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๔ ในพื้นที่ อำเภอกุศุม จังหวัดยโสธร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗).

^๖ วิรัช เพียรชอบ, “พฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๒).

เพื่อฝึกให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง^{๑๐}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑) หน่วยงานของรัฐควรมีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เช่น คัทเอ้าท์ หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน/เสียงตามสาย เพื่อประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง

๒) หน่วยงานของรัฐจัดให้ความรู้ให้กับประชาชนทราบถึงบทลงโทษของผู้ที่กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง

๓) คณะกรรมการการเลือกตั้ง พิจารณาทบทวนระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนให้มีความยืดหยุ่นสามารถนำไปบังคับใช้กับการจัดการเลือกตั้งตามกฎหมายการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ปิดประกาศข้อมูลข่าวสาร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทั่วถึงกัน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑) ควรนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลในการรณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๒) ควรนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุงในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ให้กับประชาชนในเรื่องของสิทธิทางการเมืองของประชาชนและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

๓) ควรจัดให้มีการแนะนำตัวของผู้สมัคร เพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีข้อมูลในการตัดสินใจเลือกตั้ง

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล

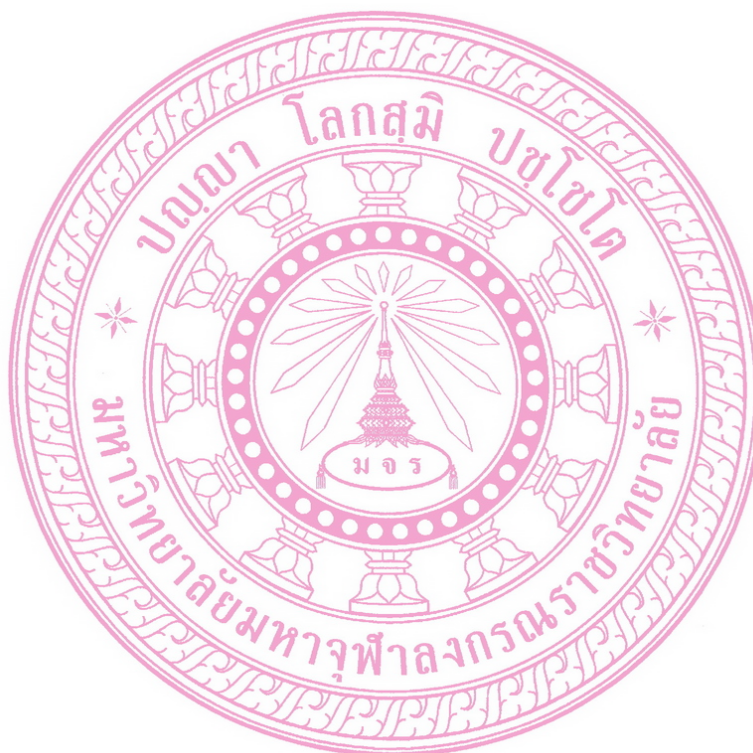
^{๑๐} เอกชาติ แจ่มอัน, “พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗).

๒) ควรทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล

๓) ควรทำการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในลักษณะเดียวกันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

๔) ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้านอื่นๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๕) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ

กิติ ตย์คานนท์. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๓.

กัลยา กาญจนภรณ์. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว).

นครปฐม: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๕๒

โกวิทย์ พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง. คู่มือ มิติใหม่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมอธรรม, ๒๕๕๗.

งานทะเบียนราษฎร. เทศบาลนครนครสวรรค์. ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : แอคทีฟ พรินท์ จำกัด. ๒๕๕๙.

เจษฎา บุญมาโสสม. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กลุ่มวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๕๖.

ประสิทธิ์ ทองอุ่น และคณะ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน “โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา.” กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เวิร์ดเวปเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ๒๕๕๒.

เขาวณะ ไตรมาส. การเลือกตั้งแบบใหม่:ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร: สุขุมและบุตร, ๒๕๕๕.

ธงชัย สันติวงษ์. ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๑.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๘.

ธีรวุฒิ ไศภิชฎิกุล. การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ก. พล (๑๙๙๖), ๒๕๕๓.

นรา สมประสงค์, แรงจูงใจ ใน ประมวลสาระชุดวิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่๖ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๔.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๔.

พระราชวรมณี (ประยูรค์ ปยุตโต). **ธรรมบุญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : ห.จ.ก.สินประสิทธิ์การพิมพ์, ๒๕๒๗.

พระราชวรมณี (ประยูรค์ ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์ ๒๕๒๗.

พระราชวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณโณ). **การสั่งสมบุญ ด้วยการรักษาศีล**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามัญ สุทธิสารการพิมพ์. ๒๕๓๖.

เมธาวิ อุดมธรรมมานุภาพ และคณะ. **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**. (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ๒๕๔๙.

ราตรี พัฒนรังสรรค์, **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**, กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๔๔.

วิชา ไชยสาร. **ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่**. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, ๒๕๔๔.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษราพัฒนา จำกัด, ๒๕๔๓.

สมพงษ์ เกษมสิน, **การบริหารงานบุคคลแผนใหม่**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

สุดใจ บุญอารีย์. **การฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม : ทฤษฎีและการปฏิบัติ**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาการหนังสือกรรมวิชาการ, ๒๕๔๑.

สุจิต บุญบงการ. **พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของคนไทยในปี พ.ศ.๒๕๒๒ และ พ.ศ.๒๕๒๖**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

สุชาติ จันทรเอม. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๙.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครสวรรค์. **ข่าวประชาสัมพันธ์**, ๒๕๕๕.

สำนักงานประชาสัมพันธ์นครสวรรค์. **ข่าวประชาสัมพันธ์**, ๒๕๕๕.

อัษฎางค์ ปาณิกบุตร. “สิทธิและเสรีภาพของพลเมือง” ใน **การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วี.เจ.พรินติ้ง, ๒๕๔๘.

(๒) วิทยานิพนธ์

กระมล ทองธรรมชาติ และคนอื่นๆ. **การก่อตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง: การศึกษาเปรียบเทียบกรณีอินเดียและฟิลิปปินส์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๔๑.

จิตติล คุ่มครอง. **พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในกรอบรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ๒ จังหวัดชลบุรี**. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๐.

- ฤทธิณรงค์ ศรีบัว. “การเสริมสร้างแรงจูงใจในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑.
- ธโสธร ตูทองคำ. “กระบวนการการเลือกตั้ง” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๕.
- ณัฐกร วิทิตานนท์. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งของสมาชิกวุฒิสภา: ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่รอบสอง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๓. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔.
- ณัฐดิฐ อิศระเสนีย์. พฤติกรรมการเลือกตั้งและความพึงพอใจของประชาชนในการปฏิบัติงานของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๙.
- ดลฤดี วรรณสุทธะ. พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๔ ในพื้นที่ อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗.
- ลัดดา งามโสภา. แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๕๓.
- วรเชษฐ์ ไชยวงศ์. พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๙.
- วิรัช เพียรชอบ. พฤติกรรมการใช้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง. **วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๒.
- สิทธิพร พิพัฒน์กุล. พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนต่อการเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาลตำบลบางวัว อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓.
- อารียา ศรีคำภา. อุปสรรคในการแก้ปัญหาการซื้อเสียงของคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๘.

เอกชาติ แจ่มอัน. พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการการเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ: สถาบัน พระปกเกล้า.
๒๕๕๗.

(๓) สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต:

อนันต์ จันทร์กวี, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://isc.ru.ac.th/data/ba0002784.doc>. [๑ ม.ค. ๒๕๕๕].

กองวิชาการและแผนงาน สำนักงานเทศบาลนครนครสวรรค์. **ข้อมูลพื้นฐาน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.nsm.go.th>. [๑ มกราคม ๒๕๕๕].

(๔) ภาษาอังกฤษ

McClelland, Motivation Theory : Human Relations (Online) Available :
http://www.accel-team.com/human_relations/hrels_06_McClelland.html
[2009, December 27], 1985.

Weiten, Wayne, Personality : Theory, Research, and Assessment In Psychology :
Themes and Variations 3rd ed. Pacific Grove, CA : Brooks/Cole., 1995.

Barrington Moore, Social origins of dictatorship and democracy, Penguin: London,
1974.

Chua Beng-Huat, Communitarian Ideology and Democracy in Singapore. London:
Routledge, 1995.

Chan Heng Chee, Political Parties, in Jon S.T. Quah and other, eds, Government and
Politics of Singapore, Singapore: Oxford University Press, 1987.

Frank Parkin, Max Weber, London: Routledge, 2002.

Garry Rodan, Transparency and Authoritarian rule in Southeast Asia Singapore and
Malaysia, London: RoutledgeCurzon, 2004.

John Eldridge, C. Wright Mills , London : Tavistock Publications, 1983.

Jon S.T. Quah, Singapore Meritocratic City-State, in Government and Politics in
Southeast Asia, John Funton, ed. Singapore: Institute of Southeast Asia
Studies, 2001.

Michael D. Barr, Lee Kuan Yew The Beliefs behind the Man, Kuala Lumpur: New Asian
Library, 2009.

Michael R.J. Vatikiotis, Political Change in Southeast Asia, London: Routledge, 1966.

William Case, Politics in Southeast Asia : Democratic or Less, Richmond Surrey :
Curzon Press, 2002.

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

-
- ๑) ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒) นายละม่อม ชัยโย ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดนครสวรรค์
- ๓) น.ส.ศศิธร จุฬพันธ์ทอง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป
เทศบาลนครนครสวรรค์
- ๔) นางบุษรา ธีระชีพ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและสวัสดิการสังคม
เทศบาลนครนครสวรรค์
- ๕) อาจารย์อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์ อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์
สาขารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

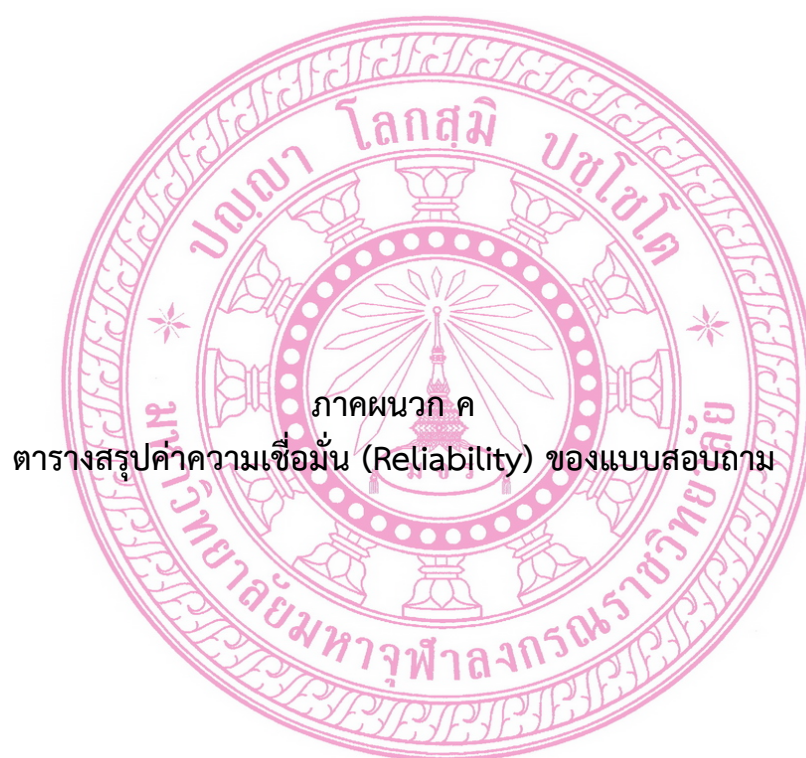
คำตัดสินความสอดคล้อง (IOC) เพื่อการวิจัย
เรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑		
ข้อ ๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ ๑๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑		
ข้อ ๑๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

นางนุชปภาดา ธนวิโรตม
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
ตารางสรุปค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

ที่	รายการ	Cronbach's Alpha If Item Deleted
๒	ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	
๒.๑	อิทธิพลของห้วคะแนนมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	.921
๒.๒	นโยบายมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	.922
๒.๓	การพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากตัวบุคคล	.922
๒.๔	การพิจารณาลงคะแนนเสียงจากกลุ่มการเมือง	.922
๒.๕	การเตรียมตัวหรือตรวจสอบดูรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้งเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด	.922
๒.๖	การไปรับฟังการปราศรัยหาเสียงมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	.923
๒.๗	การเชิญชวนไปเลือกตั้งภายในครอบครัวหรือเครือญาติมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	.920
๒.๘	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นคนที่ซื่อสัตย์ สุจริต ต่อประชาชนและสังคม	.922
๒.๙	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	.921
๒.๑๐	ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่านเลือกได้ทำ คุณประโยชน์ต่อพื้นที่ของท่าน	.920
๓	ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	
๓.๑	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครท่านตัดสินใจเมื่ออยู่ที่คูหาลงคะแนน	.924
๓.๒	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครท่านตัดสินใจในวันเลือกตั้ง	.923
๓.๓	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครท่านตัดสินใจก่อนวันเลือกตั้ง ๒-๓ วัน	.925
๓.๔	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครท่านตัดสินใจก่อนการเลือกตั้ง ๑ สัปดาห์หรือมากกว่านั้น	.922
๓.๕	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อผู้สมัครมาชวน	.921

๓.๖	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อหวัคะแนนของผู้สมัคร มาชวน	.921
-----	---	------

ที่	รายการ	Cronbach's Alpha If Item Deleted
๓.๗	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อญาติพี่น้องของท่านมาชวน	.921
๓.๘	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อดูจากผลงานของผู้สมัคร	.922
๓.๙	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อได้ทราบนโยบายของผู้สมัคร	.922
๓.๑๐	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อประกาศรายชื่อผู้สมัคร	.924

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความตามสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม(กรุณาตอบทุกข้อ)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. เพศ

- ๑) ชาย ๒) หญิง

๒. อายุ

- ๑) ๑๘ - ๒๔ ปี ๒) ๒๕ - ๓๕ ปี
 ๓) ๓๖-๔๕ ปี ๔) มากกว่า ๔๕ ปี

๓. สถานภาพ

- ๑) โสด ๒) สมรส
 ๓) หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษา

- ๑) ประถมศึกษา ๒) มัธยมศึกษา
 ๓) ปวช./ปวส. ๔) ปริญญาตรี
 ๕) สูงกว่าปริญญาตรี

๕. อาชีพ

- ๑) เกษตรกร ๒) รับราชการ
 ๓) ธุรกิจส่วนตัว ๔) ค้าขาย
 ๕) รับจ้าง ๖) นักเรียน/นักศึกษา
 ๗) อื่นๆ

๖. รายได้ต่อเดือน

- ๑) ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ๒) ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท

๓) ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท ๔) มากกว่า ๒๐,๐๐๑ บาท

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑ . ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง						
๑.๑	การใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครสวรรค์ และสมาชิกสภาเทศบาลนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕					
๑.๒	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นหน้าที่ของประชาชน					
๑.๓	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะถูกชักชวนจากญาติ เพื่อนฝูง					
๑.๔	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะกลัวจะเสียสิทธิทางการเมือง					
๑.๕	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะได้รับเงินซื้อเสียงหรือได้รับแจกสิ่งของ					
๑.๖	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะรู้จักเป็นการส่วนตัวกับผู้สมัคร					
๑.๗	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครใช้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา					
๑.๘	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ					
๑.๙	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ					
๑.๑๐	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะอยากได้นายกเทศมนตรีนครสวรรค์ และสมาชิกสภาเทศบาลนครสวรรค์ที่ดี					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง						
๒.๑	อิทธิพลของหัวหน้าคณะมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง					
๒.๒	นโยบายมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง					
๒.๓	การพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากตัวบุคคล					
๒.๔	การพิจารณาลงคะแนนเสียงจากกลุ่มการเมือง					
๒.๕	การเตรียมตัวหรือตรวจสอบดูรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้งเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด					
๒.๖	การไปรับฟังการปราศรัยหาเสียงมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง					
๒.๗	การเชิญชวนไปเลือกตั้งภายในครอบครัวหรือเครือญาติมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง					
๒.๘	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นคนที่ซื่อสัตย์สุจริต ต่อประชาชนและสังคม					
๒.๙	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย					
๒.๑๐	ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่านเลือกได้ทำคุณประโยชน์ต่อพื้นที่ของท่าน					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง						
๓.๑	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่ออยู่ที่คูหาลงคะแนน					
๓.๒	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจในวันเลือกตั้ง					
๓.๓	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจก่อนวันเลือกตั้ง ๒-๓ วัน					
๓.๔	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจก่อนการเลือกตั้ง ๑ สัปดาห์หรือมากกว่านั้น					
๓.๕	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อผู้สมัครมาชวน					
๓.๖	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อหัวหน้าคณะของผู้สมัคร มาชวน					
๓.๗	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อญาติพี่น้องของท่าน มาชวน					
๓.๘	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อดูจากผลงานของผู้สมัคร					
๓.๙	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อได้ทราบนโยบายของ ผู้สมัคร					
๓.๑๐	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อประกาศรายชื่อผู้สมัคร					

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์

๑. ท่านคิดว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งสามารถนำมาใช้ส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งได้
อย่างไร

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่า ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง สามารถนำมาใช้ส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้ง
ได้อย่างไร

.....

.....

.....

๓. ท่านคิดว่า ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง สามารถนำมาใช้ส่งเสริมพฤติกรรมการ
เลือกตั้งได้อย่างไร

.....

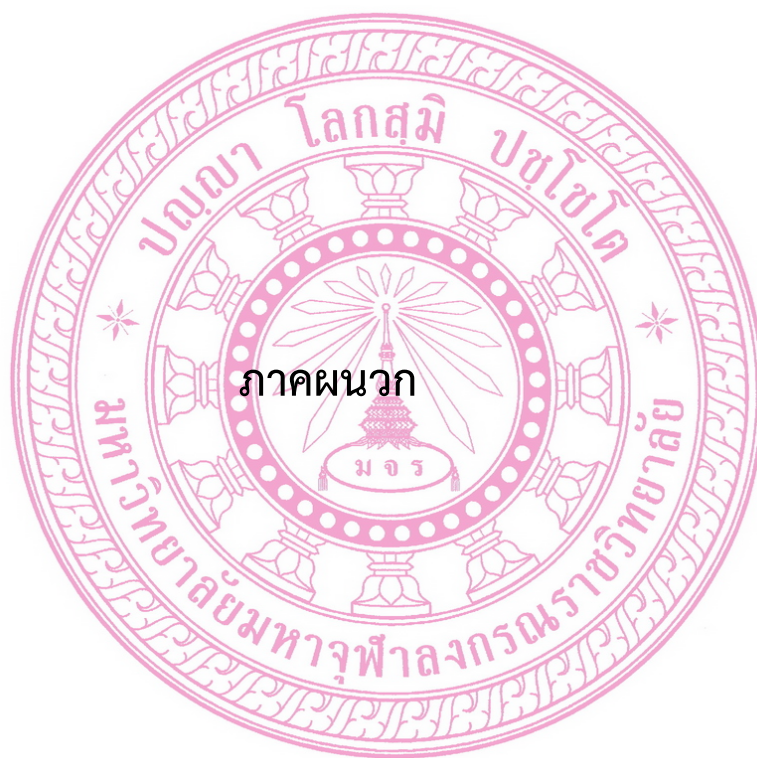
.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
นางนุชปภาดา ธนวิโรดม
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ต่างๆ

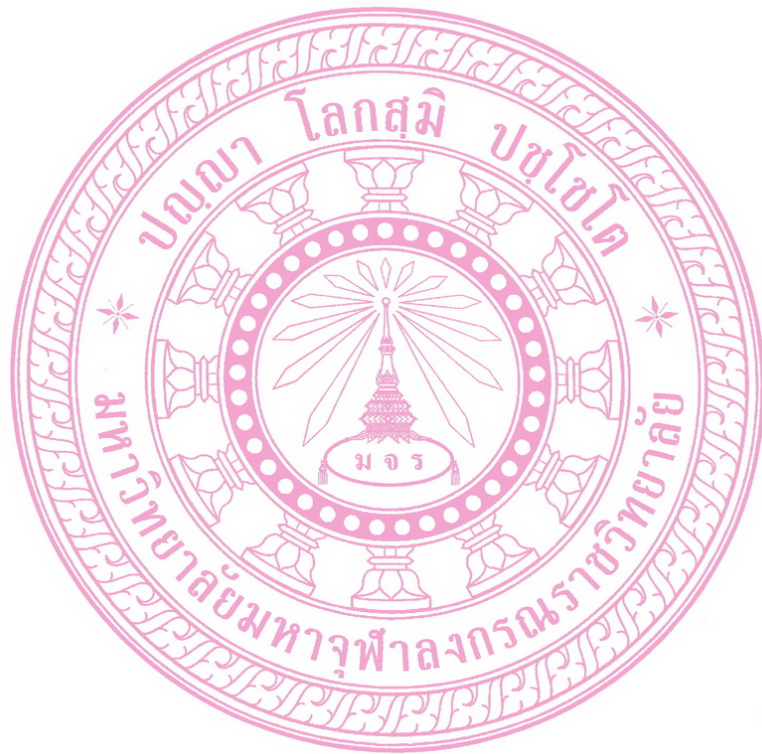

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อการวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความตามสภาพความเป็นจริงของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม(กรุณาตอบทุกข้อ)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. เพศ

- ๑) ชาย ๒) หญิง

๒. อายุ

- ๑) ๑๘ - ๒๔ ปี ๒) ๒๕ - ๓๕ ปี
 ๓) ๓๖-๔๕ ปี ๔) มากกว่า ๔๕ ปี

๓. สถานภาพ

- ๑) โสด ๒) สมรส
 ๓) หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษา

- ๑) ประถมศึกษา ๒) มัธยมศึกษา
 ๓) ปวช./ปวส. ๔)ปริญญาตรี
 ๕) สูงกว่าปริญญาตรี

๕. อาชีพ

- ๑) เกษตรกร ๒) รับราชการ
 ๓) ธุรกิจส่วนตัว ๔) ค้าขาย
 ๕) รับจ้าง ๖) นักเรียน/นักศึกษา
 ๗) อื่นๆ

๖. รายได้ต่อเดือน

- ๑) ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ๒) ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท
 ๓) ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท ๔) มากกว่า ๒๐,๐๐๑ บาท

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑ . ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง						
๑.๑	การใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครนครสวรรค์ และสมาชิกสภาเทศบาลนครนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕					
๑.๒	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นหน้าที่ของประชาชน					
๑.๓	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะถูกชักชวนจากญาติ เพื่อนฝูง					
๑.๔	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะกลัวจะเสียสิทธิทางการเมือง					
๑.๕	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะได้รับเงินซื้อเสียงหรือได้รับแจกสิ่งของ					
๑.๖	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะรู้จักเป็นการส่วนตัวกับผู้สมัคร					
๑.๗	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครใช้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา					
๑.๘	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ					
๑.๙	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ					
๑.๑๐	การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะอยากได้นายกเทศมนตรีนครนครสวรรค์ และสมาชิกสภาเทศบาลนครนครสวรรค์ที่ดี					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น
-----	--------	------------------

		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง						
๒.๑	อิทธิพลของหัวหน้าคณะมีความสำคัญ ต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง					
๒.๒	นโยบายมีความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับ เลือกตั้ง					
๒.๓	การพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจาก ตัวบุคคล					
๒.๔	การพิจารณาลงคะแนนเสียงจากกลุ่ม การเมือง					
๒.๕	การเตรียมตัวหรือตรวจสอบดูรายชื่อผู้มี สิทธิเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้งเพื่อแก้ไข ข้อผิดพลาด					
๒.๖	การไปรับฟังการปราศรัยหาเสียงมี ความสำคัญต่อผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง					
๒.๗	การเชิญชวนไปเลือกตั้งภายในครอบครัว หรือเครือญาติมีความสำคัญต่อผู้รับสมัคร รับเลือกตั้ง					
๒.๘	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นคนที่ซื่อสัตย์ สุจริต ต่อประชาชนและสังคม					
๒.๙	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งให้ประชาชนมีส่วน ร่วมในการกำหนดนโยบาย					
๒.๑๐	ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่านเลือกได้ทำ คุณประโยชน์ต่อพื้นที่ของท่าน					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น
-----	--------	------------------

		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง						
๓.๑	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่ออยู่ที่คูหาลงคะแนน					
๓.๒	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจในวันเลือกตั้ง					
๓.๓	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจก่อนวันเลือกตั้ง ๒-๓ วัน					
๓.๔	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจก่อนการเลือกตั้ง ๑ สัปดาห์หรือมากกว่านั้น					
๓.๕	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อผู้สมัครมาชวน					
๓.๖	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อหัวหน้าคณะของผู้สมัคร มาชวน					
๓.๗	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อญาติพี่น้องของท่าน มาชวน					
๓.๘	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อดูจากผลงานของผู้สมัคร					
๓.๙	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อได้ทราบนโยบายของ ผู้สมัคร					
๓.๑๐	การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ท่านตัดสินใจเมื่อประกาศรายชื่อผู้สมัคร					

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์

๑. ท่านคิดว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งสามารถนำมาใช้ส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งได้
อย่างไร

.....
.....
.....

๒. ท่านคิดว่า ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง สามารถนำมาใช้ส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้ง
ได้อย่างไร

.....
.....
.....

๓. ท่านคิดว่า ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง สามารถนำมาใช้ส่งเสริมพฤติกรรมการ
เลือกตั้งได้อย่างไร

.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

นางนุชภาดา ธนวิโรตม

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : นางนุชปภาดา ธนวิโรดม
เกิด : วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๖
สถานที่เกิด : จังหวัดนครสวรรค์
การศึกษา : ปริญญาตรี สาขาวิทยาการจัดการ
ปีการศึกษา ๒๕๓๙ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
สังกัด : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครสวรรค์
ตำแหน่ง : พนักงานการเลือกตั้ง

